

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan (zjutraj), razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Na grobovih

Paul Reboux, precej čitan sodoben francoski pisec, je 1930 napisal knjigo »Le nouveau savoir-vivre«, v kateri Francozom daje nasvete, kako živeti in kakšnih običajev se posluževati, da bo bolje odgovarjalo naši moderni miselnosti. Med drugim se pisatelj ustavi tudi pri pogrebnih običajih, kakor jih sicer poznajo vsi narodi in vse veroizpovedi, ki pa so po njegovem mnenju vseskozi preživeti in nemoderni. Načelo bi moralo biti, pravi pisatelj, da se mrliča kakor hitro mogoče spravi iz hiše v zaprtem avtomobilu na pokopališče in v grob brez posebnih ceremonij in ne ga »razkazovati« v žalnem sprevodu po cestah ter vznemirjati publiko. Tudi pokopališčem, ko že morajo biti, bi naj bil vzlet žalobni značaj s tem, da se jih spremeni v nekatere nasade, loge ali parke...

»Nova življenjska modrost« francoskega pisatelja ni v resnici prav nič nova. Misel na konec življenja ni nikdar bila človeku prijetna in so se v vseh časih našli mnogi, ki so bili presenetljivo iznajdljivi v umetnosti, izbegniti vsako stvar, ki bi jih kolkaj mogla spomniti umiranja in smrti. V vesel ritem življenja, ki polje po žilah in kliče po vedno novem, veselem, polnem življenju, udari glas mrtvaškega zvona, pogled na mrliča ali na žalni mrtvaški sprevod — razumljivo, kakor bolesten disakord v ubrano glasbo, zlasti, če je življenje prijetno, udobno, polno užitkov. A kaj pomaga »nova življenjska modrost«, če pa ostane nespremenjena stara resnica, da mora vsak človek, ki se rodi na svet, umreti. Čemu tako smešen beg pred resničnostjo, ko pa nas bodo prej ali slej vsakega izmed nas pospremili z večjo ali manjšo pozornostjo tja, kamor bomo danes in jutri šli obiskat svoje drage rajne. Stali bomo ob grobovih povesenih glav kakor vrbe žalujke, jesenski veter pa bo šumel med drevjem, nam posipal pot z uvelim listjem in nam govoril: Vi sami ste padajoči listi; vse, kar delate, se bo spremenilo v prah, in vse, kar imate, bo postalo plen smrti. Kaj pomaga izbegavati misel na smrt, ko pa je govorica grobov tako prepričevalna! Sredi življenja smo obdani od smrti. Vsak dan zvemo o smrti nekoga, ki smo jo pričakovali, ker ga je bolezen polagoma pripravljala na ločitev s sveta, a še večkrat treščil iznenada kakor udar s kolom vest o nenadni smrti znanca ali prijatelja, ki je morda še sinoči zdrav sedel z nami in delal velike načrte za bodočnost. Da so drugi umrli in da umirajo, se nam zdi razumljivo samo po sebi, a naša smrt?

Toda tudi novo »življenjsko modrost« Reboux-ja in še nešteto drugih, ki tako mislijo kot on, nam ni težko razumeti. Misel na smrt, ki neizogibno pride, mora biti nekaj strašnega človeku, ki nima vere v posmrtno življenje, ali pa jo ima, a se boji sodbe božje pravičnosti. Vendar tudi za te ni priporočljiv bojzljiv beg pred resničnostjo. Ako že rabijo literarnih pobud za smernice svojega življenja, bi bilo pametnejše, da sežejo po delih, ki jih bodo naučila največje modrosti: živeti tako, da bodo znali tudi umirati, kakor je n. pr. Bellarminova mnogo čitana knjižica »Ars moriendi«, ali še boljše, naj vzamejo v roke knjigo vseh knjig, sv. pismo, iz katere govori božja Modrost sama.

Za vernega človeka ne more biti misel na smrt, ki jo vzbuja spomin na rajne, nič strašnega. Po njegovem verskem prepričanju mu bo smrt prej ali slej odprla le vrata, ki ga vodijo šele v pravo življenje. Misel na smrt je zanj misel na pravo življenje. Umetnost umreti pomenja zato kristjani umetnost večno živeti. Ko se sklanja nad grobovi svojih dragih umrlih, mu v svitu vere pač verjetno prihaja misel: kaj ste sedaj? Ali luč ali tema? In bo vprašal tudi samega sebe: Kaj bo z menoj, kadar bodo moji zemski ostanki trohneli v zemlji? Plapolajoče lučke na grobovih osvetljujejo tudi življenje živih s posebno lučjo. V njihovi svetlobi se nam naš lastni tek življenja vidi krajši, manjši, za svet in zgodovino ne preveč pomemben. Njihova luč postavlja naenkrat vse, kar nas obdaja, v drugo razmerje, v drugačno veličino, v čisto drugo pomembnost. Premoženje in ljudje nam nič več ne imponirajo. Manj si ga zaželimo, manj se jih bojimo. Zato pa druge dobrine zadobe na veličini in vrednosti, duhovne dobrine, ki jih v dnevnem vrvežu sicer radi prezremo. Biti bi hoteli manj bogati, pač pa radodarni; manj ugledni, ali bolj značajni; morda ne tako vsestransko delavni, a gotovo bolj čednostni. Marsikaj se nam v nas in okrog nas zazdi prazno in brez vrednosti, kar bi radi zamenjali za dobrine, ki imajo tudi pred smrtjo svojo polno vrednost.

V prvih novemberskih dneh smo v mislih mnogo z našimi rajniki, ki so bili nekdanji naši življenjski drug, a jih je smrt odmaknila našim očem. Iz leta v leto se množi število naših znancev in prijateljev na božjih njivah, zožuje pa se krog živih src, ki nas ljubijo in so nam vdani. Zato je življenje, če se posebej človek, ki je življenjski zenit že dosegel, rad mudi z mislimi na krajih, kjer je večina njegovih dragih. Vernemu kristjanu niso takšne misli nič zoprne. Saj mu vera govori o onostranskem življenju, ki je boljše od sedanjega, o pomlajenju, o poveljanju in tudi o telesnem vstajenju. Kar je za druga živa bitja razpad, trohnoba in konec, naj bi za nas bilo pomlajenje, obnoveitev, začetek življenja. Druge stvari žive, da umrjejo, mi pa umrjem, da živimo. Čemu bi potem z grozo obračali oči od smrti, ako nam prinaša novo življenje? Zakaj naj bi se s strahom stiskali mimo nje, ko pa je nositeljica tako veselega upanja?

Čuvstva, ki nam vstajajo ob gomilah naših dragih, njih zato ne bodo le izraz žalosti, ampak naj jih prepleta tudi živa ljubezen. Lep je napis nad vhom nekega

Nauki španske revolucije

Framason in socialist - bratu brat

Rdeči voditelji krvavega upora v Španiji so bili le izvršitelji povelj svobodozidarских lož

Madrid, 31. oktobra. b. Od 13. do 26. oktobra so na pokopališču razdejanega mesta Oviedo v Asturiji, kjer je najbolj divjala revolucija, zažgali nad 600 žrtev rdečega upora, ker ni bilo prostora, da bi jih zakopali in so zdravstveni ožiri zahtevali takojšnjo odstranitev mrličev. Škofjska pisarna Oviedu je nadalje razglasila, da so določili osebnost 27 trupel duhovnikov, ki so bili od revolucionarjev ubiti, a da manjka še 24 duhovnikov, ki so najbrž tudi bili usmrčeni od astruskih boljševikov. Mesto Oviedo samo je popolnoma razdejano. Razstrelitev državne gimnazije z dvema tonama dinamita je bila tako silna, da je zrušila cel del mesta. Tudi starodavna katedrala je trpela, ker so jo uporniki epremenili v trdnjavo in jih je bilo mogoče pregnati le na ta način, da so redne čete pognale v zrak zgodovinski relikviji. Predsednik vlade je izjavil, da izgleda Oviedo danes ravno tako kot Verdun po najhujši bitki.

Najbolj značilno pa je, da prihaja vedno bolj na dan, da je bila revolucija v Španiji posledica tajne zarote med framasoni in boljševiki. Vlada je večer objavila listo uporniških vodij iz Asturije in Barcelone in je ugotovila, da pripada večina svobodomiselnim tajnim ložam. Tudi od policije zaplenjeni razglasi, knjige, brošure, letaki, pisma izdajajo vedno bolj jasno, da so v Španiji sklenili neke vrste dosmrtno zvezo framasoni in marksisti. Socializem in svobodno zidarstvo sta doprinesla dokaz, da hodita roko v roki proti krščanstvu. Po dosedanjih uspehih preiskave postaja gotovo, da socialisti in komunisti niti niso imeli lastnih odločujočih vodij, ampak da so se popolnoma podredili

duhovnemu vodstvu framasonskih lož, ki so imele v rokah tudi vso organizacijo upora, razdelitev orožja, način boja in podobno. Framasonsko lože so celo skrbele za vtihotapljenje orožja na ladjah svojih bogatih članov, ki so prispevali velike vsote za organizacijo krvavega upora. Socialistični in komunistični vodje so imeli le to nalogo, da pod raznimi plehkimi gesli pridobijo delavstvo za dejansko izvršitev upora.

Preiskava pa zelo težko napreduje, ker so veliki vodje zbežali čez mejo. Vsi framasonski šefi, ki so z rdečimi voditelji sklepali o punktu in dali povelje zanj iz skritih blogov, so po večini zbežali in prepustili ljudstvo samemu sebi, da sedaj nosi posledice krvavih pustošenj, v katera je bilo zepeljano. Zdi se, da se nahajajo framasonski in socialistični šefi onstran meje v Franciji v zaščiti

predstavnikov močnih framasonskih lož, ki jim je neljubo, da vstaja mlada, nova Španija z gesli in dejanji krščanstva.

»Udariti je treba po framasonskih ložah in po boljševiških blogih,« piše »El Debate«, »pa bo pridno špansko ljudstvo imelo mir pred nevarnostjo, da se ponovijo še enkrat tako krvavi dogodki.«

Madrid, 31. okt. c. V Španiji je že zopet začelo vreti. V Bilbao so včeraj španske policijske oblasti odkrile tajeen shod baskiških separatistov. Policija je vse udeležence shoda zaprla. Iz Madrida poročajo, da so danes tam aretirali in zaprli nekega separatističnega poslanca španskih kortesov. Baje je aretiranih še več poslancev. Vesti iz Španije zopet postajajo kontradiktorne, kar je za španske notranje politične razmere slabo znamenje.

Trpeča Cerkev v Mehiki

Berlin, 31. oktobra. AA. DNB poroča iz Mexica: Poluradni list »El Nacional« poroča iz Queretara, da je parlament mehiške zvezne države istoga imena razveljavil dotedanje zakonske določbe, ki so urejale razmerje med cerkvijo in državo. Parlament je sprejel resolucijo, v kateri izjavlja, da se mu zdi nepotrebno vsako delovanje duhovništva. S tem sklepom je v zvezni državi Queretaru onemogočen duhovnikom vsako cerkveno in versko delovanje.

V mestu Los Tuxlas (Veracruz), so zaprli vse cerkve. Duhovniki so že zapustili mesto.

V državi Jucatanu je poslal guverner te države okrožnico državnemu uradništvu, da morajo odstraniti iz svojih stanovanj svete podobe. Vsak državni uradnik, pri komur bi v bodoče našli kakšno sveto podobo, bo pri priči odpuščen iz službe.

Nekoliko blažjega se je pokazal parlament zvezne države Durango. Izpremenil je dosedanja cerkveni zakon in določil, da sme v tej zvezni državi v bodoče delovati največ 9 duhovnikov. Prejšnji zakon je dovolil maksimalno število duhovnikov 25.

Črta Rim-Pešta-Varšava-Berlin

Madjare je strah!

Nervozno beganje Gömbösa v Italijo, Avstrijo in v Nemčijo

Madjarski zun. minister de Kanya.

Budimpešta, 31. okt. b. V tukajšnjih političnih krogih pripisujejo bodočemu obisku madjarskega ministrskega predsednika dr. Gömbösa na Dunaj in v Rim izredno velik pomen in se povdarja, da bo Gömbös najbrž takoj iz Rima odpotoval še v Berlin. Gömbös ostane na Dunaju le en dan. Ta njegov obisk bo privatnega značaja, ker hoče vrniti zveznemu kanclerju dr. Schuschniggu njegov obisk v Segedinu in Budimpešti. Z Dunaja odpotuje Gömbös v Rim in ostane tam par dni. Po dosedanjih uradnih poročilih se vrne iz Rima nazaj v Budimpešto, da prisostvuje sestanku parlamentarnega odbora za zunanje zadeve, ki bo sklical 12. novembra, ker hoče Gömbös poročati o svojem obisku v Varšavi in v Rimu. Po seji zunanje-političnega parlamentarnega odbora bi odpotoval neposredno po svojem obisku v Rimu čez Innsbruck v Berlin, kjer se bo mudil nekaj dni.

gornjeitalijanskega pokopališča: Dolori et amoris sacerum — posvečeno bolesti in ljubezni. Pokopališče ostane kraj žalosti, vedno znova porošeno s solzami srčne bolesti nad izgubljenimi dragimi bitji. A je tudi kraj nežne, srčne ljubezni. Kdo zbira zadnji kras jeseni, da z njim ovenča grobove? Ljubezen. Kdo prižiga luči, da preganjajo s svojo svetlobo večerni mrak in otožnost? Ljubezen. Toda upodobljenje smrti, kakor je deček z ugaslo povešeno baklo ali z brezdnušnimi sredi prelomljenimi stebri, krščanska umetnost in ljubezen ne postavlja na grobove. Pač pa baklje, ki so obrnjene navzgor in plamenice, ne ugasle, in predvsem križi, ki ne spominjajo le na smrt, temveč tudi na vstajenje in življenje, ne samo na ločitev, ampak tudi na svidenje. Per crucem ad lucem — po križu do krone zmagoslavlja!

In kakor so svetopisemske žene meze draga mazila k grobu, da bi z njimi mazile Gospodovo telo, tako prinaša krščanska ljubezen balzam molitve in žrtev, da »ubogim dušam« leči rane, ki so jih jim zadali zemeljski prestopki. Krščanska ljubezen namreč ni le naravna, ampak je nadnaravna, kakor ljubezen Cerkev, ki moli k Bogu: »Ozdravi, kar je bilo ranjenega, in napoji

z močjo, kar je oilo posušenega.« Na ta način dobi izraz »ljubezni posvečeno« šele svojo polno vrednost.

O starem Eneju baje pesem, da je svojega hromege očeta Anhiza zadel na rame in ga iz goreče Troje ponesel na goro Ido. Nekaj podobnega pripoveduje zgodovina o tistih srednjeveških ženah, ki so v obleganem mestu dobile dovoljenje, da smejo oditi iz hudo stiskanega mesta, ki je poginjalo od lakote, in vzeti s seboj, kar jim je najdražje. Vrle žene se niso mnogo pomišljale, ampak so si naprile na rame svoje može in jih ponesle na svobodo in varnost. Antični junak Enej in »žene iz Weinsberga« so vedeli, kaj je zvesta ljubezen.

Tako tudi mi ne bomo za dragimi rajniki, ki so se od nas ločili, le gledali v topi žalosti in jih objokovali, ampak jih bomo na rokah ljubezni, »ki vse prenesa«, ponesli iz njetništva na »kro Gospodovo«, na »kraj počitka, tolažbe in večnega mira«.

Dan vseh mrtvih naj torej ne bo za nas dan mrkega brezupja, ampak upapolno zagotovilo posmrtnega življenja; ne le otožen spomin na naše rajne, ampak posvečen z živo ljubeznijo, ki v svitu vere vrga onkraj groba.

Drin.

našla zveza med Rimom in Berlinom in da se bo ustvaril znosni položaj med Avstrijo in Nemčijo. Trdi se, da potovanje Gömbösa v Berlin pomeni prvi uspeh von Papenove akcije za pomiritev srednje Evrope. Zopet so pričeli misliti na črto Rim-Budimpešta-Varšava-Berlin ob istočasnem spoštovanju avstrijske neodvisnosti, seveda pod pogojem, da pride v Avstriji do znosnih odnosov v nacionalnem pogledu. O taki rešitvi problema se je že govorilo takoj po podpisu rimskega pakta. Vse pa kaže, da je ta veliki politični načrt pripisati osebnim ambicijam madjarskega ministrskega predsednika Gömbösa in njegovemu spoznanju, da se nahaja Madjarska v silno težkem položaju. Veruje se, da se je Gömbös odločil za to delovanje pod vplivom svojih pogajanj v Varšavi in tudi z ozirom na njegove stalne simpatije, ki jih goji do Berlina.

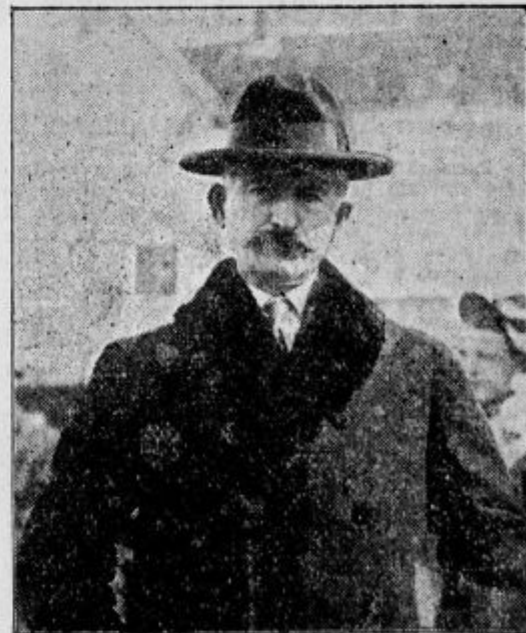
Nemčijo skrbe priprave Francije in Anglije Zaradi odgoditve posaarskega plebiscita

Berlin, 31. oktobra. c. Nemško časopisje s silno pozornostjo spremlja debato o zvišanju vojaških kreditov francoskemu vojnemu ministru, maršalu Petainu. Nemški listi dolže francosko javno mnenje, da je to debato o zvišanju vojaških kreditov izzvalo nalašč, da bi po svoje vplivalo na plebiscit in na prebivalstvo v Posaarju. Na eni strani se hoče doseči to, da se prebivalstvo v Posaarju prestraši in da ne glasuje za Nemčijo, ker bo sicer francoska vojska takoj vkorakala v Posaarje in ga zasedla. Nemško časopisje soglasno povdarja, da je tak in sličen alarm e francoske strani čisto odveč, ker je Nemčiji v Posaarju večina že vnaprej zasigurana.

Se bolj pa se nemško časopisje razburja nad pisanjem današnje londonske »Times«, ki odobrava predloge maršala Petaina. »Times« namreč zagovarja svoje stališče na ta način, da pripravlja Nemčija v Posaarju puč, če plebiscit zanj ne bi ugodno izpadel. Nocojšnji »Berliner Tageblatt« očita »Timesu« zlohotnost in ga opozarja, da tako pisanje nikakor ni v skladu s politiko Zveze narodov, pod čije varstvom se mora posaarski plebiscit izvesti. »Berliner Tageblatt« trdi dalje, da je govorjenje o zvišanju francoskih vojaških kreditov namenjeno samo temu, da razburi angleško javno mnenje in tako s sumnjivo nemške nevarnosti v Posaarju na vsak način doče zvišanje vojaških

kreditov. Nemški časopisi pravijo, da je vsemu svetu znano, da danes v Posaarju ni nikakih vojaških utrd in da je zato Posaarje za kakšno nemško ofenzivo proti Franciji neposobno. Zato je tudi nepotrebno govoriti o tem, da se morajo takoj zgraditi vojaške utrdbe na francoski meji ob Posaarju.

Minister Maksimović je odstopil

Belgrad, 31. okt. m. Minister za pravosodje Boža Maksimović je poslal predsedniku vlade g. Nikoli Uzunoviću pismo, v katerem mu javlja, da odloga svoje mesto kot minister za pravosodje. Predsednik vlade je demisijo g. Bože Maksimovića sprejel. Dordaj se ni ničesar sporocnega, kdo bo prevzel izpraznjeno mesto pravosodnega ministra.

Dunajska vremenska napoved: Južne Alpe: Megleno, deževno vreme z južnimi vetrovi. V dveh do treh dneh se pričakuje mrzli val s snegom in mrazom.

Zagrebska vremenska napoved. Oblačno, počasni se bo zjasnilo, toplo. Možna je še prehodno deževje, zlasti v severnih in zapadnih krajih.

V zmedu paklov, zvez in konlerence

Anglija tiho gradi ...

Skandinavski blok proti pangermanizmu in proti Rusiji

Čuvár državnega pečata Lord Anthony Eden.

Varšava, 29. okt. 1934.

(Od našega dopisnika.)

Veliki preokret poljske zunanje politike, ki teži za tem, da se zbliža z Nemčijo in z Madžarsko, a da se pri tem skrbno izogne vsakemu vmešavanju v vprašanje srednje Evrope, ni samo zanimiv, v kolikor prizadeva Nemčijo in Madžarsko, ampak ima svoje velike posledice tudi na drugih področjih, ki jih svetovno časopisje še ni v zadostni meri opisalo.

Potovanje, o katerem smo molčali

Pred par dnevi sem bil v družbi poljskih in inozemskih diplomatov, kjer je poleg vsakdanjih čenč prišla v razgovor tudi zunanja politika. Pa mi reče eden od gospodov, ki ne spada k državam, za katere se trenutno prijatelj-sko zanima polkovnik Beck: »Lord Anthony Eden ne bo obiskal finske prestolnice, čepravno je v svojem že mesec dni trajajočem potovanju po severnih državah obiskal že vse skandinavske države. Kaj pravite k temu?« Odgovoriti sem mu moral, da nimam o tem nobenega mnenja, ker se v vrvežu velikih političnih dogodkov v drugih predelih Evrope za potovanje angleškega ministra — čuvarja državnega pečata — po skandinavskih državah nobeden ni zanimal.

Tiho, mirno, na dolgo roko ...

Beseda je dala besedo. »Ali se vam ne zdi,« mi pravi moj sogovornik, »da je zanimivo, da je angleška vlada poslala enega svojih najbolj simpatičnih mož na neke vrste propagandno potovanje po severnih državah ravno v trenutku, ko sta si podali roke Nemčija in Poljska in ko je Francija privlekla za lase boljše-viško Rusijo v Zvezo narodov? Anglija ničesar ne preze in ima za vsako potezo, ki čuti, da bi ji škodovala, takoj protipotezo. Proti nemško-poljskemu paktu, ki naj bi omogočil germanski izliv na Baltik ter v Podonavje, kakor tudi proti francosko-ruski zvezi, katere se je Anglija v zgodovini vedno bala, je angleška vlada začela brez šundra, čisto na tihiem in daleč proč od razburjenih evropskih političnih bojšč postavljati temelje za veliko kulturno, potem gospodarsko, končno pa najbrže tudi politično zvezo med Anglijo in med skandinavskimi državami, ki bi obvladala vso severno obalo vzhodnega in baltškega morja, ki bi nadzirala razvoj pangermanizma na Baltiku in seveda tudi v vojaškem oziru v primeru vojne z Rusijo skrajno važne morske ožine Sunda med Dansko in Švedsko.«

S tem sem vam dal že veliko polje za skrajno zanimiva politična razmišljanja, ki jim gotovo še niste posvetili potrebne pozornosti.

Odposlanec, ki je program

Lord Anthony Eden je kot osebnost najnovejša zvezda na angleškem političnem polju. Baj je zelo lep britski tip angleškega gospoda, lepih manir in dobrega okusa pri obleki. Poleg tega pa gladkega jezika in silno veliko pravega angleškega zdravega razuma. Ta gospod je bil poslan v skandinavsko državo (Danska, Švedska, Norveška in Finska) brez točno navedenega cilja. Šele iz časopisja se je izvedelo, da dela povsod reklamo za učenje angleščine in da je res tudi uspel, saj je med mladino danes največji odstotek učencev angleščine, medtem ko je nemščina padla na zadnje mesto. Seveda ima učenje in znanje angleščine v prvi vrsti ta pomen, da bodo Skandinavci mogli lažje z Anglijo trgovati. Torej so se razgovori lorda Edena sukali tudi okrog trgovinskih pogodb in baje je tudi tukaj dosegel očarljive uspehe. Baltik postaja zares področje angleščine, ki ji za petami sledijo angleški trgovci.

Glede političnih razlogov, ki so bili brez dvoma glavni predmet Edenovega potovanja, pa vlada velika tema. Lord Eden je očarljiv, kadar govori s časnikarji. Vse jim hoče povedati, vse jim hoče objasniti, toda ko so od njega odšli, nobeden ne ve, pri čem da je prav za prav. Zdi se, da se politični cilji angleške vlade na severu dajo označiti tako-le:

Politični cilji Anglije v severni Evropi

Proti vsenemškemu valu

1. Proti vsenemškemu pritisku je treba ustanoviti angleško-skandinavsko-finski blok, ki bo imel poleg naloge, da nadzira prodiranje germanstva na Baltiku, še to, da podpre angleško zamisel razorožitve v Zvezi narodov, da prepreči nadaljnje politične zveze bojno-obrambene značaja (Francija-Rusija in tako dalje...) in da onemogoči, da bi se skandinavske države udeležile kakšne takšne politične zveze (predlog, da Švedska pristopa k vzhodnemu paktu).

Proti sovjetski Rusiji

2. Proti ponovnemu pojavu sovjetske Rusije v evropski politiki (po za-slugah Francije) je treba varnostnih odredb na vseh pomorskih izhodiščih, ki pridejo za Rusijo v poštev: to so dardanelske ožine pri Carigradu, ki nas v tej zvezi ne brigajo, a ki so predmet velike brige angleške vlade, ter pomorske ožine v Sundu, na katerega mejita Danska in Švedska, ki ga torej lahko poljubno odpirata in zapirata. V interesu angleške vlade je, da ostane Sund odprt, da ostane Baltsko morje odprto morje, to se pravi, da v danem primeru angleško brodovje lahko mirno pripluje v Baltik in pred Lenin-grad, ako bi tako zahtevala potreba Anglije.

Angleška trdnjava sredi Baltika

3. Vprašanje Aalandskih otokov, ki s svojo lego obvladajo popolnoma rusko obalo, Švedska in Finska bi radi otoke oborožili in utrdili za vse primere. Toda to le pod pogojem, če se bo Finska politično in miselno pridružila skandinavski državni skupini. Anglija hoče to doseči, ker želi, da se otočje pod njenim nadzorstvom utrdi, kajti Aalandski otoki so najboljši razgledni stolp za opazovanje nemško-poljskih intrig na Balkanu, kakor tudi krasno izstrelišče proti vsakim sovjetskim napadnim nakanam.

Bodoči meseci bodo dokazali, kaj je lord Eden na severu dosegel. Kulturni uspehi so veliki. Gospodarski niso nič manj vredni. Toda, če se Angliji posreči, da pod svojim vodstvom zbere skandinavske države za »politiko miru in nevtralnosti«, potem bomo morali reči, da je Velika Britanija zopet, brez oglašujočega šundra in brez brbljajočih konferenc ustvarila v Evropi politično trdnjavo, ki bo usmerjala usodo Evrope na velikih ozemljih in za dolgo dobo.

W. R.

Žalni večer „Jadranske straže“

Ljubljana, 31. okt.

Nocoj ob 8 je bila v dvorani Delavske zbornice veličastna manifestacija, ki jo je priredil krajevni odbor jadranske straže v spomin blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Žalnega večera se je udeležilo občinstvo v tako obilnem številu, da je napolnilo vso dvorano. Navzočni so bili med drugimi tudi zastopnik vojske general Jo-vanovič, zastopnik knezoškofa kanonik Vole, po-litijski upravnik Kerševan, zastopnik mestne ob-štine direktor Jančič, rektor vseučilišča dr. Ra-movš, zastopnik Slovenskega katoliškega starešinstva dr. Adlešič ter predstavniki raznih drugih obla-sti in korporacij. Dvorana je bila okrašena z Vav-potičevo sliko kralja Aleksandra v admiralski uni-formi in vsa drapirana s črnilno.

Pozdravne besede je izrekel predsednik krajev-nega odbora Jadranske straže g. Josip Pogačnik, ki je naglašal, da se je pokojni kralj odpeljal do-zidat zgradbo miru iz Boke po morju in da se je mrtev tudi vrnil po morju. Dne 31. oktobra 1918, torej pred šestnajstimi leti, je prvič zaplapolala naša jugoslovanska zastava v Boki Kotorski in ima danes naša vojna mornarica in z njo Jadranska straža svojo krstno slavo. Ta dan je bil vedno dan

veselja in rajanja, danes pa je dan žalosti, ker prvi čuvár našega Jadrana leži mrtev na Oplencu. Ja-dranska straža bo vedno hvaležna pokojnemu kra-lju, da je dovolil svojemu prvorojenemu sinu, Nj. Vel. kralju Petru II., da je prevzel pokroviteljstvo nad to organizacijo. Veliki pokojnik je Jadranski straži sam dal smernice z besedami, ki jih je spregovoril 29. septembra 1925 v Splitu na povelj-niškem mostu ladje »Karagorgije«, ko je rekel: »Ka-kor do sedaj, tako bodite tudi v bodoče verni va-ruhi našega Jadrana! Za vami čvrsto stoji vsa ze-dinejna domovina!«

Društvo »Sloga« je nato zaigralo Chopinovo žalno koračnico, potem pa je Akademski pevski zbor pod vodstvom dirigenta Franceta Marolia do-vršeno zapel Gallusov koral.

Sledil je velik in pesniško dovršen govor pi-satelja Franceta Sal. Finžgarja, ki je v lepih in občutenih besedah orisal osebnost in pomen pokoj-nega kralja ter strahoviti zločin v Marseillu in iz-razil vso bridkost slovenskega naroda ob tej veliki izgubi.

Društvo »Sloga« je nato izvajalo žalni stavek iz Sattnerjeve kantate »oljki«, s čimer je bila lepa in globoko občutena žalna slovesnost zaključena.

Češkoslovaško časopisje

Praga, oktobra.

Zivimo v dobi totalizacije, uniformira-nja. »Uniforme«, enoličnosti ne ustvarjajo samo diktature desnih in levih ekstremov, temveč tudi moderna tehnika s svojimi pri-dobitvami — s strojem, telefonom, brzojav-om in radijem. — Tehnični napredek vede stnega življenja. Je še tretja, dokaj nesim-torji otepačo na čuden način: Nacionalne po-sebnosti skušajo razviti do skrajnosti, obu-de tudi najbolj čudaške ljudske tradicije, če treba z njimi dvignejo tako potrebne pa-rade, na drugi strani pa ustvarjajo s totali-zacijo »uniformo«. Se druga posebnost da-našnjih dni. Če ne bodo zdravniški protesti-rali, bi jo lako imenovali povojno nervozo. Ni samo telesna, ampak tudi duševna, je bo-lezen, ki jo še pospešuje mrzlični ritem me-stnega življenja. Je še tretja dokaj nesim-patična stvar z mednarodno domovinsko pra-vico in z mednarodnim imenom — kriza, ka-tere učinki so po vsem svetu res nekam pre-enolični: varčevanje do skrajnosti, gospo-darski polomi, razmah loterije, samoumori.

S kakšno pravico iščem po vsem tem na češkoslovaškem tisku kako posebno oznako? Kaj čudnega, ako gre tudi on za duhom časa? In ta duh je v senzaciji. Senzacija se hoče nervoznemu bravcu, prave, temeljite senza-cije. Če se potopi »Moro Castles«, bo nezapo-sleni za belice, nabrane v starem mestu, ku-pil »Večerni Češke Slovo« ali »Poledni list«, da bi se med branjem lahko tolažil: Hvala Bogu, jaz sem vsaj še živ. Trgovec, ki je faliral: Dokler živimo, je še upanje. Njega-va žena, ki ni mogla na domenično turnejo po morju: Hvala Bogu, da nismo šli. Državni uradnik, ki je zgubil 13. plačo in so ga pozneje še enkrat prikrajšali, ni našel v li-stu tako pričakovane »deusa ex machine«, ki mora prej ali slej prinesiti rešitev iz oko-vov teh prevsokdanjih dni. Na Vaclavskem namesti je nadebuden fant prodajal srečke: »Vedno in vedno samo politiki objubljaajo, da bo v tej naši republiki bolje, toda bolje nikakor ne bo. Zato kupite srečke naše loterije, gospod, in jih poklonite svoji dragi ženi; vse vam gotovo prinesejo srečo!« Loterijska številka v listu zaleže danes ved-kakor vest o političnem sestanku, na kate-rem bi se odločila usoda kake države.

Bulvarni, senzačno urejeni popoldnevni-ki in večerniki tvorijo danes jedro tiskovnih podjetij, ki povečini pripadajo organizira-nim strankam. Ti dajejo finančno podlago jutranjim izdajam, ki izhajajo kot glasila strank. Najvišjo naklado izmed vseh češko-slovaških listov je doseglo »Večerni Češke Slovo«, ki se tiska v 500.000 izvodih. Izide okoli 10 dopoldne, in sicer na 4 straneh in stane 20 stotink. Jutranje izdaje listov sta-nejo 70–80 stotink. Kot glasilo narodno-soc-stranke (Beneš, 32 mandatov) izide zjutraj »Češke Slovo« (20.000 izvodov); nato ob 10. uri »Večerni Češke Slovo«, ob 16. uri »Telegraf« (130.000), ob 20. uri »A-Zeta« z datumom na-slednjega dne. Izdaje »A-Zeta« se vrste dru-ga za drugo pozno v noč, in sicer po važ-nosti dogodkov.

Fašist Stříbrny je dokazal, da je danes v Pragi mogoče z brezobzirno — žalibog ne vselej moralno — senzacijo iz družinskega in javnega življenja, ustvariti močan tisk tudi politični skupini, ki v javnem življe-nju malo pomeni. Stříbrny izdaja »Poledni list« (70.000), »Express« (ob 14. uri), »Pražsky list« (zvečer) ter »Nedělní list«. Sploh bi bilo napačno soditi o politični moči posameznih strank po nakladi njenega tiska. Na Češko-slovaškem je poleg tega zelo razvit provin-cionalni tisk.

Najmočnejša češkoslovaška stranka, to je agrar-na (46 mandatov), ima razmeroma šibak tisk. »Venkov«, glasilo stranke, je nazadoval in ee da-nes tiska v 15.000 izvodih, »Večerní« (večerna izda-ja, 40.000). Agrarci izdajajo še v Brnu »Svobodec« ter v Bratislavi »Slovenský deník« in »Slovensko Politiko«.

Katoliški tisk je radi notranje organizacije češkoslovaške ljudske stranke (25 mandatov), ki slo-ni na preširoki avtonomiji posameznih sestavnih delov, preveč razcepljen in radi tega tudi zelo šibak. »Lidové Listy« v Pragi menda ne doseže niti 10.000 izvodov, večerna izdaja »Pražsky Večerník«, oziroma »Lidé«, pa ima lepo naklado 25.000 izvo-dov. Moravsko krilo ljudske stranke izdaja v Brnu »Děnc«, v Olomouci »Nášeček« in v Bratislavi »Ludova Politika«, ki je v polemičnem boju s »Slovakom«, glasilom Hlinkove ludove stranke (19 mandatov).

Narodni demokrati (Kramář, 14 mandatov) iz-dajajo v Pragi »Národní Listek« (okoli 20.000), »Na-rod« in »Národní Večerník«, v Plzni »Český De-ník«, v Olomouci »Pozor«, v Bratislavi »Národní Deník«.

Češkoslovaška socialno-demokratska stranka (socialisti, 39 mandatov) tiska v Pragi »Pravo Li-du« (15.000) in »Večerní Prava Lidu«, v Brnu »Moravský Pritel Lidu«, v Plzni »Novo dobro« in v Bratislavi »Robotnické Noviny«.

Narodni Politika« v Pragi je zelo popularen list z največjo jutranjo naklado (nekaj pod 100.000). List je lahko pisan, namenjen je pripristem me-ššanu in meščani; ni v rokah nikake stranke, ven-dar je zelo blizu narodnim demokratom.

Da, tudi brez senzacije le danes mogoče a te-

meljito poročevalsko službo in s solidnimi sotrú-dniki vzdržati list na primeri višini. »Lidové No-viny«, ki se tiskajo v Brnu in so se torej razširile »iz province« po vsej Češkoslovaški, ki je po svoji zunanosti vprav mrtev in v katerem skoraj ne najdeš dvostranskega naslova, in vendar ee tiska v okoli 50.000 izvodih. Tudi ta list ni glasilo določ-ne stranke, kljub temu je levo orientiran in pod-pira Masarykove težnje ter Beneša v zunanji po-litiki.

Med bulvarnimi listi s precejšnjo naklado je treba omeniti še »Nový Večerník«, ki ga izdajajo obrtniki (živnostníci, 12 mandatov); ti tiskajo tudi »Národní Střed« kot glasilo stranke.

Zelo razvit je nemški tisk. »Prager Presse« je v prvi vrsti glasilo zunanega ministrstva, nakla-da znaša okoli 20.000. Da je »Prager Tagblatt« v ži-dovskih rokah, kažejo že dokaj prosto ilustrirane amešnice, ki jih mareicko ogleduje tudi po naših kavarnah — seveda bolj v skritem. Interese nem-ških industrijcev brani »Bohemia«, ki ima pre-cejšnjo naklado. Nemški krščanski socialci izdajajo »Deutsche Presse« (okoli 5000). »Sozialdemokrat« (5000 do 6000) izhaja kot glasilo nemških social-istov. Izven Prage je zelo znan »Tagesbote« (16.000), ki ga izdajajo nemški liberalci v Brnu. Nemci imajo še več manj pomembnih listov v Pragi (»Deutsche Landpost«, glasilo nemških agrarcev, »Prager Abendzeitung« i. dr.) in na deželi (»Morgenzei-tung«, okoli 25.000, v Moravski Ostravi, i. dr.). — V Užhorodu izhaja ruski dnevnik, ki je samo kra-jevnega pomena.

Najboljši časopisni odjemalec je vele mesto. V velikem mestu si brez lista bolj odrezan od sveta kakor v najmanjši vasi in ne zveže za dogodek, ki ee je morda odigral za eno nadstropje nižje, kakor sam stanuje. Če se moraš iz urada domov voziti tudi eno uro daleč, ne boš nikdar stopil v tramvaj brez lista. List v vele mestu, ki ima dobre časnika-rije in podjetne upravnike, mora uspeti. Siletem kolportaje (raznašanja po mestu) je bolj ekonom-ski kakor sistem naročnikov. Zato se tudi v Pragi časnika-rijem dobro godi. Prav te dni so nekega epretnega časnika-rija izvalili v drugo uredništvo s tem, da so mu ponudili 18.000 Kč na mesec. To je bilo v Pragi.

Dr. L. Bě.

Sprememba francoske ustave

Pariz, 31. okt. c. Izgleda povsem, da se bo debata o spremembi ustave odločila za dogledni čas. Kakor je znano, se radikali kongres v Nantesu ni izjavil jasno in je potem takem prepustil usodo spremembe ustave svojim poslancom, ki bodo v parlamentu iz tega seveda takoj napravili vpraša-nja politične taktike. Jasno pa je tudi, da vladni predsednik Doumergue vprašanje spremembe usta-ve nikakor ne smatra za vprašanje zgolj politične narave, s katerim se lahko postopa po mili volji strank in strankarstva. Za Doumerguea je vpraša-nje ustave pogoj francoske narodne in politične obnove, ki se v okviru tega parlamenta ne more več razvozljati tako, kakor bi bilo želeli. Ko se je več-raj Herriot vrnil v Pariz, je na kolodvoru časnika-rijem izjavil, da so radikali v Nantesu opravili plemenito in pametno delo. O poteku razgovorov, kakor jih bo sedaj vodil z Doumergueom v smislu navodil, ki jih je prejel na kongresu v Nantesu, pa ni nič rekel časnika-rijem. Po svojem prihodu v Pariz se je Herriot takoj sestal z Doumergueom in se z njim zelo dolgo razgovarjal. Po sestanku je bilo objavljeno, da se debata o spremembi ustave odloži najprej do 13. januarja 1935, to je na dan po saarskem plebiscitu. Vsekakor pa se z debato o spremembi ustave ne more začeti pred zaključ-kom proračunske debata, ki se bo končala šele v prvih dneh januarja 1935.

Kralj Boris v gorečem vlakcu

Sofija, 31. okt. c. Na brezovlaku Sofija—Varna, s katerim se je vozil kralj Boris v Varno, se je zgodila nesreča. Lokomotiva je začela goreti in pri tem se je strojevodja težko opek. Vodstvo loko-motive je takoj prevzel kralj sam, ki je ob stroje-vodji sam vodil lokomotivo. Kralj je ves vlak z lo-komotivo srečno pripeljal v Varno. — Požar je iz-bruhnil v prikolici vozu za premog. Angleški časopisi so objavili vesti, da je bil izvršen atentat na vlak. Bolgarska uradna agencija najodločnejše demantira vse te vesti, ki so neresnične.

Naročanje vagonov

Belgrad, 31. okt. AA. Generalno ravnanje državnih železnic je odredilo, naj se od 1. novem-bra dalje opravi razdelitev vagonov samo enkrat na dan, in sicer ob 12. Stranke se zato opozarja-jo in naprošajo, naj svoja naročila vagonov, ki so jim potrebni za prihodnji dan, izročijo načelnikom na-kladalnih postaj najkasneje do 8.30 dopoldne. Gle-de vagonov za večje tovore (hmelja, kodelje, lanu itd., svežega mesa, perutnine, oglja itd.), ki jih ima-jo naše železnice le v omejenem številu, se strankam priporoča, naj izročijo svoja naročila teh vagonov postajenačelnikom vsaj dva do štiri dni pred na-kladanjem, da bo mogoče ugoditi tudi tem potre-bam in ustreči željam trgovskih in gospodarskih krogov.

Nenadoma je izginil

g. Jakob Rožnik, 75 letni starček, ko je iz zave-tišča obiskal v nedeljo svojo hčerko. Običen je v sivo, nekoliko ponošeno obleko s sivo sportno č-pico in črni čevlji. Je majhne postave, eno oko ima nekoliko pokvarjeno, lase črne. Kdor kaj ve, se v ljudno naproša, da nemudoma sporoči v Rožno dolino, cesta V, št. 10 gospe Petričev.

Izsledovanje atentatorjev

Vrzel v preiskavi:

„Lepa Slovanka“ in „Peter“

Pariz, 31. oktobra. Med preiskavo o marej-skem atentatu je nastala vrzel, ki je policija še ne more zamažiti. Na eni strani gre za žensko, ki je zdaj znana pod imenom »Lepa Slovanka«, na drugi strani za moškega, ki jo je spremljal in ki ga atentatorji imenujejo Peter, a ne vedo njego-vega pravega imena. Ta ženska, ki ee je v hotelu »Reginac« v Avignonu javila za Vudražek Marijo, rojeno 1910 in stanujočo v Trstu, je izjavila, da je tja prišla iz Pariza. Ona je tele zunanosti: stara je 25–28 let, srednje postave, visoka 168–170 cm, vitkega staa, lepo razvita, polnega telesa, ima ko-stanjeve lase, lepo lice, nekoliko podolgasto, ra-ven, nekoliko šiljast nos, črne obrvi. Imela je plašč in klobuk. Njen spremljevalec, ki ga nazivajo aretiranci Peter, je mož manjše postave, lepo raz-vit, a ni debel; ima črne lase, na čelu razdeljene na dve strani. Star je od 35–45 let. Ima črne obrvi, črne oči, obruto brado in brke. Ko se na-smehne, ee mu na vratu pojavijo gube. Ima tudi dva zlatna zoba.

V hotelu »Gothard« v Curihu, kjer sta 28. sep-tembra prebila Suk Rudolf, to je atentator Georg-ijev, in neki Lechner Franz, glede katerega ee ni ugotovljeno, ali je to Kvaternik sam, ali pa ee neidentificirani Peter, so našli steklenico a pol litra mineralne vode. Na njej stoji oznamba »Giom-mi marca Roesa fabriquee par Dioni et Comp de Fratelli Giommi, Milano, Via Maresina 47–48 e Torino, Via Roosevelt 10; našli so tudi celuloidno tubo za zobno ščetko z napisom »durissima (auto-matica) Gippe« — Italia. Ta par, to je omenjena ženska in Peter, sta v hotelu »Negre-Costes« v Aix en Provence razdelila atentatorjem vsakemu po dva revolverja in po dve bombi. Orožje sta skrivala v žimnicah. Prinesla sta ga s seboj v kovčegu.

Štefan Dujić

Praga, 31. okt. c. ČTK sporoča: Italijansko časopisje je zadnje čase pisalo, da je v atentat v Marseilleu vpleten neki Štefan Dujić, ki je stalno bival v Karlovih Varih. Časopisi so tudi vedeli povedati, da je imel Dujić malo pred atentatom v Marseilleu dolg telefonski pogovor s Paveličem. Sedaj pa je češkoslovaška polici-ja ugotovila, da je Dujić res bival v Karlovih Varih, da pa je umrl že v mesecu decembru in zato ni mogel imeti telefonskega razgovora z dr. Paveličem. Truplo Stefana Dujića so pre-peljali v Gradec in je tam pokopan.

Izročitev Paveliča

Pariz, 31. oktobra. AA. V zvezi z zahtevo po izročitvi Paveliča in Kvaternika, ki jo je izročil francoski odpravnik poslov v rimski prestolnici Dampierre, naglašava Havas, da je francoska vlada že 20. t. m. storila prvi korak pri italijanski vladi in zahtevala, naj Paveliča in Kvaternika obrže v zaporu dotlej, dokler ne bodo znani uspehi pre-iskave preiskovalnega sodnika v Marseilleu.

★

Bolgarija vstopi v Malo zvezo?

Rim, 31. okt. b. Tukajšnji listi poročajo iz Sofije, da se bolgarska vlada pripravlja na to, da sprejme važne sklepe glede ureditve odno-sov Bolgarije z njenimi najbližjimi sosedi. Trdi se, da bo bolgarska vlada vstopila v Ma-lo zvezo ali pa v balkanski blok. Sedanja vla-da Kimona Georgijeva je po informacijah ita-lijanskih listov mnogo bolj pripravljen, ka-kor pa Mušanova vlada, da reši vsa vprašanja s svojimi sosedi, ki so v zadnjih 15 dneh ee ostala odprta.

„Odkrij skrivnost mi smrti in življenja!“

Viteškega kralja poslednja pot

V prestolnici je minul drugi dan žalosti za gospodarjem. Tudi ta dan je ljudstvo mnogo ur čakalo pred starim dvorom, da bi moglo še enkrat čuti bližino ljubljenskega narodnega kralja. Tiho so se premikali desetstotiči po ulicah in potrpežljivo čakali. Pa čim so prišli skozi dvoranska vrata in začeli stopati po stopnicah gor proti mračni dvorani, jih je jel lomiti obupen jok. Nekateri, trdi ali topli, so prišli suhih oči do dvorane. Tam so okna zastirala in le v obliki križa prodirala medla vijoličasta svetloba; pričakovali so morda kraljevega obraza, molčnega in voščene, kakor takrat pred trinajstimi leti kralja Petra v saborni cerkvi. Ampak v tej strahotni dvorani niso opazili kralja. Vsega je tu, zlata in srebra, vojnih odličij, križev in kolajn, vencev s spoštljivimi napismi vseh vladarjev sveta, cela brda cvetja okoli katedrala — ampak kralja ni. Ta črna, nepremična, neprodorna gmota, pod preprogo s kraljevim grbom, je tako uboga, tako povsem neverjetna, že tako zelo od drugega sveta, da te prime kakor sam dihljaj večnosti in si kar do dna poražen.

To veliko, bučno mesto je kot začarano te dni. Vse je v vročici in zdi se, da bi se še kamni zjokali, ko bi ne bilo ljudi. Noči so nam kratke, odkar smo doživeli ta deveti oktober, in spanec ves strgan od boli.

Pogrebno jutro

Ob desetih so sinoči končno zaprli železna vrata in še etotisoč njih je moralo ostati zunaj. Pogrebno jutro je mrzlo in vlažno. Glavne ulice so napolnile ljudi, ki čakajo pogrebne spreveda. K pravoslavni katedrali hiti avtomobil za avtomobilom: kraljeva rodbina, regenti in vlada, odposlanci tujih vladarjev. Na cesti stoji zraven mene vojak v svojem oddelku, manjši starikav človek. Ko mine slovesnost, stopajo iz cerkve generali in admirali, na rokah pred seboj krono, žezlo, zlato jabolko in sabljo. Za njimi prinese rakev in jo polože na topovsko lafeto. Ko kmet-vojak to zagleda, ga preuone in začne se tresti.

Godba zaigra veličanstveno žalobno koračnico iz »Somraka bogova«. Admiral, ki nosi žezlo, topo zre predse in ustnice mu močno drgetajo. Stopata kraljica, posebej bolna, in mali kralj, ves mleko in kri, in vendar resen kakor mož. Spreved gre dalje skozi mesto, nešteta letala ljuto zahrumljajo nad cerkvijo in glavni ulicami, grme topovski strelji od monitorjev in iz trdnjave.

V Mladenovac po zeleni Bukulji

Pred postajo bodo defilirali še enkrat vsi vojaški odredi, naši in tuji, pred velikim mrtvim vojakom, in potem se bodo dvor in tuji odposlanci odpeljali z železnico do Mladenovca. Medtem naš avto brzi mimo Avale. V Mladenovcu čakamo. V vsakem oknu kraljeva elika in sveče, na glavni ulici slavoloki smrti, črni, z napisom: »Čuvajte Jugoslavijo!« in »Čuvačemo!« Ko vlak privozi, polože kraljevo rakev v steklen pogrebni avto, kjer počiva v samem cvetju. Za njim se odpelje dolga kolona avtomobilov proti Topoli. V mestecu Mladenovcu imamo toliko vedrih spominov od izletov po kosmakiškem gričevju; danes je vse kamenelo od tuge. Ob cesti skozi vse mesto v vzornem redu celokupno prebivalstvo, vsi otroci s črno zastavico in gorečo voščenko v roki. Cvetice pokrivajo vse ceste, kjer se pelje mrtvi kralj.

Hiše so svignile mimo. Dalje brnijo avtomobili skozi krotko šumadijsko pokrajino. Kolikokrat sem hodil po zeleni Bukulji, po vijugastih stezicah te blagoslovljene zemlje in po njenih prijaznih vasicah, in kako smrtno otožno je vse to danes. Na vsej dolgi poti od Mladenovca do Topole stoji vsakih par sto korakov kmetje iz vseh vasi, bližnjih in daljnih, resni možje na konjih, drugi peš z ženami in dekletki, starci in otroci na kolenih. Nikdar, nikdar ne bom pozabil obupnega, neotroškega joka stotih deklic, ki so ob cesti v nekončanih vrstah htele za kraljem-očetom. Spet drugod vrste bradatih možakov, četnikov v črnih kroglih, patrone čez prsa, puško ob strani, in kmetje v rjavi noši, večinoma močno v letih: vsi so klečali desno in levo ob cesti, in glasno molili, s prižgano voščenko v sleherni desnici. Čez cesto, med holmi in njivami, srebne besede na črnini: »Čuvačemo Jugoslavijo!«

Ko sem danes prvič zagledal dobro znano kupolo zaobljubljene cerkve na Oplenju, mi je postalo mrzlo pri srcu; tja se pelje naš ljubi, dobri gospodar, nazaj pa bomo šli brez njega.

Is svinčenega obzorja...

Iz svinčenega obzorja se poraja brnenje letal, prehaja v rjovenje in v grmenje — že so tu verni spremljevalci, zadnji pozdravi zračnih armad Jugoslavije, Češkoslovaške, Rumunije in Francije. Mnogo jih je in njihovo preglušujoče orgljanje je tako silno, da zamori vsako človeško besedo; ampak še močnejše nam bije v ušesih utrip ljute boli. Topola, zibel dinastije. Tukaj poznajo kralja kot prvega v tej vasi, kot najboljšega kmetovalca, in tu so najkrepkejši možje in najpridnejše žene. Vse, prav vse kleči ob cestni robah. Starci, inva-

lidi, bolniki. Grobna tišina. Strm drevored pelje do kraljevega parka na vrhu in tam gori se blešči cerkev — kraljeva grobnica. Vsa garda stoji tu, polki pehote, konjenice, topništva. Od najmlajših rekrutov do najvišjih poveljnikov imajo vsi oči mokre in rdeče. Ko dospe spreved do cerkvenih stopnic, se začne zrak trepeti od mogočnega streljanja topov in pušk. Ogromne, sive jeklene ptice se spuščajo čisto nizko dol in se, kakor v besnem obupu, grmeč zaganjajo proti cerkvi, kakor da hočejo izzvati smrt, ki je zgrabila njega, najboljšega. Zadone zvonovi z Oplenca, odgovarjajo drugi z vaskerke cerkve v Topoli, iz ostalih vasi, vsenaokoli po bogati šumadiji in po vsej širni zemlji od Bohinjskega pa do Ohridskega jezera, od Subotice tja do morja.

Spet zapihajo in zašumijo težki avioni nad cerkvijo in epuščajo dež cvetic na krsto in pogrebce. Resnično kraljevski je ta pogreb. Pred 180 leti je iz iste majhne vasi, ene izmed mnogih bednih naselbin uboge raje pod prešernim tlačiteljem, vzletela skra, ki je vžgala ogenj svobode v vseh srcih, ki so je bili vredni, in ki danes tolažilno gorl kot sladka, svetla luč miru za vso jugovzhodno Evropo. V tej težki uri so oči vsega kulturnega sveta vprte na Oplenec, kajti tu zdaj korakajo v hram božji poglavarji in poglavarjev odposlanci iz vseh držav, in pred ozkim kamenitim grobom nagonejo glave.

Spet se pojavljajo eskadrile, najhitrejša francoska lovka letala, kakor sivi bliški hrume čez hribeček, in človeku se kar v glavi vrti od njihove brzine.

Tam za Avalo

Sklicali so vojsko iz vseh krajev sveta in iz najhrabrejših vojsk; najbolj nevarni in najhitrejši stroji grmijo čez krsto — in vendar vsa ta ljudska moč ne more podaljšati niti za trenotek dragocene življenja našega milega gospodarja. Prišli smo na Oplenec, da bi občutili v dnu duše, kako je vsaka izmed nešteti solz kmečkih otrok tam doli danes odtelala ves veličanstveni pomp zemeljskih sil. Sele tu gori, na Oplenju, smo doumeli, kaj smo izgubili, kako neizmerno mnogo je naš gospodar v življenju dosegel.

Pogumno moramo iti naprej, da bomo vredni takega vladarja. Imeli smo očeta šestnajst let, in smo se prepirali kakor otroci. Zdaj smo ga izgubili in moramo varovati, kar nam je zapustil: bogato, miroljubno in urejeno državo, in dve besedi: »Čuvajte Jugoslavijo!«

Ponoči, ko sem se vrnil v Belgrad, se je nebo razvedrilo. Hladna mesečina je obilila pokrajino. Ko se spominam, da ista svetloba sijala tudi na samotem, majhen hrib tam za Avalo in na oni temni grob, se ustrašim. Takoj potem me objame širok mir in čvrsta misel: Čuvajmo Jugoslavijo!

Joža Vovk:

Umiranje

Nekje s križpotja je omahnul človek in utonil v dolge, mračne sence. Veter gladi žalostno lestence golih vej. Beležno listje pada k tlom.

Kot mrtvo truplo preoblekli so zemljo, zadnji dih življenja še lebdi nad njo. Skoz oblake kot mrtvaške sveče sonce meče svojo plaho luč.

Nekje s križpotja je omahnul človek in utonil v dolge mračne sence. Blodijo oči in iščejo mladosti in življenja, sladkih sokov iz povešenega bilja,

a vse je onemelo, vse zastalo, kot da cilja ni nikjer. Mladost — življenje —! Vseposod se sklanja gladna smrt in z vso strastjo poljublja svoja bitja.

Ki so bili še nedavno med nami

Dr. Ivan Perne
† 27. nov. 1933

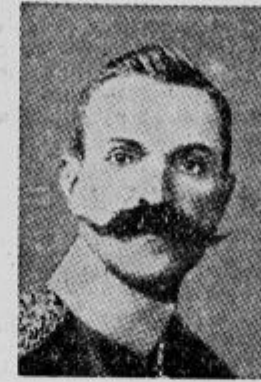
Dr. Franc Jankovič
† 2. marca 1934

Dr. Janko Breje
† 6. apr. 1934

P. Hugolin Sattner
† 20. apr. 1934

Rudolf Maister
† 26. jul. 1934

Anton Sušnik
† 10. avg. 1934

Ljotze Vrtovec
† 25. sept. 1934

Ljotze Golobčič
† 28. sept. 1934

Stara slovenska povest pripoveduje, kako so nekoč ljudje umirali: ob določenem času in v določen starosti je prišla smrt s koso po človeka ter ga smrt odpeljala v slavnostnem sprevedu iz tega življenja. Vsi ljudje so naprej vedeli, kdaj bodo umrli ter so zato nekateri mirno in vdano, drugi trepetajoče pričakovali božje dekle. Nekdo, ki mu ni bilo ljubo, da se poslovi od življenja, pa je smrt ujel in jo dolgo držal zaprt. Ko se je vendar življenja naveličal, pa smrt ni pokosila njega, starca, temveč prvega mladega moža. Od tedaj je po stari povesti smrt nepreračunljiva in nihče ne more vedeti, kdaj ga čaka usodni, mejni trenutek v njegovem življenju. Mejni zato, ker smo kot kristjani trdno prepričani, da smrt ne pomenja konca življenja, zakaj po njej se nadaljuje drugo, neskončno bolj bogato in blaženo, ali pa neskončno bolj revno in strašno. Vemo, da ima življenje na tej strani mejnika malo vsebine, toda dovolj, da si z njo odkupimo večnost na oni strani. Tej večnosti ne uide nihče in zmota slehernega je, ki misli, da se s smrtno neha vse. Takozvana pozitivna znanost prejšnjega stoletja je sicer učila, da obstoja samo en svet, namreč tisti, ki ga moremo doznati s svojimi čutili, toda znanost našega stoletja je že sama ugotovila možnosti, da vspeoredno z našim svetom morejo obstojati še drugi, ki jih ni mogoče raziskovati ne z daljnogledom, ne s katerokoli fizikalno analizo. Ako bi veljali zgolj zakoni fizike, bi na primer mogli možgani človeka res opravljati svoje mehanske funkcije, proces vrtenja atomov in molekulov v človeku bi mogel biti isti, kakor sedaj, toda nikdar ne bi zmogel človek niti najmanjšega troha duha. Vse, kar je na svetu, pa je neuničljivo. V svetovju ne propade niti najmanjša energija, najmanjši žarek, najmanjši kosci snovi, dasi se zunanja oblika spreminja. Toliko manj je mogoče, da bi propadel duh, da bi propadle človeške duše.

Smrt torej ne more in ne sme pomeniti še konca vsega človeka. Vemo sicer, da truplo v zemlji razpade, toda bistvo človeka, ki zemlji ne more biti zaupano, to je duša, ta ostane kot ena sama, nedeljiva, nerazpadljiva enota, ki išče pri izvoru vsega stvarstva svoje vrnitve v božjo harmonijo. Kristjanje torej na dan, posvečen spominu mrtvih, ne objokujemo njihove smrti zaradi tega, ker bi jih za vedno izgubili, temveč le zato, ker smo v tem življenju izgubili svoje brate, ki bi nas mogli podpreti v pripravi za večnost. Hči ne objokuje matere zaradi tega, ker je več ne bo videla, temveč zato, ker jo v tem življenju pogreša. Le v toliko je žalost dovoljena. Nihče pa tudi ne ve, kakšno življenje imajo naši rajniki onstran groba, toda naša molitev in prošnje k Bogu, naj udom trpeče cerkve oprosti morebitne kazni, so stvarniku dopadljive. Vsak, s polnim srcem izmoljeni očenaš in vsaka blaga misel ima pred Njim veljavo in pripomore onim, ki so pred nami šli čez prag smrti, s katerega ni več vrnitve.

S pobožnostjo in globoko resnobo se spominjamo danes naših rajnikov! Dosti utrujenih bratov je odšlo od lanskega praznika mrtvih od nas. Od lani do letos sicer ni bilo velikih svetovnih morij, razen morda obmejnih bojev v Južni Ameriki, v Mandžuriji in v Arabiji, divjale pa so po številnih deželah sveta bratomorne državljanske vojne, ki so poleg moč zahtevale žrtve tudi izmed žena in otrok. V Nemčiji, v Avstriji, na Nizozemskem, v Zedinjenih državah, na Kubi, drugod, so državljanske vojne zahtevale ogromne žrtve. Tudi elementarne nesreče niso v zadnjem letu prizanesle človeštvu, zlasti je bilo v letu mnogo smrtnih žrtev rudniških in plovbnih nesreč. Od teh ena največjih se je dogodila v rudniku Kaknju v Bosni. Ljudje so padali kot žrtve zločinov, na slovenskih tleh je pripetil med drugimi atentat pri Rajhenburgu. V razdobju od lanskega do letošnjega praznika mrtvih je padla tudi največja žrtev, ki jo je morala naša država dati, to je naš viteški kralj Aleksander Zedinič, za katerim se vsa država še vedno zavija v naglo žalost.

Naša dolžnost je, da se v naslednjih vrstah spominjamo vsaj najvidnejših osebnosti slovenskega javnega življenja ter najbolj zaslužnih ali kako drugače veljavnih osebnosti, ki so se v teku enega leta od nas poslovile.

Dne 4. novembra lani je umrl Joško Bernot, predmetni učitelj v Ljubljani, znan podjetnik in založnik ter blag človek.

Dne 7. nov. je umrl v Zagrebu odlični slovenski baritonist Rudolf Bukšek.

V Mariboru je 9. nov. umrl sprevednik drž. železnice Ivan Kavčič, markatna katol. osebnost.

V Kranju je 14. nov. umrl veleindustrijalec Edmund Kocbek, zelo podjeten mož.

Dne 15. nov. je pri Sv. Miklavžu pri Hočah umrl Jakob Florjančič, dolgoletni župan, odlični narodni bорец in gospodar.

Dne 17. nov. je v Ljubljani umrl Peter Grasselli, po dolgi nemški prevladi prvi slovenski župan v Ljubljani.

Dne 21. nov. je umrl v Mariboru župnik pri Sv. Barbari Janez Vogrinč, vrl dušni pastir in odlični gospodarski strokovnjak.

V Zenevi je umrl dne 27. nov. dr. Ivan Perne, svetnik zunanega ministrstva in stalni izvedenec pri Zvezi narodov, eden najodličnejših slovenskih diplomatov ter zaveden katoličan.

V Dravljah je 27. nov. umrla Udamova mama, gospa Marijeta Pirnat, odlična slovenska katoliška žena, mati 9 otrok, od katerih so 4 misijonarji v Ameriki.

Dne 3. decembra je umrl v Ljubljani podpolkovnik Ivan Kramaršič, znana ljubljanska osebnost, odločen narodnjak že pod Avstrijo.

Na Bledu je v začetku decembra umrl župnik Janez Oblak, častitljiv dušni pastir, oče svojih faranov.

V Celovcu je v visoki starosti umrl dne 11. decembra kanonik Janez Vidovic, zaveden, dober Slovenec.

Dne 13. decembra je umrl v Ljubljani Viktor Tančič, znan po svojem radostnem značaju in družabnosti po vsej Sloveniji.

Istega dne je umrl v Ljubljani tovarnar pohištva Ignac Repše, zelo marljiv podjetnik in blag človek.

V Slov. Bistrici je 19. decembra umrl častni kanonik Jožef Cerjak, marljiv slovenski in katol. javni delavec.

Dne 20. decembra je umrl biseromašnik Jožef Rome, eden najstarejših duhovnikov ljubljanske škofije, ustanovitelj nekdanjih »Dolenjskih novic«.

Dne 27. decembra je umrl župnik Jožef Las-

Kraljevsko grobišče Karadiordjevičev na Oplenju

bahe pri Sv. Bollenku v Slov. goricah, odlični dušni pastir.

V začetku letošnjega leta je umrl v Mariboru duh. svetnik Martin Petelinšek, katehet, izvrsten mariborski pridigar in dušni pastir.

Dne 5. februarja je umrl v Kamniku Alojzij Benkovič, farmacevt v p., slovenski literat in marljiv prevajalec.

V Mostah pri Ljubljani je umrl upokojeni žel. uradnik Franc Zupan, organizator gasilstva, načelnik ljubljanske župe.

Dne 15. februarja je umrl na Golniku Josip Malenšek, podpravitelj Kmetijske posojilnice, osebo zelo vrl in blag človek.

Dne 2. marca je umrl v Mariboru zdravnik dr. Francišek Jankovič, bivši poslanec in minister. Bil je odlični katoliški voditelj, zaslužen narodni borec in socialen delavec.

Dne 7. marca je umrl v St. Ilju pri Velenju Valent Dolinšek, oče naših drevničarjev, vzgleden gospodar, mož poštenja in vrl zadržnik.

Dne 9. marca je umrl dr. Ernest Kobe, do skrajnosti pravičen sodnik v Ljubljani in blag človek.

Dne 15. marca je umrl v Ljubljani Hinko Lavrenčak, oče prvega drž. pravdnika v Ljubljani, odvetniški uradnik v p.

Na jesenicah je umrl dne 28. marca kapelnik cerkvene godbe Janez Repinc. Ponesrečil se je v tovarni. Bil je agilen katoliški organizator.

Dne 4. aprila je umrl v Ljubljani Josip Toni, bivši načelnik mesarske zadruge in mož-poštenjak.

Dne 6. aprila je katoliško javnost zadela bridka izguba s smrtno enega najbolj odličnih voditeljev, bivšega predsednika pokrajinske vlade, nepozabnega dr. Janka Brejca.

V Mokronogu je umrl dvorni svetnik Ivan Tekavčič, izvrsten upravni uradnik, zaveden Slovenec in katoličan.

Dne 19. aprila je umrl v Ljubljani Tomaž Bizilji, ugleden in splošno priljubljeni ljubljanski gostilničar, velik dobitnik revežev.

Dne 20. aprila smo Slovenci žalovali ob krsti odličnega skladatelja o. Hugolina Sattnerja, ki je umrl v Ljubljani v visoki starosti in ki je svojemu narodu zapustil toliko glasbenih umetnin.

V Kamniku je 20. aprila umrl posestnik Anton Pintar, agilen gostilničarski organizator.

Dne 29. aprila je umrl v Ljubljani eden začetnikov slovenskega založništva Anton Turk.

Na Vuhredu je umrl župnik Henrik Hrašovec, dober duhovnik svojim župljanom.

V Rogaske Slatine je umrl 2. junija nadžupnik pri Sv. Križu Fr. S. Korosec, blag dušni pastir, bivši urednik »Slov. gospodarja« in eden najstarejših slovenskih časnikarjev.

Dne 10. junija je umrl šenčurški župnik blagega spomina Ivan Piber.

Dne 10. junija je umrl v Ljubljani upokojeni predsednik deželnega sodišča Albert Levičnik, nemurno skriben varuh zapuščenih otrok.

V Mariboru je umrl dne 19. junija o. Pavel Potočnik, neutrudljiv organizator katol. gibanja, ustanovitelj številnih društev in vrl voditelj katoliške prosvete.

Dne 24. junija se je v Zagrebu ponesrečil z letalom najboljši slov. pilot Janko Colnar.

V Splitu je nenadne smrti umrl dne 4. julija prof. Frane Watzl, gimnaz. katehet iz Kranja, zaslužen narodni borec in dolgoleten javen ter komunalni delavec.

V Vel. Laščah je dne 10. julija umrl upokojeni župnik Franc Zuzek, odlični zadržnik delavcev.

V Ljubljani je smrt pokosila dne 18. julija nadbudno življenje mladega, a že odličnega stavbenika Jožeta Bričija.

Ves slovenski svet je dne 26. julija pretresla vest o smrti generala Rudolfa Maistra, ki je izdihnil svojo veliko dušo na Ucu. Slovenski Maribor in severna naša meja sta temu možu največja spomenika.

Dne 26. julija je pri Sv. Tomažu pri Ormožu umrl duh. svetnik in župnik Matija Zemljčič, nabožni pisatelj in blag dušni pastir.

Dne 25. julija je umrl v ljubljanski bolnišnici Martin Jurhar, župnik iz Brežic, tudi nabožni pisatelj.

Med voditelji slovenskega naroda si je smrt izbrala dne 10. avgusta eno najbolj pogrešanih naših osebnosti, ministra n. r. Antona Sušnika, gorečega katoličana, odločnega borca za narodne pravice, moža visoke izobrazbe in redke poštenosti.

Dne 12. avgusta je smrt pobrala v Ljubljani v visoki starosti upok. profesorja bogoslovja dr. Josipa Dolence, izredno izobraženega in pobožnega duhovnika.

Dne 19. septembra je v Ljubljani umrl Jurij Verovšek, veletrgovac in odločen katol. mož.

Na Sladki gori je dne 16. septembra umrl župnik Ivan Ivanc, gostoljuben in zelo ugleden duhovnik.

Dne 20. septembra je umrl v Ljubljani scenograf gledališča Vasilij Ulianišev, odlični umetnik in gledališki delavec.

Dne 23. septembra je umrl v ljubljanski bolnišnici slovenski skladatelj Ivan Pogačnik.

Dne 25. septembra je umrl v Ljubljani nadsveto zaslužni bivši dolgoletni predsednik Pokojninskega zavoda Lojze Vrtovec, nekdanji urednik »Slovenca«, nazadnje urednik Zdravne gosp. banke. Napredek slovenskih mest, olajšanje stanovanjske stiske, izboljšanje starostnega zavarovanja nameščencev, številne palače v Ljubljani in drugod, nešteti milijoni zaslužka slovenskim rokam, vse to je ustvarilo Vrtovcu hvala in trajen spomin v srcih širokih plasti naroda.

Uredništvo »Slovenca« je zadela kmalu zatem — dne 28. septembra, še druga, nenadomestljiva izguba. V cvetu let in v vzponu svoje najvišje tvornosti je umrl urednik naše prosvetne rubrike Lojze Golobič, najboljši, najbolj plemenit naš tovariš.

Dne 31. septembra se je v Celju smrtno ponesrečil zaslužni gasilski organizator, podstarosta slovenskih gasilcev Jernej Vengust.

Dne 7. oktobra je umrl v St. Vidu nad Ljubljano Josip Novak, višji šolski nadzornik v p., odločen katoliški mož in pravičen predstojnik učiteljskemu stanu.

Dne 9. oktobra je umrl na Dobrovi Peter Hauptman, župnik in nekdanji dolgoletni voditelj našega notranjega ljudstva, odlični politik, izvrsten narodni gospodar ter odbornik bivše oblasne samouprave.

Dne 25. oktobra je umrl v Vavti vasi tamkajšnji priljubljeni župnik Bertold Bartel.

Vsem tem in drugim prižgimo v svojih srcih danes naš hvala in v blagor krščanskega spomina. Naj se vselej pri Bogu svojega plačila za vsa dobra in plemenita dela na zemlji!

SIEMENS prodaja tudi na obroke
RADIO TELEFUNKEN
 aparate iz prve roke v lastni prodajalni
TELEFUNKEN „KURIER“
 ljudski prejemnik za vse dolžine valov (tudi za kratke valove) Din **2.700,-**
JUGOSLOVENSKO SIEMENS D. D.
 Ljubljana, Tyrševa cesta 1 a/II
 Zastupnik za Maribor: Radio Starkel, Trg Svobode

Pokopališče na vinski gorici pri Sv. Urbanu nad Mariborom

Ze vinske trta rumeni in črček ponehava peti, a sred grobov se veseli gorci sam papež, Urban sveti.

Ni jih mnogo, kar jih je tu nasutih in nagrebanih; morebiti šestdeset, kvečjemu sedemdeset; nekateri med njimi so namreč tako nizki in so se v teku let tako zelo pogrezli ali poravnali s tratinjo, ki jih obdaja, da lahko, če jih hočeš pravilno sešteti, prežeš tega ali onega in le težko ugotoviš njihovo natančno število. Njihovi prebivalci so bili v svojem življenju po mišljenju in po delu, po utripanju svojega srca in po vroči ljubezni do te zračne, solne višave drug drugemu med seboj tako blizu, da so jim morali izkopati in nagrebati grob tik groba, samo zato, da so si tem bližje tudi sedaj, ko v sladkem objemu večnosti brez konca in kraja vedno nemoteno lahko zadovoljno gledajo na širni svet, ki je pod njimi in okoli njih razprostir.

Priroda sama je že tu ustvarila ravno planico, odprto na vse štiri strani; človeške roke so morale samo tam, kjer je obrnjena proti vzhajajočemu solncu, proti »Kapelici« in Radgoni, poseči nekoliko vmes in podložiti nekaj nalomljenih granitnih plošč, da vzdrži pobožje, ki strmo in vrtoglavo pada v globoko razjedeno dolinico med strmimi vinogradi.

Vsa planica ima podobo velike elipse, katere daljši premer meri kakih sto metrov, krajši pa niti polovico tega ne. Sredi nje se dviga cerkva (600 metrov), ki je bila nekdanj še zelo primitivna in je imela leseno vodoravno streho. Leta 1890 so jo obnovili in pozidali tako, kakor so zidane vse druge cerkve, in ji napravili vzhodni, zidan strop, da je nanjo upravičeno lahko ponosen sv. Urban, ki so mu prav tu, sredi vinskih gor, posevili ta božji hram. Notri v cerkvi drži (sv. Urban) v sliki na glavnem oltarju erebrn grozd v roki skoraj tako lepo in zapeljivo, kakor oni v Laznici blizu Limbuša pod Pohorjem; a očitno je rajši zunaj cerkve, ker ima tam pred sabo noč in dan vinorodne Slovenske gorice, kojih vreden zaščitnik in varuh je on. V vdolbini zunanje stene, obrnjene proti vzhodu, proti zemskemu raju slovenskih vinogradnikov, stoji, proti vremenskim neugodam s steklom zavarovan, z ostro nabrušenim mečem v desnici, vsikdar pripravljen, da mahne z njim nad one, ki bi se predzrili motiti mir, rajsko veselje in uživanje njegovih varovancev.

Samo polovica te planice, in sicer ona, ki leži tako pred cerkvijo, da jo obsevajo vsak večer žarki zahajajočega solca, prihajajoči semkaj čez grobove koroške dežele in čez že zasenčeno Dravsko dolino, bi zaslužila ime pokopališče, toda ne žalostnega in resnega, temveč veselega, vrisajočega. Vsak posamezni grob, pa naj ima križ ali ne, naj ima napis ali ne, ti razodeva, ko stojiš pred njim ali ležiš v travi ob njem, mir, usmerjenost in zadovoljstvo, ki ga boš zaman iskal kje drugod. Ziva meja z mnogimi lesami, pozimi pokrita s svetlo belim enegom nedolžnosti, spomladi odmevajoča plitvega žvrgolenja in plitje sreče, v jeseni žareča in rdeči barvi ljubezni, je komaj vidna ograja, ki naj loči pokopališče od orumenelih vinogradov, od zelenih travnikov, polj in gozdov, ki ga obdajajo, v tako tesnem objemu sta združena pokopališče vrh vinskih gor in ostali svet.

Je že mogoče, da je bil med njimi, ki so jih tu zagrebli, kateri ali katera z nekoliko obteženo vestjo. A svetnikov in svetnic, ki jih a tega visokega zračnega bivališča vidijo in zato vedno lahko prosijo pomoči, posredovanja in milosti, je toliko, da mora vsak grešnik najti koga med njimi, ki se ga bo usmilil. Kamorkoli se ozirajo, bodisi na sever proti Avstriji, na vzhod in jugovzhod čez Slovenske gorice in v Prekmurje, na jug čez Maribor in Dravsko polje tja do Haloz, ali proti jugozapadu in zapadu na Pohorje, Dravsko dolino in na Kozjak, povedo se svetiljo bele cerkvice s svetniki in svetnicami, vedno pripravljeni za pomoč onim, ki za njo prosijo in so je vredni: sv. Anton na Cerkenjaku, sv. Lenart, sv. Bollenk na Kogu in na Pohorju, sv. Donat na Rogaske gori, sv. Trije kralji, sv. Tomaž in sv. Avgustin, sv. Rupert in sv. Jožef, zraven njih pa in med njima sv. Magdalena pri Kapeli in pri Mariboru, sv. Barbara pri Vurbergu, sv. Kungota v Pesniški dolini in malo nižje sv. Marijeta, Marija Snežna in sv. Ana na Igu in na Krembergu in kot prvi in zadnji sv. Urban sam, z grozdom v roki, vedno vesel in zadovoljen, zlasti tedaj, kadar je vinska trta dobro obrodila, da je črček čiril svojo pesem, kljubujoč s klopotčev, nepretrgoma tja do praznika Vseh svetnikov in do dne Vseh vernih duš.

Tedaj prihajajo z Urbanskega vrha, iz Kamniške grabe, iz Pekla in Loga, pa tudi iz Razpoke in iz Vinarijev mnogi možje in žene, očetje in ma-

tere, mladeniči in dekleta, pa tudi otroci, sem gori na solčno-zračno, veselo pokopališče. Grobov jim ni treba še posebej krasiti; to je storila božja roka; sveče prižigajo; toda te gorijo le kratek čas; potem ugasnejo. Samo v njihovih srcih gorijo brez prestanka sveče trajne ljubezni in hrepenjenja dole, dokler tudi njih ne zagrebejo na prijetnem pokopališču pri sv. Urbanu. Tik njega, po ničemur od njega ločena, niti po živi meji, stoji gostilna Jošt z ljubko verando, ki nudi krasen razgled čez vinske gorice v Avstriji in v Prekmurju. Iz nje se čuje na pokopališče skozi vse leto ubrano petje, zadovoljstvo in sreča, tudi, kadar na Vseh vernih duš dan napajajo duše svojih rajnikov z bučo, napolnjeno z vinom ali pijačo.

Večina onih, ki hodijo tako radi in tako pogosto iz Maribora skozi Kamnico k sv. Urbanu — kakor sami pravijo —, zamenjava ali ne loči prav dveh popolnoma različnih pojmov; kajti cerkev sv. Urbana, stoječa na markantnem in dominantnem najdem vzhodnem hričku našega Kozjaka, tam, kjer pričeno spodaj daleko nižji vinski brežulki Slovenskih gor, in pa pokopališče, ki leži pred to belo cerkvico, sta nekaj drugega, kakor pa gostilna, v katero edino, ali vsaj večinoma, zahajajo obilni obiskovalci sv. Urbana. Kdor tega pokopališča, zračnega in solnčnega, veselega in vrisajočega, ne pozna, tisti ne pozna poezije in pomena Sv. Urbana nad Mariborom, onega Sv. Urbana, pri katerem je skromen, zadovoljen in srečen, prvi pesnik in pevec Slovenskih gor, Leopold Volkmer, Prelek, vedno kot navaden kaplan pridigoval, poučeval in vzgajal, dokler ni sam legel sredi vinskih gor in goreh križantem k srečnemu, sladkemu večnemu počitku. — Od 18. oktobra 1934 leži tudi na tem pokopališču, prej tako solnčnem in veselem, velika žalost in tegoba naroda in dežele; cerkvice sv. Urbana, tako prijazna sredi vinskih gor, podružnica sv. Martina v Kamnici, žaluje.

Dr. Fr. Mišič.

Žalna slovesnost na Škrlatici

Jesenice, 30. oktobra.

Na najvišjem grebenu Julijskih Alp, vrhu Aljažvega stolpa na Triglavu je zaplopla žalna zastava v znak žalosti nad izgubo ljubljene vitezke kralja Aleksandra I. To zastavo je pritril na stolp Jeseničan, Skalaš Copov Joža, znan iz prvega našega domačega filma »V kraljestvu Zlatoroga«.

Na zopet Jeseničani, Skalaši. Preteklo nedeljo so štirje vrli planinci na križ vrhu Škrlatice, katerega so postavili pred enim mesecem, o čemer je »Slovenec« poročal, razobesili črno zastavo z napisom: Čuvamo Jugoslavijo!

Iz Aljažvega doma v Vratih so se podali na težavno pot ob dveh ponoči. Težko je bilo plezanje po zledenem skalovju, mestoma so morali sproti sekati stopinje v led. Snega je bilo na vrhu nad 1 meter. Kljub skrajno naporni turi pa so vztrajni jeseniški sportniki, Rauhekar Tomaž, Luckman Pavel, More Andrej in Smolej Slavko, med katerimi sta bila zastopana tudi kluba »Gorenice«

Očetu

Julij 1934.

Čudovita ubranost polni ozračje, ker vsepo- vodi je ljubezen. Tudi v njegovem srcu, kjer pre- biva njih dvanaajstero.

O svetu za hišami on ne ve ničesar. Bolan in čisto osamel je med stenami, zato je tudi komaj opazil, da je prišlo poletje nad ta »blagoslovljeni kos zemlje«.

Pomisli! Je: Skozi odprta okna veter res pri- naša vonj zorečih polj, toda kot jetnik vendar ne morem živeti. Njegove trudne oči so obvisle na žarku, ki se je vlegel na polkna, kadar je sijalo solnce. Zalostno je gledal nanj drugokrat. Vedel je pač: Ko ta žarek obledi, bo kmalu nastopila noč. A noči so tihe in molče, zanj pa neskončne, ker ne more spati, toda danes, ko bo ta žarek obledel in ugašalo solnce, se popelje ven.

Bil je hvaležen ko otrok, ko ga je sprejela ce- ata. Svetel pesek spodaj — veter zgoraj. Po svet- lem pesku mimo hiš, ob oknih radovedni ljudje, ki so ga pozdravljali v veselem spoštovanju. Samo a roko jim je zamahnil. Njegove oči pa so gledale naprej, da bi ne prezrele niti bilk, ki rastejo ob cesti.

Polje je vedno rad imel. Tudi svoje otroke je učil, da bi zrli nanj z odprtimi očmi, da bi tako nekaj razumeli o čudovitem gospodinjstvu narave, kjer se koleša in koleščki z neznatnimi zobčki za- penjajo drug v drugega. Dobro, ki je v človeku že od rojstva, se obudi in ohrani samo na ta način, razproste se na visoko in široko ter da sad. V notranjem globokem bistvu je ta sad del božjega spoznavanja. Učil jih je tega, ker je vedel, da je čuvstvo, ki je v priručni zvezi z dušo, najdragoc- nejše, a tudi najgloblje v človeku samem. Tam je korenina vseh sadov, ki se odražajo v življenju človeka.

Avgust 1934.

In po klancu navzdol, do mlina. Prav tako šumi, pada in se pod slapovi: peni Krka, prav tako ropotajo mlinska koleša, ko nekdanj... Ob vodi pa je zamišljeno etal mlinar, onemogel od nepresta- nega dela in skrbi.

»No, ali je že kaj pisala Pina?« je pretrgal dolece mlinarjevo zatoplenost. Ta pa se je naglo zasukal ter ostrmel nad nepričakovanim srečanjem. Nato je obotavljaje se odgovoril:

»Da, Pina, moj otrok! Pisala mi je karto z Nemškega, preden se je odpravila na ladjo, ki naj bi jo peljala v Argentino. Moj otrok...« In gledal je predse na tla. Potem pa, kakor da je že poza- bil, da ni sam, je komaj elišno dejal: »Tako težko sem te dal, otrok, dal... Nikoli več ne bom mogel pogledati v tvoje dobre oči, tudi takrat ne, ko se bom poseljavljal, ko se bom odpravljaj na tisto tiho pot... In ko se boš čez leta vrnila, boš prišla na moj grob, veš tam — čisto tam v kotu božje nji- ve... In nikoli, nikoli, otrok, ti nisem mogel po- vedati, kako si imam rad, rad...«

Zaril se je čez vodo, visoko gori pa je letelo četvero divjih rac.

Nobene besede mu ni več rekel dolece. So- žutje je stiskalo njegovo srce, ker vedel je, da tudi v svojem srcu nosi njih dvanaajstero...

September 1934.

Nad poljem so neslišno begali beli metulji ko pajčje niti, ki se zapletajo v solnčnice. A po dre- vseh deblih je kapljal rdeči sij zahajajočega solca ko srčna kri...

»Tvoja volja, Gospod!«

Toda v nočni tišini se je duša njegove hčerke borila z Bogom: »Ti, ki si Ljubezen, kako moreš zahtevati?«

V duši pa se ji je zganil spomin na prastara zgodbo o človeku, ki je odšel, da bi svoje najdražje daroval Bogu...

... ko sta z Izakom prišla na mesto, kot mu je rekel Gospod, je Abraham tamkaj postavil oltar...«

Ze kot otrok je nosila v sebi te besede, toda njih smisla ni nikoli tako domela, ko v tej uri.

In zjutraj so njene roke matersko tiho po- gladile osivelo glavo udano trpečega, umirajočega očeta; njena usta so govorila vedno nove besede upanja, kako si jih more izmisлити samo ljubezen.

Vesaka prošnja je pohlevna. A smrt ne prosti, ona zahteva. Vendar pa, kakor da bi dobra roka pogladila spanja željni obraz.

»Tako umira oče,« je dejal žalostnim otrokom. In nikdar prej niso sijale tako njegove oči ko ta- krat, ko je hotel vzeti s seboj oči vseh, ki jih je ljubil. A njegove široko razprte oči so iskale, iskale tudi tiste njegove, ki so odšli po svetu, da bi tudi v njihova srca segel s svojim poseljavajo- čim se in blagoslovilajočim pogledom. In nič manj svet ni bil stisk rok takrat pri zaobljubi zvestobe pred oltarjem, ko ta zadnji z ženo ob slovesu — sklep štiridesetletnega medsebojnega razumevanja.

In ko je njegova najljubša hčerka prišla do- mov, so jo koraki vodili najprej v tisto tiho, mrač- no, zamreženo sobo, kjer so skozi desetletja pol- gali na mrtvaški oder hišne očetje in matere.

Kakor da je stopila v tempelj. Zasut z rožami je počival njen oče. O vsaki strani pa mu je go- relno šestero visokih sveč, ko da bi mu dvanaajstero zapuščenih sirot avtilo ob vhodu v večnost. Iz rož in luči je zadehtela ljubezen — ljubezen mater in očetov, ki se deduje iz roda v rod; a iz ozarjenega obraza njenega mrtvega očeta se je v žalostno sree potočila vdanost v voljo božjo, vdanost, kot jo more dati samo z Bogom sklenjeno življenje.

Trumoma so prihajali ljudje, da se zadnjikrat poklonijo njegovemu spominu. Ona pa bi hotela biti z njim sama, da bi jo blagoslovil s svojimi sklenjenimi, mrzlimi rokami.

Zasut z rožami je počival njen oče. Vendar pa je na vrhu še našla čisto droben cvet ter ga polo- žila tik njegovega mrtvega obraza. Ta cvečni dotik naj bi mu tiho povedal, da bo živel v naših srcih.

Damske plašče

od Din 350' dalje

Suknje za gospode

od Din 490' dalje

kupite pri

FRAN LUKIČ

LJUBLJANA - Sritarjeva ulica

in »Bratstvo«, ob dveh popoldne, torej po 12urni hoji, prispe na vrh. Doma so iz belega platna vrezali črke in jih prilišili na črno zastavo, katero so nato pritrili vrhu križa. Obenem pa so na križ obesili venec v počastitev planinskih žrtv.

Tako so se vrli Skalaši za praznik vseh mrtvih, tudi teh, že mnogih pozabljenih ponesrečencev spomnili. V knjigo, ki je shranjena v križu, pa so zapisali te-le pomembne vrstice:

Pozdravljen v tugi, ti naš ožak Triglav, Povej jim tam, ponosnih bomo glav branili domovino:

Čuvamo Jugoslavijo!

Kvaliteta

Perion pralnega praška In Hubertus mila je pri- znano dobra. — Domača izdelka!

Svoji k svojim.

„Kraljestvo je moje prostrano ...“

Ljubljana, 31. oktobra.

Vsako leto enkrat nas takole preseneti za-
molkel, svačreč glas grobov: Prah si in v prah
je povrneš! In potopim oblake v dlani, ki nam
življenje ni en sam dolg, brezskrben praznik
brezdelja in uživanja, in se vedno znova za-
vemo, kako neznatno in brezpomembno je vse
naše nehanje in delovanje, če mu ne usmerimo
poti tja, kjer človeški duh slavi zmago nad ma-
terijo. Drugim pa, ki jim je življenje ena sa-
ma nepretrgana veriga zemskih dobrot in slad-
kosti, pade vsaj ena kaplja pelina v čašo opoj-
nosti in je ta kaplja grenka dovolj, da se jim
srce vsaj za trenutek skrči v tesnobni bojazni:
Kako dolgo še ...?

Hlapec Jernej je iskal pravice po svetu.
Star in betežen je romal iz kraja v kraj, poi-
vedoval tod, poižvedoval tam — pravice ni na-
šel nikjer. Vseposvodi jo je iskal, le tja ga niso
zanesli trudni koraki, kjer ima pravica svoje
večno, prostrano kraljestvo. Naj nikogar ne
motijo visoki, dragoceni spomeniki na grobo-
vih bogatinov in mogotcev tega sveta, ter napol
strohneli križi na zapuščenih gomilah siroma-
nov! Pod vsem tem razkošjem in sijajem tru-
plo bogatina prav tako neizprosno razpada v
prah in pepel kakor razpada truplo najneznat-
nejšega siromaka ...

Pravice, enakosti ni pri ljudeh,
pravice, enakosti ni na grobeh,
pravica, enakost je v — grobu!

Te tako resnične pesnikove besede so za
vernega katoličana najslajša tolažba tega sve-
ta, ki ga spremlja na vseh trnjevitih potih živ-
ljenja.

Ljubljana se je na predvečer praznika
Vseh mrtvih vsa posvetila spominu rajnkih.
Ves dan so romale goste trume na pokopališče
k Sv. Križu, ki se je kar čez noč premenilo v
cvetoč pomladni vrt. Tisoč vezi prepleta žive
z mrtvimi na ta dan, tako trdnih vezi, da jih
niti smrt ne more pretrgati. Tisoč drobnih in
velikih ran skeli v srcu, tisoč zamočanih skriv-
nosti je pokopanih v njih. Danes, na Vseh
mrtvih dan, bo v srcu vse znova oživilo. S tre-
petajočimi prsti bomo prižigali bele svečke,
nagnili glave in s tiho, pobožno molitvijo pri-
klicali preteklost nazaj ...

Iz vse te žalne lepote, v katero se je za-
grnila božja njiva pri Sv. Križu, tolikanj bolj
ostro in odurno stopa v ospredje grobišče ti-
stih, ki so žrtvovali svoje življenje za nas: v
svetovni moriji padli fantje in možje. Že lani
smo pisali o tej sramoti, ki meče čudno senco
na nas in postaja vsako leto bolj kričeča. Pre-
ureditev vojnega pokopališča po Plečnikovem
načrtu bi imela v teh težkih dneh, ko seme raz-
dora bobnotno poganja med narodi in državami
Evrope, še prav poseben pomen. Spomenik sre-
di tega pokopališča bi po Plečnikovi zamisli z
veličastnimi kamniškimi planinami v ozadju
tvoril iz srca v srce govoreč spomenik, da bi se
človeštvo streznilo, spametovalo in spoznalo,
da mu od krvavega obračunavanja preti le po-

Križi brez imen ...

Na grobovih neznanih vtoplencev pri Sv. Marku pod Ptujem

Maribor, 31. oktobra.

Deroča in nevarna je Drava. Od Tirolskega do
Sv. Lovrenca pod Pohorjem se besno zajeda v ska-
lovje, v penečih vrtincih drvi, dokler je nepre-
magljivi faleki jez ne umiri. Pod jezom pa se po-
žene znova v zalet, čez brzice in tesni pridrvi do
Maribora in šele za Šentpetrom se ji gladina po-
lagoma ugaja, brzina umirja, na neštetiht otkih
in plitvinah se ji razbija besnost in ukročena se
steaka od Ptuja naprej v panosno ravan.

V tem svojem drvečem toku je Drava nena-
sitna morilka človeških življenj. Število žrtv gre
v stotine na leto. Samo od Maribora do Dravograda
ob meji letno več deset. Včasih je igrajoča deca,
ki omahne z brega v valove, včasih splavarji, ki
jim je razbilo vozilo na čerih ali mostnem ste-
brovju, vinjen popotnik, ki je v temi zgrešil breg,
pa čolnarji in brodarji, ki jim narasla reka odtrga
brod ter ga zažene v kletci, največ pa je kopalcev,
katerim omagači moči pred rešilnim bregom, in
obupancev, ki so si sami izbrali njene hladne va-
love za grob.

Druge reke odlagajo trupla vtoplencev v bli-
žini usodnega mesta, kjer so padli v vodo. Morda
ga odnesejo par streljajev nižje, tudi nekaj kilo-
metrov daleč odplujejo z mrtvim bremenom, potem
pa ga voda dvigne in odloži na prod. — Ne tako
Drava. Za njeno deročo silo, ki vali s seboj ogrom-
ne skale in jih razbija na granitnih pečeh v dro-
ben pesek, so trupla vtoplencev neznatno breme.
Z lahkoto jih odnaša naprej, v daljavo sto in več
kilometrov, preden jih odloži na sipini. Zlasti, ka-
dar reka naraste, prinese včasih mrtvice iz ne-
znanih daljav.

Neko posebnost ima Drava. Ne odlaga vtop-
lencev poljubno, kjersibodi, izbrala si je posebne
prostore v svojem toku. Kadar vtone kdo v Mari-
boru ali višje gori ter ga reka ne ostavi na prvem
zavoju ali sipini, potem vemo: naplaval bo pri
Sv. Marku nižje Ptuja. Včasih že tudi v St. Janžu
na Dravskem polju, toda le redkokdaj. Skoraj vse
mrtvice zanesse k Sv. Marku.

Prvič sem zvedel za pokopališče Sv. Marka
pred leti. V vlakcu proti Ptujem sem sedel v kupeju
s preprosto pohorsko ženko. Črna naglavna ruta
in obokane oči so pričale o težki izgubi. Pripove-
dovala je: Imela je sina, edino oporo na kmetiji v
Dravski dolini pri Breznu. Bil je splavar; v raz-
burkani vodi je omahnil s splava in Drava ga je
pogoltnila. Pomagati mu ni mogel nihče, ker le
malokateri od pohorskih splavarjev zna plavati.
Odnoslo ga je in sedaj je prišlo od Sv. Marka pod
Ptujem sporočilo na občino, da so potegnili iz vode
vtopljenca, ki bi utegnil biti njen sin. Videla ga
več ne bo, če so ga zagrebli; hranijo še obleko, in
če jo pripozna za sinovo, bo vsaj lahko prižgala
svečko na grobu in vedela, da počiva v blagoslov-
ljeni zemlji.

Leti kasneje sem bil sam pri Sv. Marku. Ogle-
dal sem si tudi pokopališče. Med vasio in cesto
leži proti vzhodu, med plodnimi polji. Veliko in
razsežno, ker Sv. Marko ima velike vasi pod svo-
jim okriljem in grčave farane, ki hočejo imeti tudi
po smrti svoj mir. Nočijo, da bi jim vsakih sedem
let prekopalji grob. Urejeni grobovi in lepi na-
grobniki pričajo na blesteanju faranov. Le v enem
kotu se stekajo na tesnem vpadajoče gomile s po-
lomljenimi in razpadajočimi lesenimi križi. In čud-
no, na nobenem križu ni imena. To so grobovi ne-
znancev, tu pokopavajo vtoplence, ki jih Drava
prinese kdove odkod, ki jim nihče ne ve ne ime-
na ne doma.

Zakaj odlaga Drava vtoplence prav pri Sv.
Marku? Do tu je njena druga globoka in enotna;
ima sicer dokaj otkov, ki pa so vsi veliki in po-

gin, obup in smrt, Piramide v sredini bi sim-
bolično predstavljale tri iz zemlje kvišku ki-
peče kazalce, ki bi bili klicarji k miru, spravi
in edinosti. Realizacija Plečnikovega načrta za
preureditev vojnega pokopališča še vedno spi
nevzdravno spanje in žrtve svetovne morije
zaman čakajo, da jim domovina vsaj po smrti
izkaže svojo hvalečnost ...

Prav tako, če ne še mnogo bolj, pa je zane-
marjeno pokopališče pri Sv. Krištofu. Načrt za
končno ureditev tega pokopališča je v glavnih
obrisih prav tako že narejen. Meseci teko, ob-
čina pa se še vedno pogaja s pokopališko upra-
vo. Skrajni čas je, da ta pogajanja pospeši,
kajti vandalizem na pokopališču pri Sv. Kri-
štofu postaja čedalje hušji. Neznani zlikovci
pustošijo grobove in krajeje cele spomenike in
nikogar ni, ki bi jim stopil na prste. Okoli 150
spomenikov spada pod zaščito Društva za ohran-
itev slovenskih starin, a ta »zaščita« *je samo*
na papirju, ker ni varuha, ki bi jih ščitil pred
zobom časa in vandalizmom. Ko je pred meseci
mestna občina poslala tja kulturni odsek, je le-
ta obljubil, da se bo zavzel za stvar in po-
skrbel, da dobijo kosti zaslužnih slovenskih
mož dostojno domovanje. Pa je tudi kulturni
odsek pozabil na svoje obljube in zaspal spa-
nje pravičnega ... Kulturna sramota za naš na-
rod je, da tako malo skrbi za spomenike tako
znamenitih mož, kakor jih leži pri Sv. Krištofu
dolga vrsta: Bleiweis, Kopitar, Jurčič, Cimper-
man, Kersnik, Rihar itd. Kulturna sramota je,
da je pisateljska grobnica tako zanemarjena
in zapuščena, kakor kakšna gmajna. Pisatelj-
sko društvo že več let ne obstoja, a skoraj vsi
njegovi člani so prešli v Pen-klub, ki je tako
avtomatično prevzel dediščino razpuščenega
društva in tudi vse njegove dolžnosti. In naj-
nужnejša in največja dolžnost Pen-kluba bi bi-
la, da se kot najvišji kulturni činitelj pri nas
zavzame za to škandalozno zanemarjeno pisa-
teljsko grobnico.

Vse, kar je bilo dozdej storjenega za olep-
šavo pokopališča pri Sv. Krištofu, je bilo stor-
jeno na pobudo župnijske uprave. Že pred letom
dni so prenesli zemске ostanke nekaterih
k Sv. Križu, mnogo pa so jih prenesli tudi v
novo cerkev sv. Cirila in Metoda. Tako so n.
pr. ljubljanski lazaristi in usmiljenke prene-
sli 28 vreč kosti iz svojih grobnic in jih poko-
pali v stari grobnici pod Marijinim oltarjem v
novi cerkvi. Društvo rokodelskih pomočnikov
je pustilo prenesti kosti svojega ustanovitelja
dr. Vontine in zgraditelja Rokodelskega doma,
prof. Gnezdo. Prav tako so prenesli frančiška-
ni kosti svojih bratov v novo cerkev in tudi
več privatnikov. Glasbena Matica pa kosti na
pokopališču pokopanih skladateljev. Vsa ta
imena so z zlatimi črkami vklesana v spomin-
ske plošče na obeh straneh glavnega oltarja,
kjer bo danes svečana blagoslovljenost. Tudi te
marmornate spominske plošče so izdelane po
načrtu profesorja Plečnika in so novi cerkvi v
največji okras. Kostmi drugih pa še vedno čaka-
jo, da se jih spomni mestna občina in jim pre-
skrbi dostojnejše domovanje ...

samezno posejani v reko. Pri Sv. Marku pa se
struga razdeli v nešteto malih in plitvih voda, ki
se pretakajo med premnogimi nizkimi, z bčievjem
ali vrbejem obraslimi otki. V te rokave zaidejo
mrtveci ter obličijo na plitvini. Dostikrat jih potem
najdejo ljudje, ki gredo na otoke s čolnom po les
ali travo, največkrat pa jih pokažejo vrane. Stotine
teh črnih mrtvaških ptic se zbere ob nasledem tru-
plu, s krikom kličejo vedno nove jate na gostijo ...
Za ljudi od Sv. Marka je to znak, da je prinesla
Drava vtopljenca in odpravijo se po njega s čol-
nom, spravijo truplo do brega in od tam ga z vo-
lovske vprege pripeljejo v mrtvašnico. Dostikrat
je tak posej težak. Mrtvec, ki je ležal štirinajst dni
ali mesec v vodi, razpade na suhem v nekaj urah.
Treba je res poštrevovalnosti, da truplo kljub ne-
znosnemu smradu spravijo v kredo. Takega takoj
zakopljejo, zlasti, če ne najdejo pri njem nobenih
znakov, po katerih bi se lahko ugotovilo ime. Ohran-
jena trupla spravijo v mrtvašnico in javijo okraj-
nemu glavarstvu, ki potem telefonično ali brzojav-
no obvesti nekatera oblastva ob gorenjem toku
reke. Dostikrat se da na ta način ugotoviti ime in
domovina vtopljenca. Potem je lažje, ker prevza-
mo svoji stroške za pogreb ali ga dajo celo pre-
peljati v domači kraj. Največkrat pa se zgodi, da
ni mogoče ugotoviti, kdo je vtopljenec. Potem nosi
pogrebne stroške občina. Sicer skromen pogreb,
kresta iz surovih dešek, v katero položijo truplo,
kakor so ga potegnili iz vode — največkrat brez
obleke —, pogrebca pa sta le grobar in duhovnik,
ki mu pokropi poslednje bivališče. Cenen je tak
pogreb, pa so le stroški, če je treba na leto tako-
le povprečno desetkrat za neznanec in prav toliko
izkopanih jam. Vsako leto se tako precej nabere
in zato so pred leti stopili občani od Sv. Marka
pred okrajnega glavarja, mu potožili svoje težave
ter ga prosili, če smejo pokopavati vtoplence brez
krete. Glavar jim je prošnjo odbil in tako imajo
tudi poslej mrtvi neznanci kredo. — Pogrebne for-
malnosti so hitro gotove. V mrtvaško knjigo v žup-
nišču se vpiše »nepoznani« *in poleg dan pogreba.*
Občina pa shrani predmete, ki so jih pri vtopljen-
cu našli. Dostikrat se da še naknadno ugotoviti isto-
vetnost pokopanega. Navadno pa je tako iskanje
zaman. Stotine in stotine neznancev še počiva na
pokopališču Sv. Marka, o katerih nihče ne ve, kdo
pretaka solze za njimi, odkod jih je prinesla voda
in kaj je bilo vzrok ne srečne njihove smrti.

Tako je na pokopališču fare Sv. Marka. Ljudje
so se na vtopljenje navadili; Drava jih je prina-
šala njihovim prednikom in jih prinaša njim. Raz-
lika pa je le ostala med domačini in neznanimi
tujimi gosti farnega pokopališča. Odkazali so jim
poseben prostor, njihovih gomil nihče več ne na-
saje, kadar se vgrzejejo, in porastele s travo iz-
ravnavajo. In prekopajo jih redno vsakih sedem let,
kakor dovoljuje postava, ter k preperelim kostem
polagajo nove goste.

Enkrat na leto pa med grobovi neznancev in
domačinov ni razlike. Na Vseh svetnikov in pa na
vseh mrtvih dan. Lani sem po Vseh svetih potoval
zopet mimo Sv. Marka. Zaneslo me je na pokopali-
šče. Genilo me je, ko sem videl, kako so domačini
okrasili tudi grobove neznancev s cvetjem. Na le-
senih križih so viseli vencji iz zelenja in papirnatih
cvetk, pod križi pa so bili še sledovi zažganih
aveč. Tako delajo farani Sv. Marka leto za letom,
poleg svojih dragih se spominjajo tudi nesrečnih
žrtv nenasiitne Drave. Na opuščeni grobovih po-
molijo za duše onih, ki so jim mrtvi prišli v goste.
Morda bo v tolažbo svojem od Drave ugrabljenih
in neznanih zanesenih žrtv, če zvedo, da gori-
jo na Vseh svetnikov in vseh mrtvih dan na gro-
bovih neznanih vtoplencev pri Sv. Marku pod
Ptujem sveče ...

J. G.

Zakaj podatek v dekalumenih?

Zato, ker ta podatek pove množino svetlobe.

Zakaj tudi podatek v wattih?

Zato, ker podatek v wattih pove, koliko toka porabi žarnica.

Velika gospodarnost

zahteva veliko svetlobno množino, a majhno porabo toka.

Nova označba Vam že v naprej jasno priča, da Vam nove
TUNGSRAM D žarnice, katerih nitka je zvita v
dvojno vijajnico, nudijo več svetlobe za manj denarja.

ŽARNICE

TUNGSRAMD

nitka v dvojni vijajnici - svetlobna množina v dekalumenih

Najdražja svetinja

Zvonovi žalostno pojo in srea danes pla-
kajo ... Po grobovih je ljubezen posejala
cvetke, živa vera v boljše življenje tam on-
stran groba je prižgala morje lučic, s po-
nižnimi prošnjami se žalostne zatekajo duše
po pomoč k Vsemogočnemu ... Moje misli
in moje molitve bodo danes tvoje, predraga,
nepozabna mati! V pomanjkanju in trpljen-
ju si me vzgajala z ljubeznijo in molitvijo,
zato so se najina srea tako tesno in neloč-
ljivo združila v eno veliko in močno neraz-
družljivo. Zato je s tvojo smrtjo nastala
tako kruta in nikdar več popravljiva vrzel
na cesti mojega življenja, da te pogrešam
vselej in povsod ...

V tistem žalostnem trenutku, preden so
te zabili v krsto, sem bil sklonjen nad tvo-
jim bledim obličjem, da se zadnjikrat po-
slovim ... Tvoje drobne roke so se krčevito
oklepale Njega, ki ti je bil najmočnejša to-
lažba po dolgi poti življenja, s cvetjem in
podobami je bilo obsuto neznatno telo, si-
jaj onostranske pretesljive resnobe je od-
seval z mrtvaških potez toliko ljubljene-
ga lica. Trepetaje sem položil zadnji šopek ro-
žic na tvoje prsi, neizmerno je bilo tedaj
moje gorje. Obžaloval sem vse v svojem do-
tedanjem življenju, kar ni bilo docela v
skladu s tvojimi željami in hrepenenji. Spo-
mnim sem se onega že davno minulega po-
mladnega večera, ko sva sedela zunaj sama
in nemotena. Potemnilo se je že bilo, Ave
Marijo je oznanjal oddaljeni zvon, izza hol-
mov je vstajala bleda luna ... Tedaj si se
mehko sklonila k meni in mi vzela knjigo,
iz katere sva malo prej čitala nežno povest.
Tvoje oko je bilo v tem uprto v mene in
me izpraševalo dolgo in občutno. Izpraševalo
je tiho in prijazno, a trdo in neizprosno, in
iskalo v meni od tebe tako skrbno zasejanih
in negovanih cvetk neomajne vere in strahu
božjega ... Iskalo je dolgo tvoje oko po
moji duši in se — orosilo ... Solza za solzo
je polzela po zgrbančen licu, biser za bise-
rom je padal v luninem svitu počasi na zem-
ljo. Iz večerne tišine se je hreččeče oglašala
velika ptica in v daljavi je zamolklo lajal
pes. Tiho in počasi si se tedaj odstranila, jaz
pa sem pobral plašč in odhitel ...

In v tistem žalostnem trenutku zadnjega
slovesa od tebe, predobra mati, mi je živo
stopilo pred oči tudi ono mrzlo zimsko jutro,
ko je moja barka prvič odplula na veliko
morje, ko me je prvič odneslo vsakdanje va-
lovito in neusmiljeno življenje. Moje solze
so se tedaj topile v tvojih, brez besed je
bilo najino prvo slovo, drobno tvoje telesce
je trepetalo v mojih rokah ... Toda postala
si mi nenadoma velika in močna, preko gora
in dolin je segla tedaj tvoja moč in ljube-
zen, in mi postavila ter za vselej zabila v
neizmerno morje valovitega življenja velik
stebel, blesteč svetilnik: Pribežališče grešni-
kov, Pomoč kristjanov, Tolažnica žalostnih.
Drobno svetinjico sem krčevito stiskal v
rokah, tiho sem korakal za vozilčkom, ki mi

ga je poljal fant, z neba so mežikale jutra-
nje zvezde ...

O mati predraga, minula je najlepša po-
mlad tedaj, ko so te zabili v krsto in odnesli
tja v črno jamo. Moje srce ne bo nikoli več
v tihi, pomladni noči, ko bo valovilo v zraku
zvonjenje daljnega zvona in bodo komaj
slišno zapeli slavčki, tako mehko zaslutilo
pomladi kakor nekdanj. Sedaj slavčki vse
drugače pojo in vse rožice drugače cveto. Le
v temnih nočeh, ko je zunaj pozna ura in
tišina, pride polagoma iz teme blagodejno in
prijetno, kakor diš nekdanjosti ... Veliko in
gorko se vsede tedaj poleg mene, polno slad-
kih napevov in dišečega cvetja. Od nekje
daleč me poišče tvoje dobro oko in me iz-
prašuje brez besed nežno in prijazno, a trdo
in neizprosno, kakor onega pomladnega več-
era ... Prodira in išče tvoje dobro oko v
moji duši svoj vrtec posejanih najlepših
cvetk, nekdanj skrbno zalivanih in presaja-
nih ... Mirno in dolgo me gleda tvoje oko
in se zasolzi ... Pa iztegmem roke, hoteč ob-
jeti in pritisniti na to ubogo krvaveče srce
tebe, sladka mati, te ni, spomin je le, ni več
petja, ni rožic ...

Žalostno in vabljivo bodo peli danes zvo-
novi. Vabili bodo vsakega izmed nas tja k
zadnji postaji našega življenja, v vrtičke
zeleni, kjer snivajo nešteti dragi v miru in
pokoju. Sleherni bo hitel na drago mu go-
milo, posajal cvetke in jih zalival s solza-
mi ... Tvoj grob je danes daleč, preljuba
mati, in jaz bom hodil po tujem pokopali-
šču. Med cipresami in žalujkami bom posta-
jal, moje solze bodo padale na tuje grobove.
Ko pa se bo zvečerilo in bo v pozni uri tiho
in skrivnostno šepetalo med grobovi, bom
tam ob velikem križu prižgal tri svečke:
vero, upanje in ljubezen, v rokah pa bom
stiskal podarjeno svetinjico s podobo Tola-
žnice žalostnih ... Voljč Stefan.

★

J. V.:

Sirota na maminem grobu

Žalostne pesmi zvonovi pojo,
sveče bolešno na grobu gorijo
vroče molitve v nebesa hitijo
k dobremu Bogu z gorečo prošnjo.

Bogek moj dobri, tu mamica spi,
bila je dobra, a zdaj je več ni,
sama ostala sem revica zdaj,
mojih bridkosti pa nikdar ni kraj.

Sladkega kruha nihče mi ne da,
postelje mehke nihče ne postelje,
v cerkev v nedeljo nihče me ne pelje,
sirota sem, reva, nikjer več doma.

Bogek moj ljubi, predobro jaz vem,
Pri Tebi je mamica moja vsa srečna
in mene tam čaka, kjer radost je večna,
daj, da še jaz skoro k tebi že emem ...

Meškov večer v Celovcu

Celovec, 30. oktobra.

Naš globoki lirik Meško je praznoval te dni
svoj šesdeseti rojstni dan. Slovensko društvo »Bi-
serničar« *v Celovcu je priredilo v ponedeljek zve-
čer v prostorih Slovenske krščanske socialne zveze*
v Celovcu prav lepo intimno slavnost in počastilo
jubilej moža, ki je vse svoje najboljšje moči daro-
val v dušnopastirskem delu našemu Korotanu. Pri-
reditve je bila prav iskrena, dvorana je bila polna,
zdržena so bila tu v iskreni hvalečnosti prav vsa
srca, zastopani prav vsi kraji, ki še danes ne mo-
rejo pozabiti predobrega gosпода.

Uvodni deklamaciji Gregorčičeve ode »Življe-
nje ni praznik« *je sledilo petje dijakov, ki so se v*
dveh, treh pesmih prav lepo postavili. Z izredno
ljubeznijo se oklepajo mladi naši fantje slovenske
pesmi, z izredno nežnostjo jo goje, se ob njej na-
vdušujejo, si večajo upanje v boljše dni in se ogra-
vajo za delo, ki nje, potomce slavni prednikov, še
čaka. Toplo je človeku pri srcu, da ti idealni Mati-
jaževiči, ki jih šola domu odtujejo, najdejo toliko
tople ljubezni za vse naše. Fantje, pesem je než-
na, lirčna, pesem je tolažna, pesem je pa tudi
budnica in navduševalka! Gojite jo, naj ta lepi vaš
akord nikdar ne utihne! Dvakrat so nastopili, oba-
krat z lepim uspehom.

Sošolec, rojak in iskren slavljenčev prijatelj
še iz šolskih klopi, znani vsestranski organizator
in voditelj koroških Slovencev, predsednik Slov.
kršč. soc. zveze, župnik Poljanec iz Škočjana je v
toplih besedah nanizal vse polno zanimivih po-
drobnosti iz slavljenčevega življenja. Poudaril je
njegovo univerzalnost, ko je bil v krajih, kjer je
služboval, vsem — vse. Kako so zadržela srca
mladine, kateri je bil nenadomestljiv angel varih
in vzgojitelj, kako so biserne solze zaigrale v očeh
ne le ženskam, temveč tudi možem, ko jim je ne-
koč sporočil v njegovi župniji Mariji ob Zili nje-
govo pozdrave! Da, Meško je štajerski otrok, a
koroški mož po duši in po srcu.

Skiptične slike so ga pokazale drugošolca v
Ptuju in abiturijenta v Celju, bogoslovca, mladega
duhovnika in sedanjega župnika v Selih. Pred zad-
njo sliko je krasno recital uvod iz njegove knjige
»Na Poljanec« *dijak Zwitter.*

Naša mladina goji prav pridno tudi instru-
mentalno glasbo. Med mladim nadarjenim glasbe-
nim naraščanjem zavzema odlično mesto dijak Pe-
tek, sin znanega narodnega delavca dr. Petka. Za-
igral je na violini prav lepo fantazijo iz »Fausta«.

Srečen slučaj je nanešel, da se je isti čas vršil
v Celovcu tudi pevski tečaj za pevovodje. Ti so
kaj posrečeno prispevali k sporedu nekaj točk.
Najprej je zapela Anica Kačnikova lepo Volariče-
vo pesem za sopran ob spremljevanju klavirja. Sle-
dila je narodna pesem »Ko so fantje proti vasi
šli« *v Prelovčevi harmonizaciji za bariton in klavir.*
Prav toplo jo je odpel znani pevovodja enega
najboljših koroških pevskih zborov Kropivnik iz
Brnee, nakar sta oba, Kačnikova in Kropivnik, za-
pela mični Vodopivčev dvospev »Rožac«. Vse točke
je spremljal na klavirju vodja tečaja g. prof. M.
Bajuk iz Ljubljane.

Za sklep je pa nastopil še zbor pevovodij, ki
je imel baš ta dan svojo prvo vajo. Odpel je tri
pesmi v meškem in eno v mešanem zboru. Dasi so
se bili pevovodje prav ta dan od vseh strani šele
prvič zbrali, so vendar zapeli prav lepo ubrano,
zvočno in občutno, v lepi deklamaciji in izvrstni
dinamiki. Krasno je v kovinskih barvah zvenela
Satnerjeva, a v vsej iskreni nežnosti komaj di-
hala narodna »Angelček, varuh moj«.

Skromna so aredstva, ki jih imamo v Celovcu
na razpolago, a ne manjka nam volje, ne manjka
ljubezni, posebno pa ne hvaležnosti do mož, ki nam
pomagajo v teh težkih dneh. Nepozabni Meško ima
nevenljivo zasluge in večna mu hvaležnost v na-
ših arhivih.

Predsednik Kropivnik in njegov družstvo sta
lahko zadovoljna z lepim večerom, hvala jim za
trud in lep večer, ki nas je zopet toplo objel.

Ljubljanske vesti:

Blagoslov spominskih plošč pokojnim
v cerkvi sv. Cirila in Metoda

Danes popoldne ob 5 bo prevz. g. škof dr. Rožman slovesno blagoslovil del spominskih plošč okrog velikega oltarja v novi cerkvi sv. Cirila in Metoda. Spored: 1. Ob pol 5 trije rožni venci. 2. Ob 5 prihod prevz. g. škola dr. Rožmana. 3. Zalostinka, poje Glasbena Matica. 4. Nagovor gosp. škola. 5. Zalostinka, poje domači cerkveni pevski zbor. 6. »Reši me«, poje cel zbor, in molitve za pokojne. Vsi ljudje gredo okrog oltarja, da pokrope pokojne in si ogledajo plošče. — Glasbena Matica in Cecilijino društva sta postavila skupno spo-

minske plošče vsem slov. skladateljem, ki počivajo pri sv. Kristofu. Društvo rokod. pomočnikov pa svojima ustanovnikoma Vončini in Gmjezd. Zato vabimo vse člane k udeležbi.

Tudi vse družine, ki so naročile plošče, se vabijo k udeležbi. Sicer vključ pridnosti ni bilo mogoče vseh plošč izdelati. Vendar v glavnem so izdelane in so nov lep okrasek cerkve, pokojnim pa najlepši nagrobnik, ki je mogoč. Vse, ki bodo obiskali pokopališče sv. Kristofa, vabimo, da si ogledajo tudi te plošče. Cerkev, predstojništvo.

Stoletnica
tvrdke J. C. Mayer

V vrstah starih ljubljanskih tvrdk je tvrdka J. C. Mayer, trgovina z manufakturnim blagom, ena najstarejših. Dne 1. novembra letos poteče sto let, odkar jo je odprl nje ustanovitelj Jakob C. Mayer, rojen leta 1801 na Bavarskem; po njem ima tvrdka še danes ime. Zanimivo je, da so tudi trgovski prostori ostali skozi celo stoletje na istem mestu, namreč v Kresiji, v nekdanji Spitalski, današnji Stritarjevi ulici. Jakoba Mayerja naslednik je bil Emerik Mayer starejši, rojen leta

Pomagajte siromakom!

Bliža se zima in z njo prihaja tudi skrb revnih in nezaposlenih, kako preživeti sebe in svoje. Če smo se nadejali lanskega leta, da bo letos lažje, smo se varali. Letos je še težje. Javnih del skoro ni več. Zasluzka ni in število brezposelnih je naraslo. Revščina je večja kot je bila, in kar je glavno — tudi javna sredstva so izčrpana. Tako-zvani bednotni fond — ki je bil premočnim edini up in nada — je prazen.

Kaj sedaj? Ali naj gledamo, kako umirajo naši sorojaki od gladi? Ali naj pustimo našo deco, bodočnost našega naroda, brez kruha in obleke? Ali bomo zaprli svoje oči pred bolečino svojega bližnjega? Ali si ne bomo raje odrgali nekaj od svojega sigurnega zasluzka, da damo ubogim?

O, gotovo! Jaz sem uverjen, da je še mnogo dobrote in usmiljenja v Ljubljani. Zato apeliram na Vas, dragi somošani! Odprite srca in roke! Dne 3. in 4. novembra bo nabiralni dan mestne občine za uboge in brezposelne. Darujte po svoji moči, a darujte po možnosti obilo. Bodite uverjeni, da bo Vaš dar pravilno uporabljen, ker mestne institucije še najbolje poznajo potrebo posameznih. Vse vzamemo: gotovino, obleko, živila. Zavedajte se, da z vsakim darom podprete tudi svojo domovino, ki mora biti v teh časih lažja kot kdaj.

V Ljubljani, dne 1. novembra 1934.

Dr. Dinko Puc,
predsednik mesta

DEL ZALOGE
od 30 do 60 % ceneje
ker smo pred
100 letnic obstoja

Spominska svečanost pri sv. Kristofu. — Akademski pevski zbor poje v petek ob 5 popoldne v cerkvi sv. Cirila in Metoda, takoj nato pa bodo molitve pri križu na pokopališču sv. Kristofa in sicer ob vsakem vremenu.

Univ. prof. Karl Ozvald je v torek predaval v »Ljubljanskem klubu« o ciljih in potih ljudske izobrazbe z ozirom na v Ljubljani se snujočo »ljudsko univerzo«. V svojem lepem in vsestranskem temeljito obdelanem predavanju je prišel do zaključka, naj bi »ljudska univerza« gojila duševno kulturo, neke vrste življenjski stil, po katerem se vrši vse človekovo mišljenje, ocenjevanje, bojenje in tudi vnanje obnašanje. Tudi »ljudska« univerza mora biti — univerza ter za najvišje vodilo imeti iskanje resnice.

NAZANANJAM

DA SEM OTVORILA SALON
za izdelavo vsakovrsnega damskega
moškega in otroškega perila, pyjam,
posteljnih oprem ter bal za neveste.
Pariški in dunajski kroji — Sprejemam dela tudi za entlanje.

VLASTA HITER - Sp. Šiška

Cernetova ulica 28 (pri novi cerkvi)

Tečaj za smučarsko telovadbo: Tečaji za smučarsko telovadbo Slov. planinskega društva se prične v sredo, dne 7. novembra ob 19 v drugi državni realni gimnaziji na Poljanah, vhod iz Ciril-Metodove ulice. Prijave sprejema pisarna SPD na Masarykovi cesti 14-1. med uradnimi urami. Člani naj se izkažejo pri vpisu iz izkaznico.

Zaradi neklih formalnih ovir v proračunu je bila z odpovednim rokom 14 dni, odpovedana služba honorarno nameščenim 2 uradnikom ljubljanske spl. bolnišnice. Na ta način n. pr. 1. nov. 1934 neha služba prosek-torju prof. dr. Plečniku in dr. Debevcu, šefu odseka za prsne bolezni. Od 1. nov. dalje torej ne bo več specialist za tuberkulozo zdravljen jetične, pravtako ne bo več kvalificiranega prosek-torja. Upamo, da bi se z dobro voljo dala ta zadeva urediti.

Komemoracija za pok. dr. Oražnom bo v petek, 2. novembra ob 11 dopoldne na grobu pokojnega dr. Oražna na pokopališču pri sv. Križu. Za vse akademike, ki uživajo kako podporo od ustanove ODD, je udeležba častna dolžnost.

Zobozdravnik

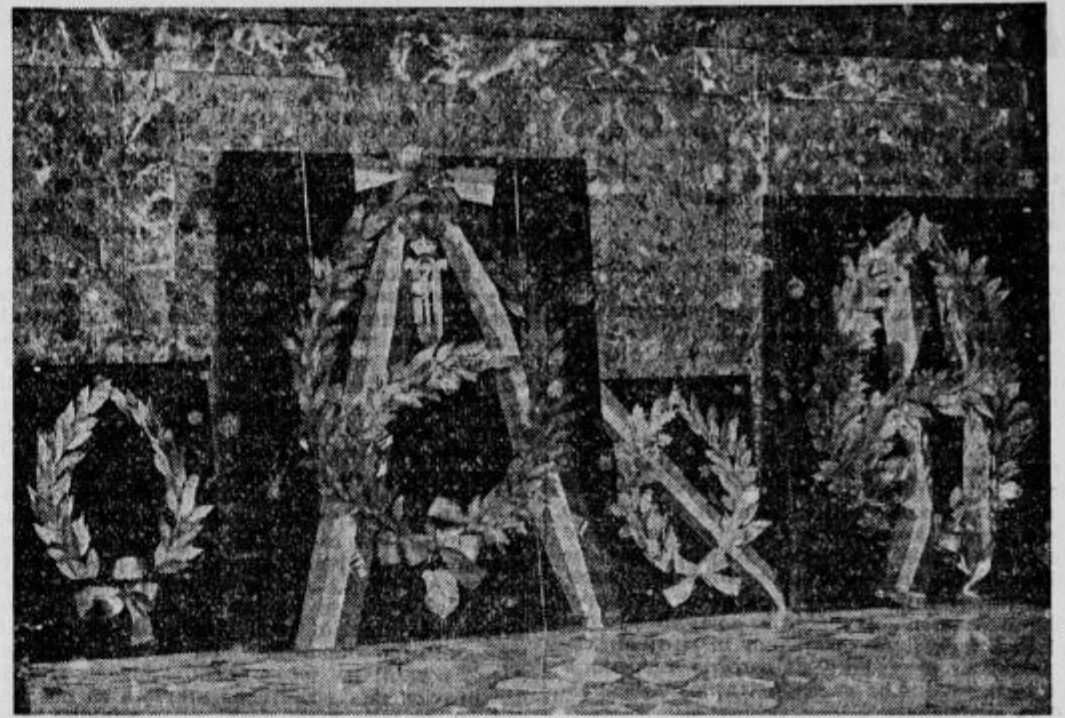
dr. Jože Muster

se je preselil na Novi (Turjaški) trg 4
ordinira 8—14, 17—19.

Film o smrti in pogrebu pokojnega Vi-teškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja (Mar-seille - kolikor bo dovoljeno -, Split, Beograd in Oplenac) bo predvajal kino Kodeljevo v soboto zvečer in v nedeljo. Da bo vsem posej film omogočen, bo kino nastavljal kar moči nizke cene. Podroben spored bo objavljen v soboto in v nedeljo v »Slovenec«.

Združenje čevljarjev v Ljubljani poziva gg. člane, da se v čim večjem številu udeležijo osebne razprave proti previsoki obdavčbi, ki bo pri davčni upravi, Vodnikov trg, dne 5. novembra t. l. od 8—12 dopoldne. Seznam o višini davčne ocene je pri Združenju na vpogled. — Uprava.

Upisovanje na novo ustanovljeni meščanski šoli v Mostah bo v ponedeljek 5. in v torek 6. novembra t. l. vsakokrat od 9—12 in 15—18 v poslo-pju narodne šole II. nadstropje deono. Za I. razred naj prinese učenci, ki so dovršili 4, 5. ali 6. razred osnovne šole brez slabih ocen, šolsko spričevalo, izpisek iz krstnega lista iz katerega je razvidno, da niso stari nad 14 let na dan 1. septembra. V II. raz-

Zlati in srebrni venel pred grobom blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I.

Mariborske vesti:

Vsako leto: 1000 novih meščanov
Od prevrata do danes je Maribor narasel za 11.000 meščanov
Istočasno so črtali 9000 meščanov iz meščanskega imenika

Maribor, 31. oktobra.

Meščan — pred vojno je bila to beseda, ki je nekaj veljala. Tudi sedaj se še postavljamo s svojim meščanstvom napram deželanom, toda takega zvenka ta beseda nima več. Posebno v Mariboru, kjer se je pojem mariborskega meščana dokaj izpremenil in ne pomenja več tega, kakor nekdanj. Pred vojno so bili mariborski meščani res »meščani« v smislu predpisov, ki izvirajo še iz sred-njega veka. Imeti so morali v mestnem pomeju hišo, posestvo ali stalno obrt ter plačevati tako-zvane meščanske dajatve. Predvojni občinski svet, ki je bil sestavljen iz samih pravih »meščanov«, je ljubosumno pazil na te določbe ter sprejmal v občanstvo samo take, ki so res povsem zadostili zahtevanim strogim pogojem. Radi tega je Maribor ob

prevratu štel samo 14.000 meščanov, dasi je bilo prebivalstva okoli 25.000. Vpisani so bili ti meščani v meščanskem seznamu, ki se vodi v Mariboru od leta 1853. V prejšnjih časih se vsi sezname najbrže niso prav točno vodili, vpisani so bili samo pravi meščani, ne pa vsi prebivalci in to dejstvo otežkoča sedaj dostikrat razne statistike.

Po vojni pa so predvsem socialne razmere dale povod, da se je število mariborskih meščanov ne- navadno dvignilo. Kajti te meščani so uživali pravi-ce do raznih socialnih dobrin, ki jih je mesto ustvarjalo s pomočjo vsega prebivalstva tudi ta-kega, ki ni imelo meščanskih pravic. Posebno, ko je nastopila doba brezposelnosti. Tako je prišlo, da je štel Maribor pred sprejemom novega zakona o mestnih občinah 25.000 meščanov. To število je bilo že par let na enaki višini, tako da je faktično po preobratu Maribor porasel za okrog 1000 novih meščanov. Pred 8 leti so se začeli voditi tudi novi in popolnoma točni meščanski sezname. Pri tem se je pokazalo, da je veliko število oseb, ki so bile vpisane v meščanske sezname, pravo do tega na-slova faktično izgubilo s preselitvijo in dolgotraj-nim bivanjem v drugih občinah in celo drugih dr-žavah. V tem razdobju je bilo črtanih iz meščanskih seznamov 9000 ljudi.

Smrt na cesti

Maribor, 31. oktobra.

Tragični dogodek je povzročil danes okoli 5 popoldne na Aleksandrov cesti znatno razburjenje. Na vogalu Aleksandrove in Cankarjeve ulice se je začel neki starejši, preprosto oblečeni možakar naenkrat opo-tekati, lovil se je z rokami po zraku in še predno mu je mogel kdo priskočiti na po-moč, je padel po pločniku in nepremično obležal. Od vseh strani so se zgrnili ljudje, nekateri so klicali po stražniku, drugi po reševalcih, pomagati pa ni mogel nihče. Kmalu je bil na mestu stražnik in napra-vil red, v nekaj minutah nato pa tudi reše-valni avto. Pomoč je bila prepozna. Naglo in brez bolečin je medtem starček umrl. Najbrže ga je zadela kap. Policija je skušala ugotoviti ime mrtvega. Pri njem so našli le zavojček barv. Na podlagi te najdbe bi se dalo sklepati, da je bil neznanec pleskar. Po videzu sodeč je bil starček star 70 let. Nekateri od mimoidočih so dejali, da bi mo-gel biti to Maks Vodan z Vurberga ali ptuj-ske okolice. Kaj točnejšega pa ni mogel nih-če povedati. Truplo so prepeljali v mrtvaš-nico v Pobrežju.

★

Iz sodne službe. Diplomirana pravnik Milan Zinauer in Braiko Pavlin, dosedaj pripravnika pri mariborskem okrožnem sodišču, sta imenovana za sodna pripravnika pri okrožnem sodišču v Ljubljani. Pri okrožnem sodišču v Mariboru so imeno-vani: Mikuš Ciril, doslej pri okrož. sodišču v Ljubljani, Andjelic Miloslav, diplomirani pravnik iz Beograda, Dolničar Matej, odvet. kandidat iz Slo-venske Bistrice in Alojz Spendal, odvet. kandidat iz Celja.

Štetje obiskovalcev grobov se vrši letos v prid Počitniškega doma kraljice Marije na Pohor-ju. Zbrano vsoto bodo uporabili za zelo nujne in-vesticije Počitniškega doma.

Vožnja na pokopališče. Predstojništvo mest-ne policije v Mariboru razglša, da se danes od 12. do 19. ure brezpogojno prepovedujejo vožnje vseh vrst vozil po Pobreški cesti od Kralja Petra trga do Mejne ulice. Izvzeti so le mestni avtobusi. Vozovi, namenjeni na pobreska pokopališča, naj vozijo po Tržaški cesti in Nasipni ulici.

Na pokopališču frančiškanske župnije na Po-brežju je dosedaj položenih k počitku 500 umrlih.

Tečaj za moderno aranžiranje izloži se otvori v petek, dne 2. novembra v Gosposki ulici, predzadnji lokal Banovinske hranilnice, točno ob 20. K. o. č. 1. otvori se bo v skladu s predpisanim gg. trgovci, ker bo sledilo uvodno predavanje o mo-dernem aranžiranju izloži, ki bo gotovo vsakega zanimalo.

Poročili so se zadnje dni v Mariboru: Kozjak Pavel, nadzornik brzojava, in Orosel Alojzija; Juhari Mihael, delavec, in Šenekar Regina; Stupan

red se bodo vpisovali učenci višje narodne šole, ki so dovršili 7 oziroma 8 razred s prav dobrim uspehom, a niso stari nad 15 let; v obo razreda se bodo vpisovali tudi učenci iz ljubljanskih me-ščanskih šol. — Upraviteljstvo meščanske šole v Mostah, dne 31. oktobra 1934.

V soboto, dne 13. oktobra 1934 od 9 do-poldne dalje vrši podpisana davčna uprava pro-dajo različnih zarubljenih predmetov (pi-salni stroji, tovarni avto, gramofoni, parfeme-rija itd.) iz prostre roke v prostorih mestnega načelstva na Jęgličevi cesti 10 (baraka). — V. d. šefa davčne uprave: Predikaka.

Janez, hišni posestnik, in Kikel Marija; Juršič Feliks, viničar, in Pušnika Marija; Belšak Janez, delavec, in Pavlovič Antonija; Pregelj Josip, tkal-ski mojster, in Vrečar Marija; Vavpotič Alojz, ključavničar, in Drofenik Alojzija, tkalka; Ležnik Jakob, strugar, in Štihar Antonija; Regoršek Franc, delavec, in Rajh Jera; Trabi Friderik, elektrome-hanik, in Mally Luiza; Bobič Avgust, zidar, in Verbošt Rozalija. Novoporočencem želimo mnogo sreče in blagoslova!

Evidenca bi bila potrebna. Veliko se v Ma-riboru govori o nenavadno visokem številu imo-zemcev, ki so udeleženi v tukajšnjih obratih. Nikdo pa ne ve, koliko jih je, ker se ne vodi nikjer toza-dnja evidenca. Policija ima samo razvidnico do-voljenj za bivanje. Ali ne bi moglo kakšno oblastvo te evidence posebej voditi?

Odpravljen konkurz. Ker je bila razdeljena vsa masa, se konkurz umrlega veletrgovca France Gulde v Mariboru odpravi.

Begunci-brezdomci. Čudna novica se je raz-širila v krogih tukajšnjih avstrijskih emigrantov — narodnih socialistov. Baje namerava Avstrija vsem beguncem, ki bivajo v tujih državah, odvzeti avstrijsko državljanstvo. S tem bi postalo nekaj tisočev emigrantov, ki so sedaj v naši državi, brez domovine. Novica je napravila v vrstah emigran-tov veliko nervoznost in konsternacijo. Edina nada so jim sedaj pogajanja med dunajsko vlado in na-rodnimi socialisti.

Celje

Molitve za rajne. Danes ob pol 6 zvečer bodo v opatiški cerkvi litanije vseh svetnikov, pri-diga in nato molitve za rajne. Jutri, na Vernih duš dan, bodo ob 7 v župni cerkvi tri av. maše za rajne farane, ob 8 pa tri av. maše pri av. Maksi-milijanu.

Vinecovejva konferenca prosi vse obisko-valce farne cerkve, da bi se danes in jutri spomi-njali njenih revežev. Konferenca ima svoj nabi-ralniki na levi strani pri glavnem vhodu.

Petje na pokopališčih. Danes ob 15 zapojejo skupni moški zbori Celjskega Zvona, Oljke in CPD žalostinke na okoliškem, ob 16 na mestnem in nato na vojaškem pokopališču.

Licitacija za oddajo del za regulacijo Sa-vinje brezuspešna. Včeraj bi se bila morala vršiti pri okrajnem načelstvu v Celju licitacija za od-dajo del za regulacijo Savinje. Ker se je prijavil samo en ponudnik, zato se licitacija sploh ni mo-gla vršiti, zakaj po pravilniku morajo biti vsaj trije, ter je bila torej prva licitacija brezuspešna. Razpisana bo nova licitacija v skrajšanem roku deset dni in se bo vršila okrog 20. novembra. Tako je zopet vprašanje regulacije Savinje in pri-tokov za nekaj časa odmaknjeno.

Huda nesreča brezposelnega delavca. 29 let-ni brezposelni delavec Lovrenčak Franc iz Loč pri Polčanah je dne 30. oktobra pri nekem po-sestniku na Ponikvi, kjer je prenočeval, žagal drva; pri delu ga je žaga zgrabila za desno roko in mu odtrgala tri preste.

Ptui

V tovarni »Petovica« v Ptuiju ni nobenih pore-verb. V št. 247 »Slovenca« z dne 30. oktobra smo poročali, da so prišli v tovarni za čevlje »Petovica« na sled večjim poverbam. Poverjena škoda presega baže Din 300.000 in je preiskava še v teku. Radi teh poverb je bila tovarna primorana re-ducirati obrat in je znižala stanje uslužbenstva od 260 na 120. Kakor smo se prepričali, je ta vest v celoti neresnična. V tovarni »Petovica« ni bilo prav nobenih poverb in obžalujemo, da je naš dopi-snik nasledel mistifikatorju. Poskrbeli pa bomo, da ta prejel mistifikator zaslužno plačilo. Uredn.

Tel. 31-62 KINO KODELJEVO Tel. 31-62

Danes ob 8 in jutri ob 5:
V ZNAMENJU KRIŽA

Jutri ob 8:

MARIJA

V glavni vlogi Annabella

Poneverbe
pri strojnih tovarnah
pred ljubljanskim sodiščem
likvidirane

Z ozirom na članek v »Slovenec« od pet-ka, dne 26. 10. 1934, št. 244, str. 5, pod gor-njim naslovom je sprejelo uredništvo od državnega tožilstva in z drugih strani točne informacije, iz katerih se je uredništvo pre-pričalo, da v poročilu navedene obdolžitve glede osebe g. Karla Govekarja ne odgovar-jajo pravemu dejanskemu in pravnemu stanju, marveč vsebujejo le obdolžitve obto-ženec.

Iz gradiva, ki smo ga dobili na razpo-lago, ugotavljamo, da so Strojne tovarne in livarne, d. d. v Ljubljani, izdale na podlagi obsežnega elaborata sodnih izvedencev gg. Sparhakla in Zelenika ter izvedenskih priče g. L. Franketa, že 5. 7. 1934 povsem razbre-menilo izjavo, ki se glasi:

»Gosp. Karlu Govekarju, v Ljubljani. Obveščam Vas, da sem v imenu Strojnih tovarn in livarn, d. d. v Ljubljani, umaknil proti Vam predlog na progon, ker sem se na podlagi obsežnega izvida in mnenja sod-nih izvedencev prepričal, da niste glede bla-gajniškega poslovanja pri tej tvrdki v času Vašega službovanja (od leta 1927) ničesar nakrivil. Dr. M. Korun, l. r.«

V kolikor se je v naše poročilo vrnila kakak napaka, ki bi utegnila g. Govekarja škodovati, bodi z gornjim pojasnilom po-pravljena.

Poučni izlet višje gospodinske šole iz Futoga

Členke 4. razreda višje gospodinske šole iz Futoga so napravile poučni izlet v Slovenijo. Obiskale so gospodinsko šolo na Mali Loki, Marijanišče v Ljubljani, kjer so tudi prenočevale, in Krekovo gospodinsko šolo v Zgornji Šiški. V spremstvu bivšega načelnika kmetijskega oddelka g. ing. Podgornika so si ogledale tudi nekatere znamenitosti Ljubljane. Od tu so se nekatere odpeljale proti St. Jurju, kjer so se seznanile še z ustrojem tamkajšnje gospodinske šole, nakar so se vrstile čez Zagreb domov.

Položnice

dobe v današnji izdaji »Slovenec« vsi p. n. naročniki, da se z njo poravnajo naročnina za čas od 1. novembra dalje in morebitni zastanki iz prejšnje dobe. Prosimo vljudno vse prizadete, da se položnice poslužijo čim največ mogoče že tekom tega tedna, da ne bo ovire pri dostavljanju lista.

Po teh položnicah p. n. naročniki tudi lahko plačajo naročnino za »Ponedeljski Slovenec«, vendar naj se za to vrhu srednjega dela izrečno pripomni.

Pri tej priliki ponovno opozarjamo, da imajo pravico do »Slovenčeve« smrtno-nezgodne podpore samo oni p. n. naročniki, ki so imeli ob času nesreče naročnino plačano vsaj za tisti mesec, v katerem se je pripetila smrtna nezgoda.

Oni p. n. naročniki, ki bi položnice trenutno ne potrebovali, naj jo shranijo za prihodnje plačilo ali naj pridobe z njo novega naročnika.

P. n. naročniki nedeljske izdaje prejmejo položnice prihodnjo nedeljo.

Mostič čez Savo v Mednem pod Šmarno goro.

Jubilej odličnega mladinskega pisatelja

Letos za Vse svete poteče šestdeseto leto, odkar se je rodil po širni Sloveniji znani šolnik Josip Brinar v Studencah pri Hrastniku. Vse svoje življenje je posvetil mladinski vzgoji. Pisal je pedagoške razprave in kritike v »Popotniku«, v »Pedagoškem letopisu«, kakor tudi številne članke v »Učiteljskem tovarišu«. V mladinskem slovarstvu je podčrtaval umetniško kvaliteto. V tem smislu je deloval pri »Vrhu« in »Zvončku«. Njegove mladinske pripovedke izpričujejo pisatelja zdravega daru za opazovanje narave, pisatelja brez sladkobnih primesi, ki le preprosto kazijo podobo našega mladinskega slovarstva. Čukova gostija, »Lisica zvitorepka«, »Medvedek godrnjaček« ter »Volk Sivare« so zajeti iz živalskega kroga, ki je mladini tolikanj blizu in drag. Njegove »Pohorske bajke in povesti« pa bodo marsikoga popeljele v nov svet slovenske zemlje.

Kot pisatelj učbenikov za osnovno kakor tudi meščansko šolo se je odlikoval v izbiri živih, za mladino privlačnih spisov. (Čitanke, zgodovina, domoznanstvo). Slovenska slovnica za obče ljudske šole ter »Slovenska vadnica« sta knjigi, katerih avtor mora biti cel mož, da reši nalogo v pozitivnem smislu za šolo in učence. Kot pisatelj slovenskih šolskih učbenikov bo Josip Brinar zavzemal v vrsti pisateljev za osnovno in meščansko šolo odlično mesto.

Njegova življenjska pot ga je tik pred svetovno vojno privedla v Postojno, kjer si je postavil najlepši spomenik z neumornim delom za slovensko stvar na polju šolstva. Bil je ravnatelj na prvi slov. mešč. šoli, kateri so stali Nemci v tedanji Avstriji na vsak korak nešteto ovir. Po prevratu ga je laški pritisk privedel v Celje, kjer je ravnateljaval 10 let deklški meščanski šoli do leta 1929, ko je zaprosil za upokojitve. V zatišju svoje rodne snuje nove načrte z

mladeniško vmeno. »Medvedek godrnjaček«, »Volk Sivare« in »Pohorske bajke in povesti« so nastale v letih oddiha, med priredbam novih izdaj šolskih učbenikov.

Jubilantu želimo še mnogo plodonosnih let v prospeh naše domovine!

Koledar

Četrtek, 1. novembra: Praznik vseh svetnikov. — Ta mesec se dan skrči od 10 ur za 1 uro 14 minut na 8 ur 46 minut.

Petek, 2. novembra: Spomin vernih duš; Just, mučenec.

Osebnosti

— Na beograjski univerzi, filozof. fakulteti je naredila diplomski izpit iz germanistike gđ. Vlasta Kumarjeva. — Čestitamo!

— Na viš. pedag. šoli v Zagrebu so bili diplomirani: Aleksij Terezija, Goršek Marija, Jamšek Svoimir, Kotnik Franjo, Rus Alojzija, Verdž Stanislava, Zomer Fran in Rom Viktor. Čestitamo!

Novi grobovi

† Opat Bernard Widmann. Včeraj so pokopali v cistercijskem samostanu Seligenporten (na Bavarskem) tamkajšnjega opata g. Bernarda Widmanna. Umrl je nepričakovano v ponedeljek, 29. oktobra v 68. letu starosti. Pokojni je bil več let (od 1913 do 1922) opat v Stični na Dolenjskem. Zelo je vzljubil Slovenijo, zlasti Dolenjsko; bil je vsled svojega blagega značaja močno priljubljen. Dobrega gospoda priporočamo vsem, ki so ga poznali, v pobožen spomin. — R. I. P.

† Na Selih pri Šumberku je dne 30. okt. 1934 zaspal v Gospodu g. Jožef Ozimek, dolgoletni župan in ključar župne cerkve, v 79 letu starosti. Bil je skrben in moder gospodar in oče svoje družine, skrben tudi za javni blagor, dobrega srca in radodaren do ubogih. — Bog mu bodi obilen plačnik!

Ostale vesti

— Razpisane so župnije: Turnišče do 2. decembra, Gornja Sv. Kungota do 7. decembra in Bele vode do 10. decembra 1934.

— Prepovedan tisk. Z odlokom ministrstva za notranje zadeve je prepovedano uvažati v našo državo in razširjati v njej knjigo »Una favola vera«, ki je izšla v Milanu.

— V službenem listu kr. banke uprave dravne banovine od 31. oktobra je objavljen »Proglas kraljevega namestništva«, dalje »Zakon o raznih konvencijah med kraljevino Jugoslavijo in kraljevino Rumunijo« in »Objave banke uprave o pobiranju občinskih trošarin v letu 1934«.

— Smrt mladega rudarja pri eksploziji. V jami Rači v rudniku Zenica v Bosni se je te dni smrtno ponesrečil komaj 26 letni rudar Ramo Dizdarevič. V jami Rači navadno ni mnogo znanega plina metana, ki povzroča v rudnikih eksplozije. Mladi rudar je postavil svetilko v neko odprtino in prišel vrati v steno. Ko je eksplodirala mina, se je razbila tudi rudarska svetilka, nakar je prišlo do strašne eksplozije metana, ki se je nakopila na onem mestu v precejšnji množini. Ogromna plast premoga se je zrušila na uboga rudarja in ga povsem zmečkala pod seboj. Sicer so ga še živega potegnili izpod premoga, toda v bolnišnici je v kratkem času izdihnil.

— 1.300.000 dinarjev za javna dela je nakazal finančni minister za Drinsko banovino. Drinska banovina je dosedaj dobila za javna dela 6 milijonov dinarjev.

— Dobra jesenska sezona na Jadranu. Iz hrvaškega in dalmatinskega Primorja poročajo, da je promet tujcev v jesenski sezoni zelo zadovoljiv in da precej prekaša tujski promet v lanskim jesenski sezoni.

Ali Vam je znana NIVEA šola za telesno vzgojo?

Lepa, bita vitka in ravna, korakati veselo in razpoloženo, z lahkim korakom, sveže, čistilo — to je želja nas vseh. Tu vam pomore Nivea-šola za vzgojo telesa: 12 dobro premišljenih vežb, ki jih lahko vsakdo izvede. Te poživljajo telo, ustvarjajo veselje do življenja in radosten telesni občutek. — Ta prospekt lahko dobite v lekarnah, drogerijah in parfumerijah ali pri tvrdki: JUGOSL. P. BEIERSDORF & Co. d. s. o. j. Maribor — Gregorčičeva ulica šte. 24.

Lepa in vitka NIVEA šola za telesno vzgojo.

Revolverski napad na tovorni avto

V »Slovenec« z dne 30. oktobra smo na kratko poročali o drznem napadu na Moretov tovorni avtomobil. Našim čitateljem podajamo danes nekoliko jasnejšo sliko o tem. — Pri tesarskem mojstru g. Jermanu na Brodu pri Novem mestu je bil zaposlen kot pomočnik Franc Bezočnik (ne Prisočnik, kot je bilo pomotoma poročano v prvem poročilu). V ponedeljek popoldne je naenkrat začel divjati in popivati. Prišel je v Matohovo gostilno na Drski, kjer je dalj časa razsajal in grozil s samokresom trem moškim, ki so bili tam. Razbijal je kot nor in skoraj popolnoma demoliral vso gostilno. Na cesti je zvelkel neke stopnice, polomljene stole in mize in iz te ropotije napravil sredi cesti barikado. Govoril je, da se bo ustrelil. Strahoval je s samokresom vse tri moške, ki so bili v gostilni. Ko je prišel mimo g. Maks Filipčič, ki je bil namenjen v mesto, ga je Bezočnik poklical v gostilno ter ga s samokresom v roki spraševal, če sta še prijatelja, kar je g. Filipčič seveda potrdil. Bezočnik mu je začel praviti, da se bo ustrelil, češ, človek dela in dela, nazadnje mu pa ne preostaja drugega nego... in pomeril si je v prsi. Sprožil pa ni, ker je g. Filipčič skušal obrniti pogovor na druge reči. Ko pa je eden onih treh moških dejal, da ga zebe in da gre domov, se je Bezočnik obrnil k njemu in dejal: »Če te zebe, na ognja,« in je ustrelil proti njemu. K sreči ga ni zadel in kroga je švistnila med njim in g. Filipčičem skozi okno.

— Nekaj novega v prehrani. S pozno jesenjo prihaja k nam tudi čas kolin. Pri nas so zelo priljubljene krvine in riževe klobase. Gostilničarji in mesarji izdelujejo te klobase več ali manj po svojem okusu. Eden začinja svoje klobase v pogledu na pridatek dišav v popolnem nasprotju z drugim, pa vendar trdita oba enako: »Čez moje klobase jih pa ni«. Pri izgotavljanju klobas se v večini slučajev štedi z dišavami do skrajnosti, tako da klobase nimajo niti dobrega okusa, a še manj pravilne arome. Od same hvale pa niso bile in tudi nikdar klobase ne bodo res dobre. Po klobasah je veliko

G. Filipčič, ki je bil sedaj v smrtni nevarnosti, je bliskovito planil in bil mu zaokrenil roko, v kateri je držal samokres. Nazaj, eden gostov pa je porabil to priliko in se izmuznil iz gostilne. Bezočnik se je končno zopet pomiril in zahteval od g. Filipčiča, naj gre iskat hčerko g. Jermana, češ, da jo bo čakal do 6.40, ker mora govoriti z njo. Ako je ne bo, da se bo točno ob napovedanem času ustrelil. G. Filipčič mu je ustregel in odšel po vasi proti Jermanovim. Med tem pa je Bezočnik že ustavil Hönigmanov avto iz Kočevja, ki je vozil od Novega mesta. Grozeč s samokresom je zahteval od lastnika in od šoferja legitimacije, češ, da je on gospodar vasi. Oba sta mu legitimacije pokazala in končno se jima je le posrečilo brez nezgode odpeljati. G. Hönigman je pozneje, ko je srečal Moretov tovorni avtomobil, opozoril šoferja Kranjca na nevarnost. Ko je nekaj za tem Moretov avto privozil po cesti, je šofer res opazil barikado sredi ceste. Zato je vozilo ustavil in šel odstranjevati oviro. Pri tem ga je zmotil Bezočnik, ki je s samokresom v roki planil nanj, in če ne bi bil Kranjc toliko uren in spreten, da je pogнал v istem trenutku avto naprej, bi se bilo najbrž godila slaba njemu in sejmarmem. Kaj je Bezočnika nagnilo do takega blaznega dejanja, je težko reči. Najbrž se mu je hipno zmedlo. Naenkrat pa je zopet pomeril v g. Filipčiča in ga igraje se s samokresom spraševal, če pozna orožje.

Strokovno postržbo in nasvet, največjo zalogo in solidne cene v damskih plaščih dobite le v konfekciji Paulin, Ljubljana, Kongresni trg 5

— Cenj. čitatelje opozarjamo, da redno uživajo Radensko, ki je za zdravje nujno potrebna, pa istočasno izborna pijača.

— Varčujte z zalogami energije! Neizrabljene zaloge premožgovnikov se bi izčrpale tudi tedaj, če se ne bi pojavljala od leta do leta večja potreba po energiji. Radi tega je v interesu narodnega gospodarstva, da se kurivo izrablja kar najracionalneje. Spoznanje tega dejstva je napolnilo tovarne Tungstram, da princip pravilnega energijskega gospodarstva razširijo tudi na področju razsvetljave. Na novih Tungstram D žarnicah, katerih nitka je zvita v dvojni vijak, je odselek podana ne samo poraba učinka v vatih, temveč tudi množina izžarjene svetlobe v mednarodnih dekalumenih. Javnost zamore tedaj že pri nakupu žarnice ugotoviti, koliko svetlobe oddaja žarnica za porabljen plačano električno energijo. Kakor je motor dober samo takrat, če daje pri čim manjši porabi goriva čim več konjskih sil, tako je tudi žarnica le tedaj dobra, oziroma gospodarna, ako kljub majhni porabi učinka (watov) izžarja veliko svetlobnih enot (dekalumenov). Vsakdo ravna torej v lastnem interesu, ako kupuje le take žarnice, pri katerih je svetlobna množina podana v dekalumenih (Dlm), ker sicer ni mogoče presoditi, ali se električna energija v žarnici izrablja gospodarno ali ne.

— Pri odebelelosti vzbuja redna zdravilna uporaba naravne »Frans Josefove« grenčice jako delovanje črevesa in dela telika vitko.

Ako ste stari 50 let, se nagibate k sklerozi, protinu in zaostajanju sečne kisline — zato

morate piti
Radensko!

Najmočnejša in najbogatejša voda po raznolikosti prirodnih zdravilnih sestavin (23!!!) in vsej Jugoslaviji edina s težkimi metali.

Brežice

Umeščenje novega g. župnika. V torek, dne 30. okt. je bil v tukajšnji župniji slovensko umeščen ob številni udeležbi župljanov, novi mestni župnik v Brežicah g. Klasinc Franc, dosedaj župnik pri Belih Vodah. Ob 8 zjutraj je bil sprejem pred župno cerkvijo, kjer so sprejeli in pozdravili gospoda župnika zastopniki javnih oblasti, sol in mladina, in sicer kot prvi okrajni načelnik g. Brezigar, nato pa mestni župan g. dr. Drnovšek za mestno občino in občino Zakot, nakar ga je pozdravila šolska mladina obeh tukajšnjih sol, ljudske in meščanske, ter zastopniki cerkvenih organizacij. Po sprejemu pred cerkvijo je v cerkvi izvršil obred umeščenja g. Medveček, dekan iz Vidma, ob asistenciji tukajšnjih oo. frančiškanov, ki so začasno upravljali župnijo. Po obredu umeščenja je imel novi g. župnik slovensko sv. mašo, med katero je cerkveni pevski zbor lepo pel Satnjerjevo slovensko mašo »Kvišku srca«. Novega g. župnika tudi mi iskreno pozdravljamo z željo, da bi mu Vesmogočni dal obilo božjega blagoslova pri njegovem odgovornosti polnem pastirskem delu v novi župniji.

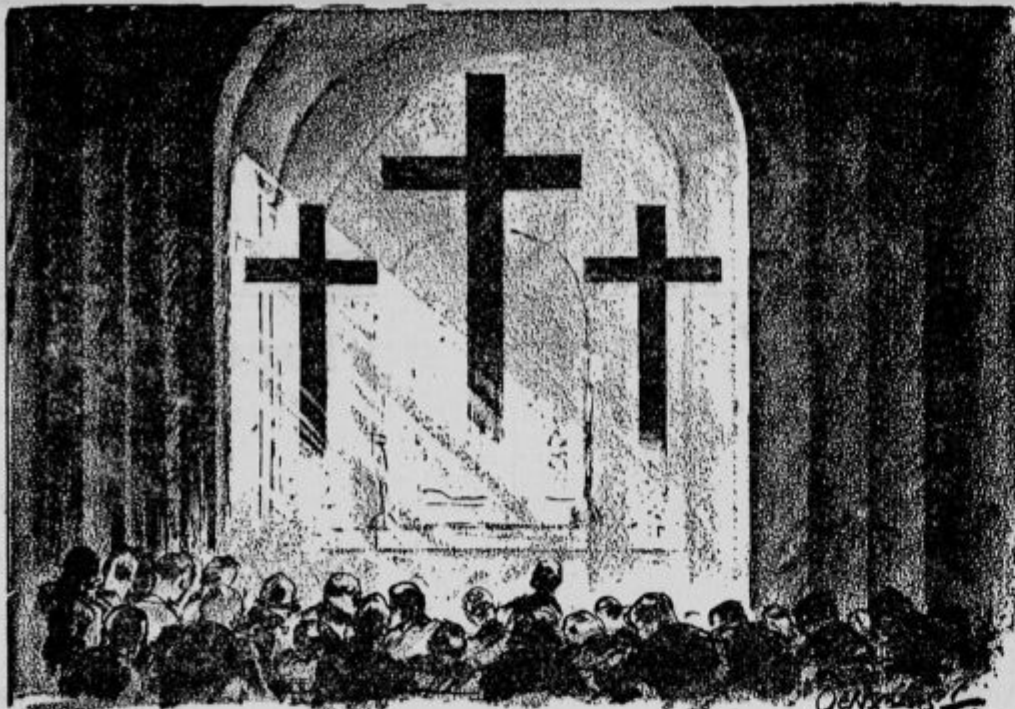
Sožalna izjava. Tukajšnje Prosvetno društvo je ob priliki tragične smrti blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja poslalo Nj. kralj. Vis. knezu namestniku Pavlu sožalno izjavo.

Novo mesto

Naznanilo o preselitvi

Tvrdka MATIJA VAHTAR, preje Blažon se je preselila v nasproti ležečo hišo g. Pera. Tu dobite Philips-radio na male obroke.

— Nosečim ženam in mladim materam pomore naravna »Franz Josefova« grenčica do urejenega želodca in črevesja.

V Kalistovih katakombah pred vrati Rima

V mestu mrtvih

Pred nami hodi slok trapistovski menih v rjavi raševini, s plešasto glavo, z dolgo črno brado. Vodi nas po stopnicah navzdol. Okrog njegove palice se ovija sveča kakor majklena kača. Solnčna svetloba rimske Kampanje nad nami blešči in sivi, mala svečka pa, ki smo jo spočetka v dnevni svetlobi komaj opazili, je vedno svetlejša in toplejša. Prešli smo 15 m globoko pod zemljo. Na levi vidimo nekeke čačke, načekane vsekrižem po ilovnatih steni. Človek bi šel kar mimo. Pa te čačke so dragoceni in nenadomestljivi »graffiti«, na naglo v steno vpisani pobožni izreki, imena in molitve iz prve krščanske dobe. Ti »graffiti« so nam danes najvažnejši pripomoček za spoznavanje starorimskega krščanstva. Zadnji solnčni žarek, ki je padal skozi ozki preduh, je zaostal in izginil med temnimi stenami, ki se zapirajo tik za nami kakor ogromna vrata. Mala svečka ob menihovi palici mirno in rumeno sije.

Nizke in podolgovate vdolbine ob stenah so grobovi. Petstotisoč je teh grobov! Vklესani so ob stenah hodnikov, 60 kilometrov dolgih. To je orjaško mesto mrtvih v Kalistovih katakombah. Med pol milijona tukaj pokopanih mrličev je 125.000 mučnikov, ki so bili umorjeni, v areni razmesarjeni ter njihova trupla semkam prinešena, ali pa, ki so bili umorjeni kar v katakombah ob službi božji in krščanskem zborovanju, ko so preganjalci vdrli semkam. V petih nadstropjih — 33 metrov pod zemljo se vleče strašni labirint tega mesta mrtvih. Šele v drugi polovici 19. stoletja so začeli preiskovati ta kraj, ki ga še vedno preiskujejo in ga še niso preiskali.

Trupla so položili v izdolbke brez krste; ovili so jih v blago. Vdolbino so zadelali z marmorno ploščo ali opeko. Plošče so pritrdili v steno s posebno malto, ki je niso še mogli razložiti. Plošče so s to malto grob tako zaprle, da ni niti zrak mogel več noter. Večina grobov pa je že prazna. Že v 8. stoletju so začeli prepeljavati trupla v Rim, da bi jih zavarovali pred poganskimi narodi, ki so potovali skozi Italijo.

Po ozkih stopnicah stopamo vedno globlje v temno neskončnost, iz katere le počasi vstaja svetloba in senca. Krivi, ozki, vlažni in hladni hodniki vodijo skozi grobni molk zemlje. Stropi teh prostorov so visoko nad nami, da jih v svetlikanju sveče še komaj spoznamo. Deset vrst grobov v 8 metrov visoki steni. Rovi so bili spočetka le za moža visoki. Toda, čim več mrličev so tukaj pokopavali, tem globlje so izkopavali hodnike. Že prvi kristjani so včasih odpirali stare vdolbine in kar vanje polagali mrtve, da ni bilo treba globlje kopati. Pobožna legenda pripoveduje, da so mrličji sami pomagali. Okostja so se uslužno umahnila k steni, da je tudi novodošli brat dobil svoj prostorček. Poleg grobov so v stene vdolbene še male police. Na nje so polagali oljnat svetilke, katere so razsvetljevale katakombe. Na kosih razpadlih nagrobnih plošč vidiš zarisan vedno iste krščanske znake: dobrega pastirja, golobčka z oljkovo vejico, ribo, skldo in križ v eni podobi, Kristusov monogram, palmo itd., ali pa poklicno znamenje rajnika: glavnik in škarje,

čevlarsko šilo, tkalske statve, žago in drugo. Napisi kratko naznanjajo rajnikovo ime, njegovo starost ali pa pobožen izrek, ki naglašava svetost tega kraja.

Cisto na dnu so še vdolbine, katerih se niso odprli. Plošče iz marmorja ali iz žgane gline varujejo večstoletno spanje teh mrtvih. Če zlomijo kako ploščo, kosti naglo razpadejo. Če se pa kosti kdo dotakne, se pa takoj spremene v prah.

Spozi špranje čisto ozke hodnike, kjer ni vdolbin, se prav od daleč nekaj svetlika. Skozi preduh vodijo stopnice navzgor. To je skrivni hodnik in skrivne stopnice. Po takih potih so bežali kristjani v »arenarije«, v puste in zapuščene peščene jame, ki so bile nad mestom mrtvih. Drug ozek preduh brez stopnic, pravzaprav navaden dimnik, vsekan v lehnjak, je bil stražam za pot. Stražniki so stali zgoraj v »arenarijih«, v peščenih jamah. Če so opazili nevarnost, so zdrčali skozi dimnik in posvarili zbrane kristjane.

Pred nami stopa črnobradati menih, držeč daleč od sebe palico s svečo. »Povsod smo v božjem varstvu«, pravi. In te besede zazvene tako veselo, da skoro vidimo njegov smehljajoči se obraz, čeprav gleda predse naprej. »Povsod smo v božjem varstvu, najsi hodimo po zemlji ali pod zemljo.«

Svetloba sveče našega spremljevalca šine po hribu, ki izpolnjuje široki preduh do črne višine. Skozi temnorjavo zemljo se vlečejo rumenkaste plasti in trakovi. To je skupno grobišče. Bolj svetle plasti so zadnji, že skoro sprsteni ostanke mrtvih žrtev kužnih bolezni ali pokoljev. Ob obeh straneh hodnikov stoji kapelice, kripte, sobam podobne mrliške šrambe. Pod obokanimi vdolbinami v zidu so pokopavali mučnike. Marmornata plošča nad grobom ali grobnico je bila oltar, na katerem so duhovniki opravljali službo božjo, za moške posebej in za ženske posebej. Tukaj v teh kapelicah so prvi kristjani obhajali krščanski obred ljubezni. V vdolbinah zraven trupel mučnikov so pokopavali tiste ljudi, ki so bili v življenju posebno čaščeni. Prve papeže so tu pokopavali. Freske iz prvih časov krščanstva in tudi mozaiki so ohranjeni še do danes v jasnih barvah: zadnja večerja s sedmimi udeleženci, Lazarjevo obujenje, Jona, simbolična figura vstajenja, ptiček v kletki — znak v trupu ujetе duše, trije mladeniči v ognjeni peči, Danijel v levjem brlogu, sobica vsa poslikana kot rajski vrt, spodaj ograja, potem cvetlice in sadje, na stropu pa letajoči ptički. To je preprosti, skoraj boječi način, v katerem so poznejši nasledniki klasične umetnosti slikali te majhne podobe in skupine.

Ovinkasti hodniki se vedno bolj ože. Ponekod moramo že postrani riniti s telesom naprej. Nemo koraka menih pred nami. Črne mumije, mrtvaške lobanje in kosti leže v grobovih. Rumenkasti okostnjaki se svetlikajo v vdolbinah. Sij sveče hušne mimo njih, jih za hip osvetli in jih potem zopet pusti v temni neskončnosti. Široke stopnice nas peljejo na lepi, topli, svetli dan. Za zelenjem drevja in travnikov leži daleč v siju solca široko razprostrto mesto Rim.

Uganka kraljevičevega groba

Kje je pokopan sinček obglavljenega francoskega kralja

V dnevih, ki veljajo obisku dragih grobov, se spomnimo tudi že 150 let v skrivnost zavitega ostanka starega pariškega pokopališča, kamor danes in jutri nihče ne bo prinesel cvetja. Ob notranjem zidu pozabljenе cerkvice sv. Margarete sredi revne ulice St. Bernarda v predmestju St. Antoine, stoji pritlikav kamenit križ. Na njem se čita napol zabrisan napis? L... XVII 1785—1795. Pod tem križem počiva deček, ki je umrl dne 20. Prereala III leta Republike, t. j. 8. junija 1795 v velikem stolpu ječe Temple. Zapisan je bil v mrtvaško knjigo kot »Louis-Charles Capet, 10 let in 2 meseca star, rojen v Versaillu, z bivališčem v Parizu, umrl v ječi Temple, sin Ludvika Capeta, zadnjega francoskega kralja in Marije Antoinette avstrijske«. Nihče ne ve, ali je mali dauphin (kraljevič), ki ga imenuje zgodovina kralja Ludvika XVII-ga, res umrl v ječi, ali pa je bil pokopan pod tem imenom kak drug deček, ker so to zahtevali nameni takratne francoske oblasti. »Uganka Temple« ostane slejkoprej brez odgovora kljub temu, da so se trudili z njo neštivilni zgodovinarji. Brez dvoma je samo to, da je ždel neki deček, naj je že bil kraljevskega ali samo preprostega rodu, kot težek zločinec dolge mesece v samotnem zaporu ter notri poleti leta 1795 tudi končal svoje mučeniško, kratko življenje. Oblasti so od kraja skrbno prikrivale njegovo nenadno smrt. Toda govorica je kmalu razglasila skrivnost. Ko so odpeljali ob somraku, dne 10. junija iz ječe malo krsto s črnim pokrovom, je napolnila množica vsa ulico in zasledovala spreved do samega pokopališča.

Pred krsto je korakalo osem vojakov z narednikom na čelu, za njimi je šel uslužbenec pogrebnega zavoda. Štirje grobarji so nesli krsto. Spremljalo jo je enajst komisarjev Varnostnega odbora. Spreved je zopet zaključilo osem vojakov s podčastnikom. Razen tega sta korakala za vsak slučaj zadaj še dva oddelka vojaštva po 20—25 mož.

Zdaj od nekdanjega razsežnega poslopja Templea z njegovim ožidjem, utrdbami, pritlikli. nami in vrtovi ni ostalo ničesar. Toda ulice so še ohranile svoja imena, in še zdaj lahko zasledujemo dolgo pot male krste do cerkve sv. Margarete. Poročila policijskih zaupnikov govorijo o množici, ki je gledala spreved. Posamezniki, posebno ženske, so glasno pomilovali »malega Capeta« in »dauphina«, čigar ime »je šlo iz ust v usta«, kakor poročajo vohuni. Toda spreved je hitel z naglimi koraki in pol ure pozneje je že dospel na cilj. Takrat je bilo poleg cerkve pokopališče, kamor je spadala tudi župnija Temple.

Cerkev je bila takrat spremenjena v republikansko svetišče Svobode. Krsto so zato nesli skozi vrata naravnost na pokopališče. Tema je že zagnila mesto, ko je prišel z lopato grobar Betrancourt, ki je stanoval s svojo družino v mali hišici blizu pokopališča. Pokopal je malega jetnika v skupnem grobu, navadnem rovu ob pokopališkem zidu na ulici St. Bernard. To se je zgodilo ob navzočnosti oblasti. A ponoči, na samem, je grobar pripravil nov grob ob samem cerkvenem zidu in tja prenesel malo krsto, ki jo je radi večje varnosti poprej vtaknil v staro svinčeno, večjo krsto. Na tej je tudi vrezal z žehljem črke »L... XVII«. Grobar, ki je bil po prepričanju monarhist, se je s tem veliko upal. To skrivnost je izdala šele čez več let njegova vdova, ko so po restavraciji kraljeva pričeli iskati grobove žrtev terorja. Sicer pa je poizvedovanje po ostankih svojega nečaka kmalu ustavil Ludvik XVIII. Ljudstvo je bilo na tihem še prepričano, da je pravi dauphin srečno pobegnil v inozemstvo. Različni pustolovci so nastopali pod njegovim imenom.

Kosti na pokopališču sv. Margarete pokopane dečka bi lahko samo podpirale domnevo, da je pravi francoski kralj nekje živ in se bo še povrnil v domovino. Sovražniki Ludvika XVIII-ga bi dobili povod trditi, da se sklicuje vladar na ostanke »podtaknjene laždauphina«, ker se ne počuti varnega na prestolu. Zato je zvedela široka javnost resnico o pogrebu šele leta 1846, ko je izkoristil župnik Homet zidanje novih pritliklin ob istem cerkvenem zidu. Na tilhem ponoči je dal takrat odkopati grob. Obe krsti, svinčena in lesena, sta bili najdeni točno na tem kraju, ki ga je poprej označila grobarjeva vdova. Poklicani zdravniki so ogledali kosti. Lobanja je bila razpolovičena, ker so raztelesili ostanke pred pogrebom na zahtevo oblasti. Kosti so izvirale od slabotne rahitične osebe. Na lobanji so se ohranili ostanke rdečkastih las. Zdravniki so sklenili, da so to najbrž ostanke v Templu umrlega dečka. Sicer pa so nastali dvomi o njegovi starosti, ki so še narasli pri ponovnem pregledu kosti leta 1892. Takrat se izvedenci niso mogli zediniti glede starosti pokopane in so naposled izjavili, da kaže okostnjak na mladeniča od 14 in celo do 21 let.

Na ta način je spor o dauphinovi usodi samo obnovil zadnji pogreb ostankov malega jetnika. Tudi na križu niso zapisali popolnega imena pokopane, temveč samo ponovili onih par črk, ki jih je nekoč naskrivaj začrtal grobar na svinco. Uganka je ostala brez končno veljavnega odgovora. Obuja samo razburljive spomine na dramo otroka, ki je postal nedolžna žrtev političnih strasti. Človeška vest se ne more sprijazniti z neusmiljenostjo, ki mu jo je naklonila revolucija.

Francoska zahvala angleškim vojakom, ki so se borili v svetovni vojni, bo spomenik, katerega bodo Francozi postavili v Calaisu. Tam so se med svetovno vojsko izkrcavali Angličje.

Mati slutila sinovo smrt

Žaloigro obeh ponesrečenih angleških letalcev

Na Angleškem še vedno slavy svoje junaške letalce, ki so v teh dneh preleteli orjaško razdaljo med Anglijo in Avstralijo. Toda v nekaterih družinah vlada mrka žalost. To so družine, ki so pri tej dirki na 20.000 km izgubile svoje sinove. Rodovini letalcev Gilmana in Bainesa, katere sta na svojem poletu padla v južni Italiji in zgorela, eta zaviti v črnino.

Vzrok tega smrtnega padca je še neznan. Strokovnjaki se noč in dan trudijo, da bi iz ostankov razcefranih razvalin letala dobili kake podatke, zakaj se je nesreča zgodila. Neposredni vzrok nesreče je seveda znan in so ga potrdili očitvidci: v bencinski šhranbi je nastala eksplozija v tistem trenutku, ko se je letalo precej s silo spustilo na tla. Zakaj pa sta nesrečna letala hotela pristati, to je skrivnost, ki najbrže nikdar ne bo razkrita.

Letalo je bilo v hipu vse plamenih. Kako naglo se je nesreča zgodila in dovršila, sledi iz tega, da Angleža nista imela niti toliko časa, da bi bila vsaj poskusila rešiti se. Iz ostankov zgorelega letala so potegnili zgozleneli in spali trupli obeh letalcev. Spoznati so ju mogli le po nekaterih stvarih, ki sta jih imela s seboj in ki slučajno niso zgorele. Pri Gilmanu so našli notes, ki zaradi tega ni zgorel, ker ga je Gilman dal v dozo za cigarete. V notesu so bili zapiski o poletu, fotografije članov njegove družine, nekaj vizitk in dve srečki dublinske loterije. Od njegovega tovariša Bainesa so dobili le zapesno uro. Ura se je ustavila točno ob 8.20. V tem hipu je torej nastala eksplozija.

Gilman in Baines sta polna upov odletela z londonskega letališča v Mildenhallu. Bila sta trdno prepričana, da bosta dobila najmanj drugo, ali pa vsaj tretjo nagrado, saj sta se že cele tedne temeljito trenirala in se za ta polet izvrstno pripravila. Njujin stroj je bil v najlepšem redu, ko sta odletela, vsled česar so tudi drugi upravičeno pričakovali, da bo ta stroj v hitrosti in vztrajnosti prekosil vse druge.

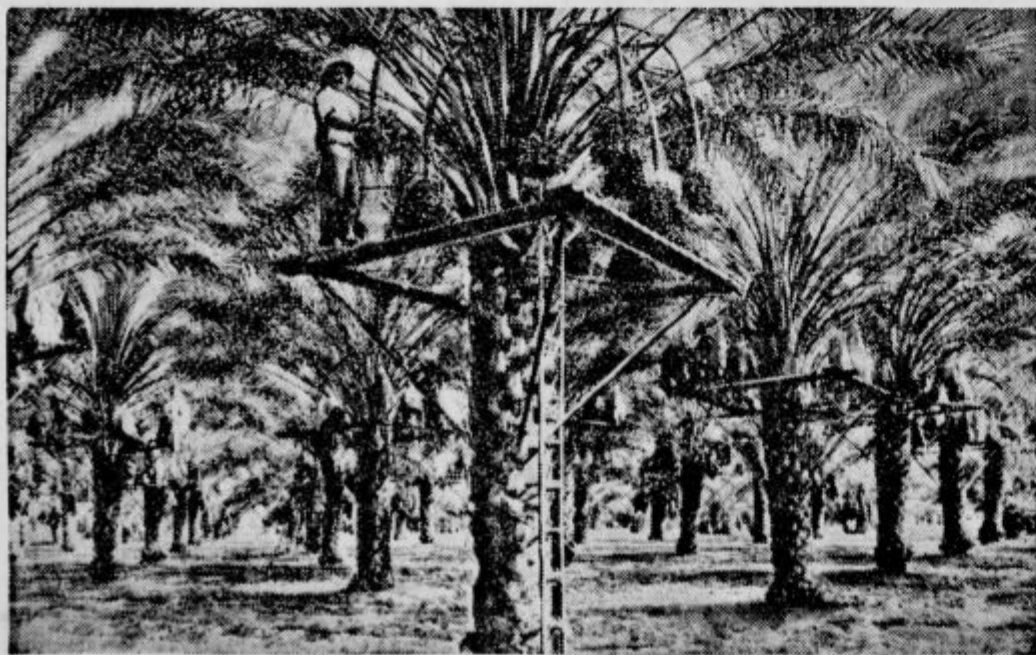
Vse, kar sta imela, sta dala v to svoje podjetje. Zmaga v tej zračni dirki bi ju bila odškodovala za vse žrtve. Celo Bainesova mati je morala s svojim denarjem pomagati pri tem

sinovem podjetju. Le nerada se je dala prepričati, da si je na vknjižbo na svojo hišo izposodila večjo vsoto denarja, ki ga je potreboval sin za nakup letala. Nerada je mati posodila zaradi tega, ker so jo že cele tedne obhajale zle slutnje in je čutila, da se bo vse slabo izšlo. Toda ljubeča mati se ni mogla trajno ustavljati gorečim sinovim prošnjam, ki je že itak vse svoje premoženje zastavil na eno karto. Tudi prijatelji in znanci so obema letalcema z denarjem pomagali. Kljub vsemu temu pa sta imela še več tisoč funtov dolga, ko sta nesrečnega dne odletela proti Avstraliji. 18 šilingov — to je bila vsa gotovina, ki so jo našli v žepu mrtvega Bainesa.

Mati letalca Bainesa je bila vsa strta, ko so ji sporočili, da je njen sin mrtev. Saj je res neizmerna žaloigra te uboge ženske, katere je od 8 sinov izgubila v letalstvu kar 5.

»Noč in dan, že tedne pred odletom sem se tresla od strahu. Slutila sem in ni me mogel poviriti niti moj sin, ki je bil tako korajžen in samozavesten. Še ko mi je iz letala na letališču zadnjikrat podajal roko v slovo, sem ga hotela zgrabit in potegniti ven. Toda bil bi zločin, ko bi ga bila v tej odločilni uri mučila in vznemirjala s svojimi dvomi. In vendar sem imela prav. Sedaj sem izgubila še svojega Jamesa. On je peti, ki ga izgubljam na tako žalosten način. Oba najstarejša sta v cvetu mladosti padla na bojišču kot bojna letalca. Tretji se je ponesrečil pri rekordnih poskusih. Komaj 8 dni za njim so mi prinesli v hišo Jimmyjevo truplo, ki je umrl v gorečem letalu, iz katerega ni mogel več pravočasno skočiti. Sedaj je tudi Jamesa doletela ista usoda.«

Tudi Gilman, Bainesov tovariš v življenju in smrti, je bil poln poguma in upanja. Malo preden sta odletela iz Mildenhalla, je brzojavil svoji materi in sestri, ki živita v Melbourneu, ter jima naročil, naj ga prideta počakati na tamkajšnje letališče, kjer se bodo veselo sešli. Da se je smel udeležiti poleta v Avstralijo, je moral dobiti v službi poseben dopust. Sedaj je ta dopust za zmago postal dopust za smrt.

Takole obirajo datlje! Velike datljeve palme v Kaliforniji, katerih ne morejo drugače obirati, kakor da napravijo okrog drevesa leseno ograjdo, na katero spleza človek in obira sladki sad.

Gospodarstvo

Zbornica TOI proti Bati

Kakor doznavamo, je Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani te dni naslovila na merodajne faktorje v Beogradu obširno in utemeljeno predstavko, v kateri zahteva prepoved uporabljanja gumijaste obutve. Ta predstavka je v prvi vrsti namerjena proti Bati, ki čedalje bolj poplavlja z gumijasto obutvijo našo državo. Zbornica se v svoje predstavitvi poziva na mnenja številnih inozemskih znanstvenih institutov, ki so ugotovili, da je obutev iz gumija zdravju škodljiva in nehygienična. Vsled tega so že v mnogih državah prepovedali nositi gumijasto obutev, ki povzroča zlasti prekomerno potenje nog in ki tudi sicer slabo vpliva na noge, ker izključuje ventilacijsko možnost. Pa tudi narodno-gospodarski momenti govorijo proti uporabi gumija za izdelavo čevljev, saj je znano, da se je v zadnjih letih uvoz gumija v našo

državo stalno povečeval, kar brez dvoma za naše narodno gospodarstvo ni pridobitev, saj imamo dovolj živine in kož doma. Gre torej tu v prvi vrsti ne samo za zaščito naših najštevilnejših obrtnikov, t. j. čevljarjev, ampak tudi za splošno gospodarstvo in zlasti tudi za našega kmeta. Res je sicer, da je gumijasta obutev nekoliko cenejša, toda z ozirom na to, da je trpežnost gumijastega čevlja v primeri z usnjenim čevljem manjša in zlasti z ozirom na to, da je tudi možnost popravila pri gumijastem čevlju toliko kot izključena, predstavlja uporaba gumijastih čevljev dejansko samo navidezno in le trenutno korist konsumata. Vsled eminentno zdravstveno-higijeničnih, narodno-obrambnih in narodno-gospodarskih momentov se je zbornica odločila za navedeno akcijo.

Drž. hipotekarna banka
1 milijardo vlog

Pravkar je objavljen izkaz Drž. hipotekarne banke o stanju dne 30. septembra 1934, iz katerega posnemamo te podatke (vse v milij. Din, v oklepajih postavke za 31. avgust 1934):

Aktiva: gotovina in blagajniški zapisi Narodne banke 150.9 (243.86), posojila: hipotekarna 2.160.84 (2.168.55), vodnim zadrgam 84.76 (86.03), komunalna 606.4 (608.55), meničnohipotekarna 72.96 (69.05), domače menice 86.06 (87.5), lombardna 162.9 (101.5), nepremičnine 182.6 (180.66), tek. račun fin. ministrstva 439.5 (420.7), razni tek. računi 100.5 (91.46) odkupljeni efekti 66.57 (64.6), efekti fondov 103.8 (103.8), razna aktiva 259.5 (258.4).

Pasiva: samostojni fond 210.5 (216.8), fond in glavne javnih ustanov 1.277.94 (1.279.15), hranilne vloge 999.36 (999.36), fond 139.6, založnice in obveznice 775.65 (775.65), predjuri pri tujih banki 137 (137), lombard in reeskont pri Narodni banki 176.04 (178.2), posebna vloga države 114 (114), tek. račun fin. ministrstva 38 (37.9), Batignolles 97.5 (103.6), razni tek. računi 222.8 (239.6), razna pasiva 288.44 (272.3).

Iz pričujočega izkaza je razvidno, da se je predvsem zmanjšala v septembru gotovina banke. Svoja razpoložljiva sredstva je banka plasirala največ v lombardna posojila, ki so ta mesec narasla na 61.4 milij., nadalje v menično hipotekarno, torej kratkoročno in srednjoročno posojila. Nadalje je porabila znatno vsoto za nakup efektov na naših borzah ter povečala svoja izposojila finančnemu ministrstvu za 18.8 milij. Din. Seveda mora banka še nadalje nakupovati od svojih dolžnikov nepremičnine, ker ne morejo zmagovati več anuitet. Ta postavka (nepremičnine) je zopet narasla za 2 milij. Din in bo kmalu banka eden velikih hišnih posestnikov v naši državi.

V sestavi tujih sredstev banke ni bilo velikih izprememb. Banka polagoma odplačuje svoj reeskont in lombard pri Narodni banki. Fluktuacije v fondih so danes s potrebami državnih ustanov. Nadalje pa so narasle hranilne vloge v septembru za 9 milij. Din in je prirastek znatno večji kot v avgustu, ko je znašal samo 0.8 milij. Din.

Nov način notacije moke na naših borzah

G. minister za trgovino in industrijo je z odlokom K/I št. 29.029 odredil v smislu tolmačenja čl. 23 zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih z dne 18. februarja 1934, da se mora moka notirati na naših borzah brez 6% davka na poslovni promet. Vsak mlin je po zakonu dolžan posebej zaračunavati davek na poslovni promet. Namen novih predpisov je omogočiti kontrolo nad plačilom tega davka.

V smislu ministrske naredbe so se na ljubljanski borzi počeli s 30. oktobrom t. l. izpremenile notacije za moko. Namesto dosedanjih dveh vrst moke notirajo sedaj tri vrste: slavonska ničla 237.50—240, baška ničla 242.50—245 in banaška ničla 245—247.50. Dosedanje notacije so znašale na ljubljanski borzi 260—270.

Naša trgovina s Francijo

V prvih devetih mesecih t. l. je znašal uvoz v Francijo 17.658.8 milij. frankov (lani v istem času 21.614.8 milij. fr. frankov). Od tega je znašal uvoz letos iz kolonij 4.353.8 milij. fr. frankov. Francoski izvoz pa je znašal letos v prvih devetih mesecih 12.059.6 (lani 13.472.5) milij. fr. frankov, od tega v kolonije 4.003.2 milij. francoska trgovinska bilanca se je torej izboljšala, deficit je padel od 8.142.3 na 4.594.2 milij. frankov. To izboljšanje je pripisovati znatnim omejitvam uvoza, kar je povzročila francoska kontingentna politika.

Naš uvoz v Francijo je znašal v prvih devetih mesecih 23.7 milij., dočim je istočasno francoski izvoz k nam znašal 32.1 milij. frankov. To je še dobro razmerje s prejšnjimi leti. Je pa še vedno neugodno, če pomislimo, da moramo Franciji plačati velike finančne dajatve. Prej ali slej bo morala tudi Francija priti do spoznanja, da se dajo tudi netrgovski dolgovni plačati samo s povečanim izvozom države-dolžnice in upniško državo.

Obrtniški teden od 1. do 8. decembra 1934. Glavni odbor za obrtniški teden sporoča, da se bo obrtniški teden vršil po načrtu, ki je bil že objavljen. To je sklenjeno v sporazumu z Osrednjim od-

borom za organizacijo obrtniškega tedna v Zagrebu.

Vpisi v trgovinski register. Ta-Ta, deln. družba za proizvodnjo, konfekcioniranje in trgovino z raznimi trgovskimi predmeti ali skrajšano Ta-Ta. Glavnica družbe znaša 1 milij. Din (1000 delnic po 1000 Din). Upravni odbor: Franjo Latkovič, Milorad Radoljović, Jovan Maksimović, Milan Franič in dr. David Karlovič. Prokurist družbe je Veselič Slavko iz Ljubljane, Beethovnova ulica; dr. ing. M. & C. A. Pogačnik, kemični laboratorij, Podnart, občina Ovišje, okraj Radovljica (javna trgovska družba Pogačnik Ciril, dr. ing. Metod Pogačnik in Pogačnik Anton ml.).

Likvidacija. Bush Service Corporation, d. z. o. z. v Ljubljani.

Vpisi v zadržni register. Vodovodna zadruga v Kotredežu pri Zagorju ob Savi, reg. z. z. o. z.; Gospodarska zadruga v Markoveh, reg. z. z. o. z. (načelnik Knaus Oton), in Gospodarska zadruga v Zenavljah, r. z. z. o. z. v Zenavljah (načelnik Škerget Karel).

Jadranska plovlja je imela te dni občni zbor, na katerem je bilo sklenjeno znižati dosedanje glavnic 12 milij. zlatih Din s preklopanjem delnic od 100 Din v zlatu na 600 Din. Nova glavnic družbe znaša sedaj 72 milij. Din. Plovni park šteje 63 enot s 24.761 brutotonami.

Boljša zaposlenost našega trgovskega brodogoja. V naših lukah je počivalo že dalj časa lepo število parnikov, ki so bili prej zaposleni v takozvani svobodni plovlji (Tramp). Nekateri starejši parniki so bili prodani za staro železo. V zadnjem času pa se je položaj svobodne plovlje začel boljšati, ker lahko kalkulira naša plovlja z nižjimi prevoznimi stroški, saj je delovna moč pri nas zelo poceni.

Izvoz pšenice v CSR. Te dni bo odpremljena druga partija naše pšenice v CSR (1000 vagonov). Skupno je bilo doslej izvoženih okoli 2500 vagonov, ostanek pa bo dobavljen do konca decembra. Skupna množina dobave znaša 6000 ton.

Brezglavo uničevanje dobrin. Brazilski urad za kavo je v prvi polovici oktobra uničil 370.611 vreč kave (vreča ima 60 kg). Od začetka te akcije pa do danes je urad uničil 32.289.089 vreč.

Turčija forsira avtarkijo. Od leta 1928 dalje so bile ustanovljene v Turčiji že štiri sladkorne tovarne. Pravkar je bila ustanovljena četrti, s katero je preekrba Turčije s sladkorjem popolnoma zagotovljena. Letna poraba Turčije znaša okoli 65.000 ton.

Borza

Dne 31. oktobra 1934.

Denar

Danes sta ostala na ljubljanski borzi neizpremenjena le Berlin in Curih, dočim so vsi drugi tečaji narasli.

V zasebnem kliringu je na naših borzah ostal neizpremenjen avstrijski šiling, ki je notiral 8.10 do 8.20. Angleški funt je danes narasel v Zagrebu na 228.20—229.80, v Beogradu pa na 228.70 do 230.30. Grški boni v Beogradu 28.49—29.19.

Ljubljana. Amsterdam 2302.07—2313.43, Berlin 1364.58—1375.38, Bruselj 793.85—797.79, Curih 1108.35—1113.85, London 169.30—170.90, New York 337.94—340.20, Pariz 224.27—225.39, Praga 141.9—142.76, Trst 290.63—293.03.

Promet na zagrebški borzi 31.632 Din. Curih. Pariz 20.24, London 15.33, New York 307.25, Bruselj 71.63, Milan 20.27, Madrid 41.925, Amsterdam 207.75, Berlin 123.3, Dunaj 72.80 (57.2), Stockholm 79.05, Oslo 77.05, Kopenhagen 68.45, Praga 12.81, Varšava 57.90, Atene 2.945, Carigrad 2.49, Bukarešta 3.05, Buenos-Aires 0.7975.

Vrednostni papirji

Za vse državne papirje, z izjemo vojne škode, je bila tendenca neizpremenjena in tudi tečaj je beležijo večjih fluktuacij. Pač pa je vojna škoda izrazito slaba. Posebno se to opaja na zagrebški borzi, kjer je tečaj za denar popustil na 335. Promet je bil slab in je znašal na zagrebški borzi: 7% invest. posojilo 50.000 in 7% Bler. pos. 1000 dol. Ljubljana. 7% inv. pos. 71 den. agrarji 41 den., vojna škoda 340—344, begl. obv. 56—57, 8% Bler. pos. 60—65, 7% Bler. pos. 52—54, 7% pos. DHB 64—66.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 71.50—72 (72), agrarji 40 den., vojna škoda 335—345, 12. 345 bl., 6% begl. obv. 56—57, 8% Bler. pos. 60—62.50, 7% Bler. pos. 52—53.50 (52). — Delnice: Narodna banka 4100 den., Priv. agr. banka 208—210, Osj. sladk. tov. 120 den., Bečkerek sladk. tov. 750 bl., Osj. livarna 135 bl., Impex 50 den., Trboveljska 95—110.

Belgrad. Drž. papirji: 7% invest. pos. 71 den., agrarji 40.50—41.50, vojna škoda 350 bl., 6% begl. obv. 56.50—57.50, 7% Bler. pos. 56 bl. — Delnice: Narodna banka 4125 den., Priv. agr. banka 208—210 (207).

Žitni trg

Položaj na žitnem trgu je nadalje brez posebnih izprememb. Trenutno so cene naslednje: pšenica bč. 79 kg 112—115, ban. 110—112.50 po kakovosti, bč. okolica Somborja 108—110 po kakovosti; koruza, umetno sušena ban. 65—67.50, ugodnejše postaje 70—75, času primerno suha po relacijah 60—80, moka 205—215.

Ljubljana. Pšenica bč. 78 kg 160—162.50, bač. 79 kg 165—167.50, koruza stara za mletje 147.50—150, umetno sušena 115—117, času primerno suha s kvaliteto garancijo 107.50—110, moka bč. ničla franko kolodvor Ljubljana 240—247.50, ban. ničla 242.50—245, slav. ničla 237.50—240.

Novi Sad. Pšenica 107—123 po postaji in kakovosti, tudi ladja Begej, Tisa in Donava, oves 74—86, koruza 58—81. Tendence slaba. Promet srednji.

Živina

Mariborski živinski sejem 30. oktobra. Pri- gnali so 5 konj, 10 bikov, 90 volov, 330 krav in 5

„Aromatis“ krona vseh kav

ZNAČI ZE IME

DOBRO AROMA KAVINE MEŠANICE AROMATIS, KI JE IZVRSTNEGA OKUSA ZDRAVA IN BREZKOFEINSKA KAVA.

V kraje, kjer se še ne prodaja, pošiljamo poskušne zavoje 1 kg za Din 25— poština prosto Commerce d. d., Ljubljana 157/SI.

Sport
Mi hočemo smučati!

II. Pripravljalne vaje — smučarska gimnastika

Res je sicer, da ni boljših vaj za smučanje kakor vaje na snegu, vendar nihče, ki se količkaj bavi s kakim sportom, ne more trditi, da ni treba telesa prej nekoliko pripraviti, predno pričnemo s kakim sportom. In to velja še prav posebno za smučanje, katerega si večina, ki začne smučati, veliko lažje predstavlja, kakor v resnici je. Seveda, če gledaš izvoženega smučarja, ki se v hitrih in elegantnih zavojih spušta z največjo lahkoto navzdol, se ti nič lažjega ne zdi kakor to; toda, ko pa sam poskuša ta sspas, potem šele vidiš, kaka umetnost je za tem sportom. Zato je treba pripraviti telo z raznimi gimnastičnimi spretnostmi in drugimi vajami iz gimnastike, da temeljito predelamo vso muskulaturo za napor, ki pri tem sportu — povdarjam ponovno — ni tako lahek, kot si marsikak začetnik to predstavlja. Izborna priprava za smučanje, ki jo naj vsakdo, ki mu količkaj dopuščajo razmere, ne opusti, je tek (najboljši je seveda tek v prosti naravi) ter turistika. Kdor se bavi z gimnastiko ter je poleg tega še turist, temu smučanje ne bo delalo posebnih preglavic. Dovolj je besedi, kar začnimo s praktičnimi vajami. Opozorjam pa, da je treba vse vaje izvajati z vso resnostjo in vsak dan vsaj deset minut, ker drugače ne boste imeli dosti koristi od njih. Če se ne boš potil pri njih, je znamenje, da jih nisi dobro izvajal. Četudi te bodo drugi dan malo bolele mišice, ne smeš odnehati, ampak s podvojeno silo moraš iti na delo, ker le tako boš dosegel svoj cilj.

I. vaja: Teel pet minut po telovadnici okrog.

Pri tem pazi, da tečeš lepo — naravno. Naravi se velikega, korak naj bo dolg. Kolena dvigaj visoko, z rokama nihaj močno, v ramah bodi sproščen, pesti imej nalahno skupaj.

II. vaja: Vadi ležno oporo z rokama, roki sta napeti — idi počasi dol, pri tem skriži roki, da prideš s telesom skoraj do tal, nato se s hitrim sunkom navzgor povrneš nazaj v stegnjeno oporo. Vajo ponovi desetkrat. Isto vajo ponovi s to razliko, da greš dol v skršeno oporo hitro, nazaj v stegnjeno oporo se pa povrneš počasi. (Glej sliko 1 in 2.)

Slika 1

Slika 2

Pri tej vaji se cenj. čitateljice in čitatelji opozarjajo na naslednje: Telo mora biti stegneno kakor deska. Pri vaji moramo iti zelo počasi dol, da se skoraj dotaknemo tal, nazaj v stegnjeno oporo se pa moramo povrniti z bliskovitim sunkom navzgor, kakor se sproži pero. Pri drugi vaji pa moramo kar najhitreje preiti v skršeno oporo, nazaj se pa povrnemo zelo počasi.

III. vaja: Temeljna stoja (nogi vzporedni ter oddaljeni druga od druge za širino dveh dlani — pete na tleh — vadi nizek počep ter se povrni nazaj v osnovno stojo. Vajo napravi dvajsetkrat.

Pri tej vaji je treba imeti nogi ves čas paralelne ter tudi peti na tleh. Torej ves čas moramo stati na celih stopalih. Na to moramo vedno paziti. Roki imamo malo naprej, ki nam služita za uravnovesenje. V počep moramo iti hitro ter se ravno tako hitro povrniti v osnovno stojo. Kolena imamo ves čas zelo mehka. Počep mora biti najbolj nizek.

IV. vaja: Razkoračna stoja — predroči not, roki v pesteh: suvaj z rokama vodoravno in precej močno nazaj v odročenje ter se istočasno vzpni na prste nog, nakar se zopet z rokama in nogama povrneš v prvotni položaj. Vajo ponovi dvajsetkrat.

To vajo napravimo tako-le: Roki stegnemo predse, da sta pesti skupaj. Nato sunemo z njima precej močno in vodoravno nazaj, da se čimbolj razširi prani koš. Obenem se dvignemo na prstih nog ter globoko vdihnemo zrak skozi nos. Nato se povrnemo z rokama in nogama v prvotni položaj ter izdihnemo skozi usta. Suneš nazaj naj bo precej močan, vendar ne tako močan, da bi te hudo zbolelo. — Roki sta pri izvajanju napol sproščeni.

V. vaja: Osnovna stoja — vzpni se na prste desne noge, levo nogo pa dvigni v prednoženje ter zanoženje ter jo nato zopet priloži k desni. Isto vajo ponovi nasprotno. Vsako vajo napravi petdesetkrat.

Prednja vaja je ravnotežna vaja, ki doseže svoj namen šele tedaj, če jo v resnici pravilno izvajamo. Torej se moramo čim višje dvigniti na prstih desne noge ter moramo ves čas vztrajati na prstih. Levo nogo pa prenesemo potem čim višje predse, nato jo odložimo močno v levo stran in končno gremo daleč nazaj z njo v zanoženje in nato jo šele prinesemo nazaj k desni nogi, ki jo obenem zopet postavimo na pete. Vajo ponovimo nasprotno, to se pravi, da se vzpnemo na prste leve noge itd.

VI. vaja: Izvedi razkoračno stojo — roki vzroči: Vadi predklon z vzročeni rokama ter ob popolnoma napetih kolnih, nakar se zopet povrni v prvotni položaj. Vajo ponovi desetkrat ob najhitrejšem tempu.

telet; prodalo se je 265 kom. Cene za kg žive teže so bile sledeče: Za debele vole 3.50—3.75 Din, poldebele 2.50—2.75, bike za klanje 3—3.75, krave klavne, debele 2.50—3.50, plemenske krave 2—2.25, krave za klobasarije 1.75—2, molzne krave 2.50—3, breje krave 2.50—3, mlada živina 3—4, teleta 5 do 5.50 Din. Mesne cene za 1 kg: Volovski meso I. 8—10 Din, II. 6—8, meso bikov, krav, telet 5—6, telečje meso I. 10—14, II. 6—8, svinjsko meso 10 do 15 Din.

Hmelj

Zatec, CSR, 30. okt. Povpraševanje za hmelj je zopet naraslo. Posebno je znatno za srednje vrste. Cene so narasle na 1850—2075 Kč za 50 kg.

Pri tej vaji moramo paziti, da sta roki res ves čas v zročenju (to je stegnjeni nad glavo), kolena pa napeti. Čim hitreje izvajamo to vajo, tem izdatnejša je. Vselej moramo iti tako globoko v predklon, da se dotaknemo z rokama tal. Seveda se moramo vselej tudi popolnoma vzravnavati.

VII. vaja: Temeljna stoja, leva noga pomaknjena skoraj za celo stopalo naprej (nogi vzporedni ter oddaljeni druga od druge za širino dveh dlani). Izvedi visok počep ter nihaj kar najbolj mehkih kolov gor in dol. Med nihanjem zamenjaj večkrat nogi, da ni vedno ena in ista noga spredaj. Vajo ponovi vsaj petdesetkrat. (Glej sliko 3.)

Ta predvaja je zelo važna za smučanje. Kolena, ki morata biti izredno mehki, potiskamo stalno naprej, roki pa visita mrtvo ob strani dol. Križ imamo pri tem ulekjen. Vajo izvajamo menjaje tako, da je en čas teža telesa enakomerno porazdeljena na obeh nogah, nato jo prenesemo na sprednjo in končno na zadnjo nogo. To vajo izvajajte zelo dosti.

VIII. vaja: Hoja po gredi (vaja za ravnotežje). Hodi naprej po gredi ob napol skršeni in mehkih kolnih. Hodi nazaj po gredi. Hodi po gredi naprej ter pri vsakem koraku s prosto nogo visoko prednoži. Hodi v visokem počepu po gredi vstran, naprej z desno in nato z levo. Pri vsakem odkoraku vstran vselej visoko odnoži z nogo, preden jo položiš na gredo. Hodi po nogah in rokah po gredi. Pri tem morata biti tudi nogi bolj napeti ter čim bližje rok, teža telesa pa mora biti enakomerno porazdeljena na rokah in nogah.

Vaje na gredi so izborne ravnotežne vaje in naj jih vsak, ki ima količkaj priložnosti, goji. Ni važno, kako visoka je greda (akoravno je vaja več vredna, če jo izvajamo na visoki gredi), ampak je važna širina grede. Čim ožja je greda, tem težje je obstati na njej, tem boljša ravnotežna vaja je potem. Pri vseh vajah na gredah je treba v prvi vrsti paziti, da ostanemo ves čas na gredi in da obdržimo med vsem izvajanjem potrebno ravnotežje. Z rokami si pomagamo vzdržati ravnotežje. Opozorjam, da je treba ves čas ostati na gredi ter le v najskrajnejšem slučaju ssekočiti z nje.

Prihodnji teden nadaljujemo z vajami. Cenj. čitateljice in čitatelji opozarjam, da naj po možnosti vse vaje izvajajo, vsakekar pa je izvajati vselej počep ter ravnotežne vaje. Ne pozabite na ture, katere po možnosti združite z daljšimi ali krajšimi teki.

★

Medklubske motorne dirke

Tretji del proslave 15 letnice ZSK Hermesa v nedeljo, 4. novembra ob 13.30 na dirkališču Hermesa

Zadnji del Hermesove proslave, ki bi se bil moral vršiti že 14. oktobra, pa je bil zaradi podlega atentata na našega najvišjega sportnika preložen, bo v nedeljo, 4. novembra. Združena s prireditelji pa bo tudi poklonitev spominu Nj. Vel. viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja in prisega zvestobe novemu kralju, Nj. Vel. Petru II., katere se bodo udeležili korporativno tudi vsi člani ljubljanskih motoklubov: Ilirije, Motoklub Ljubljana, Avtoklub motosekcija Ljubljana, motosekcija ZSK Hermes, Motoklub Maribor, Motoklub Perun (Maribor) ter Prvi hrvaški motoklub, Zagreb.

Zanimanje med motoristi samimi je zelo veliko, kar znači, da je bil Hermes s svojo propagando za motosport na pravi poti. Samo iz Ljubljane je izredno veliko prijavljenih vozačev, ki bodo izvenljubljanskim udeležencem nudili močan odpor. Na treningih, ki so se vršili zadnje dni, so pokazali zelo lep napredek. Iz Zagreba sodeluje poleg ljubljanskemu občinstvu že znanih Cisarja, Kopača in Šošarka še mladi Babič, ki je na zadnjih dirkah v Zagrebu s svojo smelostjo zadivil množico prisotnih gledalcev. Iz Maribora pridejo vsi z inž. Lotzem, Ceričem in Vrsenikom, ki se bodo ljubljancem to pot revanžirali za nenastop na naši zadnji prireditvi. Od domačih pa naj zenokrat omenimo samo nastop Stariča, ki je zadnje čase v veliki formi, kar priča laskavo vabilo, naj med zimo sodeluje na dirkah v Južni Ameriki. Z zanimanjem pa se pričakuje tudi nastop Šiške, ki zadnje čase ni aktivno sodeloval pri dirkah, ki pa se namerava v bodoče zopet posvetiti moto-sportu.

Program je sestavljen tako, da bodo z njim zadovoljni vsi. Tudi organizacija bo na višku, za kar se bo potrudil odbor motosekcije, ki se je na dirkah v Zagrebu naučil mnogo koristnega.

★

V nedeljo, dne 4. novembra ob pol 14. uri, se odigrata dve važni prvenstveni tekmi na novem igrišču S. K. Jadrana v Kozlezi v Trnovem.

Kot prvi par nastopita S. K. Jadran proti S. K. Slogi, ob 15. uri pa S. K. Mars proti S. K. Reki. Obe nogometni tekmi obetata zanimiv in napet boj za točko, kajti vsi štirje klubi so trenutno v prvih vrstah prvenstvene tabele, zato bodo posetniki gotovo zadovoljni odhajali z igrišča, posebno še zato, ker je vstopnina nizka in velja za obe tekmi.

Smuška gimnastika A. S. K. Primorje. Smučarska sekcija A. S. K. Primorje pričenja letošnjo zimsko sezono z rednimi gimnastičnimi vajami, ki jih bo prirejala v telovadnici drž. učiteljske šole.

Vabljeni so poleg vseh članov kluba tudi nečlani — ljubitelji zimskega sporta, ki jim je do temeljite in potrebne predpriprave za pravilno smučanje. Vodstvo teh večerov je poverjeno priznanim strokovnjaku za smuško gimnastiko g. Kermauerju, ki bo letos vezbal obiskovalce po zato posebej sestavljenem načrtu. Telovadnica ima na razpolago komfortno garderobo opremljeno s prhami.

S. K. Ilirija. Smuška sekcija. Danes ob 7.30 kondični marš. Zbirališče pri letnem gledališču za Tivoljskim gradom. Vodi g. Osterman. — Načelnik: LZZP. Službeno. Seja tehničnega odbora bo v petek ob 20 v dajski sobi kavarne Emone. Ob 30.30 prav tam seja upravnega odbora. Bodite točni! — Tajnik I.

J. C. MAYER

LJUBLJANA
STRITARJEVA UL. 6

1834 * 1. NOV. * 1934

OB STOLETNICI

NJENEGA OBSTOJA ODDAJA TVRDKA OD 2.—10. NOVEMBRA
VEČJE MNOŽINE RAZNEGA MANUFAKTURNEGA BLAGA
PO IZREDNO ZNIŽANIH CENAH

Kaj pravite?

Prva dva dneva meseca novembra sta posvečena spominu in potašitvi mrtvih. Svojih umrlih prednikov se spominjajo vsi, tudi najbolj divji narodi, seveda vsak na svoj način.

Pri nas je navada, da okrasimo ta dva dni grobove s cvetjem, z zelenjem in z lukčami. Pogled na okrašene grobove je res lep, zlasti proti večeru. Če le te lepote ne bi motil neprijetni občutek, da vsa ta lepota ne izvira samo iz lepega spoštovanja do mrtvih, ampak iz prav nelepe — baharije živih. Ne vedno, ampak vendar.

Ljudje pravijo, da smrt vse izenačuje. To je res in ni res. Približno dva metra pod površino tiste zemlje, ki je posvečena mrtvim, so si res vsi enaki, ker zahteva narava od vseh brez izjeme svoj naravni davek. Na sami površini pa tega izenačenja ni posebno dosti videti.

Nekje v svetih knjigah beremo o ubogi vdovi, ki je dala v dobre namene samo dva krajcarja ali kolikor je že bilo, toda ta dva krajcarja sta bila vse, kar je ženska imela, in zato je bil njen dar mnogo večji, kakor so bili darovani tisočniki bogatinov. Na to ubogo vdovo se spominim vsako leto na pokopališču.

Kaj pravite, g. urednik, kako bi bilo, če bi se ljudje domenili, da bodo svoje izenačenje, ki teče sedaj okoli dva metra pod zemljo, za okoli 2 metra dignili in bi se spominjali svojih dragih mrtvih recimo samo z eno skromno lukčo in z enim cvetom? Saj je tudi skromen spominček ali poklonček nekaj vreden, če prihaja iz dobrega srca — dosti več kakor bogato darilo — iz baharije! Vrtinjarji in svečarji zaradi tega gotovo ne bi propadli, za denar pa, ki ga ljudje izdajo za pretirano okrasje, bi morebiti marsikomu rešili življenje. Le pogledjte samo otroški oddelek na ljubljanskem pokopališču! Ta ne govori, ampak vpije in kriči do neba!

Naznanila

Ljubljana

1. Zlati koncert Glasbene Matice Ljubljane v podkastitvi spomina Njeg. Vel. kralja Aleksandra I., ki je bil določen za jutri, petek, 2. novembra, se vrši definitivno v petek, dne 3. novembra, ravno ob mesecu žalovalnega dne. Kupljene večnice veljajo za ta dan. Orkestralno društvo Glasbene Matice opozarja vse sodelavce, da je danes ob 10 dopoldne generalna v dvorani Uniona.

1. Milnar in njegova hči na odru Rokodelskega doma. Rokodelsko društvo opozarja, da bo njegov dramatični odsek drevi vprizoril priljubljeno žaloigro »Milnar in njegova hči« in vabi vse svoje prijatelje, da se prireditelj gotovo udeleži. Predprodaja vstopnic je danes od 10—12 v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12. Pričetek je točno ob pol osmih zvečer.

1. Stojna kongregacija Marijinega varstva! Jutri, 2. t. m., na praznik vernih duš ob 17 redni shod. Po močnostni polnočevitini!

1. Trnovski oder v Ljubljani vprizori drevi ob 8 na odru Zadrugnega doma v Korunovi ulici 14 žaloigro »Milnar in njegova hči«. Predprodaja vstopnic od 10—12 dopoldne in dve uri pred pričetkom predstave.

1. Kino Kodoljevo. Nočjo ob 20 in jutri ob 17 »V znamenju križa«. Jutri ob 20 »Marija« (v glavni vlogi Annabella).

1. Nočno službo imajo lekarne: Danes: mr. Ustar, Selenburgova ulica; dr. Kmet, Dunajska cesta, in mr. Trnkoczy dol., Mesini trg 3; jutri: mr. Bakarič, Sv. Jakoba trg 9, in mr. Ramor, Moliščevo cesta 20.

Cerkveni vestnik

Nočni častilci presv. Sreca Jeznovega opravijo v noči na 2. november celonočno čiščenje v ljubljanski stolnici. Molili bomo iz »Večne molitve« 20. uro: V tolažbo vernim dušam v vlačih. Pričetek čiščenja ob 21 po opravljeni skupni molitvi uri. Možje in mladeniči najljubšeje vabljeno!

Križanska moška kongregacija ima v soboto, dne 3. novembra ob šestih urah zadušno opravilo za rajne soproste kongregantke. Med sv. mašo skupno sv. obhajilo. Prosimo, da se udeležijo sv. maše vsak družbenik, ki ga ne zadržuje neodložljivo opravilo. — V nedeljo opoldne se ob legem vrenemu člani z družinami odpravljajo z vlakom do Medna, odkoder poromamo k popoldanski pobožnosti na Smarno goro. Odhod vlaka opoldne.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA (Začetek ob 20)

Cetrtek, 1. novembra: Milnar in njegova hči. Izv. Petek, 2. novembra: Hlapci. Red A. Sobota, 3. novembra: Orlić. Red C.

OPERA (Začetek ob 20)

Cetrtek, 1. novembra: Hoffmannove pripovedke. Izv. Petek, 2. novembra ob 15: Rigoletto. Družna predstava po globoko znižanih cenah od 5 do 15 Din.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Cetrtek, 1. novembra ob 20: Hamlet. Petek, 2. novembra: Zvezda.

KULTURNI OBZORNIK

Slehernik

Po Hofmannsthalovem »Jedermannu« priredil Oton Zupančič. — Uvod napisal Jakob Solar. — 1934, založila Družba sv. Mohorja v Celju.

Ko je v sivi preteklosti izdala celovška Mohorjeva družba Cankarjevo knjižico »Troje povesti«, je napisal rajni Lampé krilatice o gori in Mohamedu. Spričo izida Zupančič-Hofmannsthalovega Slehernika v celjski Mohorjevi družbi, se že ob tem samem dejstvu vsiljujejo človeku podobne misli. Cankar je tedaj našel pot v »sleherno slovensko hišo«. Zupančič, ki je danes že skoraj v sleherni slovenski hiši doma, gotovo ne išče skozi ta vrata vhoda, saj bi bila tudi preozka, ker »Slehernik« iz razumljivih razlogov ni izšel v rednih mohorskih izdajah. Kljub temu je v tem neznatnem dejstvu jasno viden pomen: najstarejša in najčastitljivejša slovenska katoliška založba izkazuje Zupančičevemu pesniškemu geniju čast. To je gesta, ki jo z vsem srcem pozdravljamo: gesta, kakor je samó zunanja, je vendarle kazalo v notranjost vsake stvari. Tako tudi ta. Stvari same se nikakor niso spremenile — Zupančič se ni bolj približal katoliškemu svetovnemu nazoru, Mohorjeva družba ni postala svodomiselna ustanova — nekeje pa je le spoštovanje katoliške javnosti do Zupančičeve velike pesniške osebnosti prišlo do vidnega izraza.

Srednjeveški misterij o posvetnem življenju in o strahu pred smrtjo, ki nam ga je Zupančič poustvaril v »Sleherniku«, ne naravnost po srednjeveških virih, marveč po Hofmannsthalovi, že dokaj našemu času in duhu sodobnosti približani priredbi, je kljub mojstrski ohranitvi vseh bistvenih sestavin srednjeveškega misterija vendarle samostojno pesniško delo, ki v našem slovstvu nima primere.

Veliki uspehi, ki so jih žele uprizoritve te igre v Ljubljani in drugod v Sloveniji, gredo res nekoliko na rovaš senzacionalnosti (igranje na prostem), toda učinki igre so mnogo globlji, pretresljivi so odjeknili v dušah poslušalcev klasi smrti in onostranstva. Gledalci in poslušalci nikakor niso pristvovali uprizoritvam zgolj kot opazovalci neke preživele, zaprašene in odmaknjene realnosti, marveč jih je vsebina igre zadela v živo, sodoživljali so dogajanje s takšno napetostjo in sozvoženjem, da je iz historične obnovitve nastala nova sodobna realnost.

Knjižni izdaji »Slehernika« je dodal dr. Jakob Solar daljši uvod, v katerem je popisal nastanek in zgodovinski razvoj srednjeveškega misterija, razčlenil njegove sestavne dele ter podčrtal njegovo bistvo. Tudi vprav »Sleherniku« njegovi vsebini in obliki, je uvodničar posvetil svojo pozornost, tako da more služiti izdaja tega dela z dr. Solarjevo razlago tudi šolski uporabi. Uvod končuje s temle zaključkom: »Silnost večnostnih vprašanj je pretresla največje duhove in našla v 15. stol. jasen odgovor. Renesansa in humanizem sta obudila v človeku večjo umetniško silo, a mu skalila pogled v večnost in ga napolnila s faustovskim ne-mirom. Kadarkoli pa pretrese človeka silnost zla ali dobrega do poslednjih globin, tedaj nam ožive ta vprašanja in so nam ljuba vsa pota, ki vodijo k rešitvi.«

Zupančičev »Slehernik« je po svoji formalni stran tako zanimiva in svojska tvorba, da jo je mogoče nazorno pokazati samo z navajanjem primerov; žal nam manjka prostora za takšen prikaz. Tu moremo le ugotoviti, da je Zupančič z vso mogočnostjo suverena obvladavanja slovenskega jezika v bistvu požaltnil izrazne oblike naših najstarejših, izključno verskih tekstov, ter celoti svojega dela vtisnil pečat docela dozo-rele pesniške osebnosti. Homogenost vseh sestavnih delov — tujeja izvirnika, modernejši nemške predelave tega izvirnika, jezikovnega problema kot takega — v zlitju, kakršno nam je dal Zupančič v »Sleherniku«, nam priča o veličini osebnosti, ki je prišla v tem delu do izraza.

Knjižico krasijo po starih izdajah »Sle-

hernika« posnete risbe, za ovitek pa je Maksim Sedej po starem vzorcu napravil čedno risbo.

*.

Zbori — revija nove zborovske glasbe. Urejuje Zorko Prelovce. — Peta številka prinaša v književnem delu Peruzziyev »Pozdrav« Glasbene Matice bolgarskim pevcem, »Aktualitete zborovskega petja«, odlomke iz članka Vojeha Zelinke, ponatis Prelovčevega radijskega predavanja o reviji »Zbori«, njenem postanku in trnjevem potu do danes, s trpkim pripombo, da ji preti pogin, če ne dobi pravočasne podpore, — in še razna poročila. — Glasbeni del pa vsebuje štiri skladbe bolj poljudnega značaja. Ponatisnjeni sta dve starejši Adamičevi: »Zdravica« in »Čuj nas, zemlja!« ter znana nacionalno občutena pesem Ferda Juvanca »Slovenska zemlja«. Na koncu pa je nov iskreno doživeti zbor Zorka Prelovca »Naposleda«, posvečen družstvu »Slavec« ob njegovi 50-letnici. — Naročajte se na »Zbore«, da jih podprete!

Krojna knjiga. Izdal jo je obrtni učitelj Alojzij Knafeč. Lepo oblikovani kroji, čiste risbe in način razlage so dokaz strokovnjske temeljitosti. Avtor knjige razporeja svojo razlago prav tako, kakor potopa krojač ali šivilja pri delu: na pr. najprej, kako je vzeti mero na osebi, dalje kako je po meri narisati kroj, in to tako pregledno, da čitatelju ne bo težko razumeti. Knjiga je tiskana tako, da je poleg vsake risbe tudi popis kroja, da ima učenec lažji in hitrejši pregled. Krojna knjiga obsega 156 strani, ima nad sto slik, najrazličnejše kroje v raznih oblikah in dve konfekcijski tabeli, za obleke in perilo. Ker bo ta knjiga po svoji bogati vsebini našim krojačem in krojačicam in tudi učiteljem in učiteljicam obrtno-nadaljevalnih šol izborna pripomoček pri njihovem delu, upamo, da bodo prav prihodno segali po nji. Knjiga je izšla v slovenskem in srbohrvaškem jeziku.

Kranj

Cenjenim naročnikom in inserentom v Kranju in okolici sporočamo, da g. Slavko Gregorc že davno ni več naš dopisnik in ne zastopnik in torej nima pravice sprejemati kakršnihkoli naročil za naš list in osebni umetno tudi ne nikakih plačil na račun naših listov.

Trbovlje

Težke pare. Občina je dobila več desetstotov ob davkarje izplačanih v samih parah. Sedaj pa seveda tudi sama plačuje le s takim drobižem in razni dobavitelji ga težko nosijo oz. vozijo domov, saj za 5000 Din par tehta 60 kg. Drobiža tudi ne štejejo več, ampak ga kar tehtajo.

Štetje obiskovalcev grobov hočeta letos na Vseh svetih dan izvesti na tuk. pokopališču moška in ženska podružnica CMD.

»Revček Andrejček« na odru Društvenega doma bo vprizorjen v nedeljo kot prva predstava v letošnji gledališki dobi.

Braslovče

Sprememba posesti. Graščino »Žovneke«, nekdanjo last celjskih grofov, je kupil od gospe Cerrijeve g. Westen, tovarnar iz Celja. Vodstvo graščine je gojilo še doslej umno zvinorejo ter umetno vrtnarstvo, vendar bo g. Westen še vse preuredil v najmodernejšo posestvo. Razmah graščine bo koristil tudi okoliškim kmetom, razven tega pa bo zaposlila graščina več delavcev. — Nekdanji lovski gradič celjskih grofov, »Legenda« imenovan, pripada od smrti g. Pauerja njegovima hčerkama, gospe Mariji dr. Ludvikovi ter gospe Magdi Juhartovi.

Št. Jernej na Dolenjskem

Lep šopek zrelih rdečih malin je našla na vrtu g. Jordanova. Pač izreden dogodek za pozni jesenski čas, ko Gorjance pokriva sneg in nas v dolini že poščno obirata burja in mraz!

Krasno grobnico je dala postaviti na pokopališču družina Valetova. Vso napravo je iz marmora in v najmodernejšem slogu izvršila tvrdka Ku- naver iz Ljubljane ter je veljala težke tisočake.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Cetrtek, 1. novembra: 8.00 Plošče (resna glasba) 8.45 Poročila 9.00 Orgelski koncert (Blaž Arnič) 9.30 Versko predavanje (p. Valerijan Učak) 10.00 Prenos iz stolnice 11.00 Slov. vok. kvintet 12.00 Čas, poročila, plošče (resna glasba) 13.30 Nacionalno predavanje: Narodno gospodarstvo 20.00 Prenos iz Beograda, vmes čas in poročila.

Petek, 2. novembra: 12.30 Plošče (resna glasba) 12.50 Poročila 13.00 Čas 18.00 Knjižni pregled (Ijudevit Mrzel) 18.30 Radijski orkester 19.00 Albanska Golgota, nacionalna ura 19.25 Haydn: Sedem besedi 19.50 Jedilni list 20.00 Gollerjev Requiem (gg. Gostič in Rusa) 20.35 Reclatodje 21.00 Plošče 22.00 Čas, poročila.

Sobota, 3. novembra: 12.30 Plošče (resna glasba) 12.50 Poročila 13.00 Čas 18.00 Sokol 18.20 Radijski orkester 19.00 Nacionalna ura: Janez Bleiweis 19.25 Smuška ura Ljubljanske zimskosportne podzveze 19.50 Jedilni list, program za nedeljo 20.00 Radijski orkester 20.40 Mirko Jelačin poje religiozne speve 21.20 Radijski orkester 22.00 Čas, poročila, plošče (resna glasba).

Drugi programi:

CETRTEK, 1. novembra. Beograd: 19.30 Radijski orkester 20.30 Drama »Smrt in dekla« 21.00 Koncert zbora Vaznesenke cerkve — Zagreb: 20.30 Prenos iz Beograda — Dunaj: 19.05 Čajkovski: VI. simfonija (patetična) 20.45 Duhovna glasba 21.35 »Parsifal« (odlomki na ploščah) — Budimpešta: 19.30 Verdi: Requiem — Milan-Trst: 20.45 Opera Fastaff, Verdi — Rim-Bar: 20.45 Zemlja smehljiva, opereta, Lehár — Praga: 19.20 Orkestralni in vokalni koncert 20.35 Poeterjeve pesmi 21.00 Opereta »Slikar in njegov otrok« Kosić 22.25 Stramel — Brno: 20.35 Stara violinska glasba — Varšava: 19.00 Orkestralni koncert 20.40 Prenos iz Italije — Nemčija: 21.00 Jakob Johannes, usoda na Saari — Berlin: 19.00 Mladí komponisti 20.10 Orkestralni koncert — Bratislava: 19.00 Violinska glasba 19.30 Dueti 20.10 Radijski orkester — Lipsko: 18.25 Ritem dela 20.10 Instrumentalni kabaret — Frankfurt: 18.45 Stramelkvartet — Monako: 19.10 Zabavni koncert 20.10 Lirična kantata Prišpodboda, Donizetti.

PETEK, 2. novembra. Beograd: 19.10 Radijski godalni kvartet 19.45 Albanska Golgota, predava Danilo Kalafatović 20.15 Prenos iz Zagreba — Zagreb: 20.30 Reclatodje 20.45 Zagrebški kvartet 21.45 Avei, iz smrti majke Jugovlčev — Dunaj: 19.10 Koncert v Stefanovi cerkvi: Mozartov Requiem 20.45 »Mati skrb«, dunajska ljudska drama, Hawel 22.50 Orgelski koncert — Budimpešta: 17.35 Lisztova klavirska skladba 19.15 Zvonjenje (konce program) — Italija: 17.30 Laska glasba 20.40 Pokusni v svetovni vojni padlini (konce odjek) — Praga: 19.25 Violinska glasba 20.20 Igra — Brno: 19.30 Trio sonata v c-molu, Kvanta — Varšava: 19.00 Orgelski koncert 20.15 Orkestralni in delistični koncert 22.40 Plošče 23.05 Spominu mrtvih, ženski zbor — Nemčija: 20.15 Sodobni komponisti — Berlin: 21.00 »Santa Maria, skrivnost jadrnice«, igra, Gwella — Königsberg: 21.00 Brahmov Requiem — Hamburg: 21.00 Mornarski večer — Bratislava: 21.00 Igra o Mörikeja — Lipsko: 21.00 »Duh mošta«, igra o smrti, Becker — Köln: 21.00 Na vernih dan dan, pesmitve in glasba — Frankfurt: 21.20 Lira in moč, Th. Körner, poje moški zbor — Stuttgart: 21.10 Vernih dan dan — Monako: 21.00 »Pot sela«, igra, Stahl in Conrad — Strasbour: 19.30 Radijski orkester 21.30 Duhovna glasba — Zürich: 19.30 V spomin vernih duš 21.10 Radijski orkester.

SOBOTA, 3. novembra. Beograd: 19.10 Koncert na čelu 19.50 Nacionalna ura, predavanje g. Zobeč o Bleiweisu 20.30 Orkester kraljeve garde — Zagreb: 20.30 Duhovna pesmi 21.00 Violinski koncert 21.30 Vokalni kvartet — Dunaj: 16.30 Mandolinstični koncert 17.25 Schlooser, pesnik avstrijskih gor 18.05 Plošče 19.10 Večer av. Huberta 20.40 Prenos opere iz Turina: »Belfagor« 22.25 Jazz — Budimpešta: 19.30 Klavirska glasba 19.40 Plošče 20.20 »Dunajska nevesta«, veseloigra 22.30 Operni orkester — Milan-Trst: 20.45 Lirična opera »Belagore«, Respighi, iz Turina — Praga: 17.25 Plošče 18.20 Nemška ura: Schumannove pesmi 19.10 Vojška godba 20.10 Opera »Golob«, Gounod 22.35 Jazz — Brno: 17.50 Nemški akademski zbor — Varšava: 18.15 Beethovnova klavirska sonata v a-duru 19.00 Violinska glasba 20.00 Laska glasba in zbor dječjih kozakov 20.45 Orkestralni in klavirski koncert 22.15 Plošča glasba 23.06 Igra, nato plošče in plovna glasba do 1. — Berlin: 19.10 Vokalni koncert 20.10 Radijski praznik, potpuri 24.00 Radijski orkester — Königsberg: 20.10 Tovariška ura 21.00 Sv. Hubert, lovski patron — Hamburg: 20.10 Plesni večer — Bratislava: 20.10 Svečan večer šolskih letalcev — Lipsko: 18.30 Stare in nove pesmi 20.10 Pester večer — Köln: 19.00 Lovski večer 20.15 Plesni večer nekdanj — Frankfurt: 20.15 Tja v en dan, potpuri — Stuttgart: 20.15 Plesni večer — Monako: 19.00 Osvojitvi Alp, zgodovinske slike 20.00 Opera »Cavalleria rusticana«, Mascagni 21.15 Ples na deželi — Strasbour: 21.30 Dve igri — Zürich: 19.30 Naša domovina 21.20 Ljudska ura.

STAREJSIM OSEBAM GRENIJO
REVMATICNE BOLEČINE STAROST

Vsem, ki trpite na revmatizmu, bolečinah v kosteh, zbadanju, išasu, zobobolu, glavobolu, se vam priporoča masaža. Za masažo je »Alga«.

Masaža za »Alga« Vas krepi in osvežuje.

»Alga« se dobi povsod. 1 steklenica 14 Din.

Reg. S. Br. 18117-32.

„KARITAS“

Med drugimi smo v zadnjem času izplačali cele zavarovane vsote tudi po smrti sledečih zavarovalnic:

Kolarč Marija, Rogoznica
Erti Katarina, Sv. Marjeta na Drav. polju
Orovič Ivan, Sela
Zdolskec Roza, Maribor, Keizerjeva
Laznik Franc, Belca
Lenart Jožef, Breg
Flogar Pavel, Sv. Lovreno na Drav. polju
Kapija Aleš, Hrastnik itd.

„KARITAS“, Ljubljana, palača Vzajemne zavarovalnice.

Radi velike zaloge damskih plaščev

Vam nudimo vse vrste plašče po zelo znižanih cenah
Oglejte si cene!

I. Tomšič
Ljubljana

Sv. Petra cesta šte. 38

Pasite na svoje zdravje in na svojo obutev!

Turisti, lovci, smučarji in vsi oni, ki imajo bodisi pokleno, bodisi v zabavo opravka v vlažnem terenu ali v snegu naj uporabljajo mazilo HEVEAX, za katero jamčimo, da popravi vsako obutev neopredeljeno. — Dobiti jo je v vseh specialnih trgovinah ali pri glavnem založniku: Lekarna Mr. M. Leustek, Ljubljana, Resljeva cesta 1.

Pozor!

Zgornje in spodnje usnje, podplati, ševro, boks, pitlingi, kravine, krom usnje, Vam nudi najceneje, kakor tudi zadnje novosti damskih torbic, aktovk, kovčkov, šolskih torbic, denarnic, nogometnih žog in pasov

Franc Erjavec, Ljubljana
Stari trg 18

trgovina usnja na drobno in debelo

Šivalni stroji od Din 1600.— naprej. Otroški vozički od Din 200.— naprej. Dvo-kolesa od Din 950.— naprej. — „SACHS“ motorji od D. 5000.— naprej pri „F. Batjel, Ljubljana, Karlovska c. 4. Ceniki franko!

PREHODNA DEKLŠKA DOBA JE MED 12. IN 17. LETOM.

To je doba, ko mora imeti vsako dekle jako in zdravo kri, močne in zdrave živce in izboren tek. To daje »Energina« za izcajanje krvi, živcev in teka.

»Energina« se dobi v vseh lekarnah, polilitska steklenica 35 Din.

Reg. S. br. 4787/32

SLOVANSKA ZVEZA HRANILNIC

je izdala ta-le poziv

k 31. oktobru - Mednarodnemu prazniku štedenja

„Zgolj s pomočjo varčevanja se more zbrati močan kapital, s katerim bo mogoče doseči in zagotoviti blagostanje, kulturni in gmojni napredek Slovanov“.

Zaupajte Vaš denar

MESTNI HRANILNICI LJUBLJANSKI

ki izplačuje nove vloge (vložene po 1. 1. 1933) vedno v vsakem obsegu ter plačuje za vloge na 3. mesečno odpoved 5%, za navadne 4% obresti.

MIZARSKO PODJETJE

RUDOLF KOMPARA

Aleksandrova c. 48, MARIBOR

Moderne notranje opreme sob, salonor, pisarn — portalov in vna stav-bena dela kakor okna, vrata itd. — Zaloga pohištva lastnega izdelka. Izvršujem po lastnih načrtih ter jamčim za solidno delo.

ZAHVALA. Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so nam ust-memo ali pisмено izrazili sožalje ob bridki izgubi naše drage in nepozabne mame, stare mame, tašče itd., gospe

Ivane Mihelič roj. Svoboda

vдове po okrajnem sodniku

Prisrčna zahvala vsem, ki so naši dragi pokojnici izkazali čast na njeni zadnji poti k večnemu počitku ter so ji poklonili toliko vencev in lepega cvetja. Posebna zahvala domačemu g. župniku in duh. svetniku Kmetu, g. župniku in duh. svetniku Zvestu iz Cerkelj za tolažilne besede ob odprti grobnici, doma-čim pevsem za gniljive žalostinke ter Marijini družbi za častno spremstvo.

Catež ob Savi, Brežice, Zagreb, Maribor, 31. oktobra 1934.

Zalujoci rodbini Mihelič - dr. Veble.

Velika izbira! Nizke cene!

Naše cene novodošlega blaga so:

Flanel za perilo	Din 6-50	Creppe de Chini 90 cm	Din 22-—
" " pižame	7-50	Volneni štof šir. 100 cm	17-—
Zelir za srajce	8-—	Volneni štof vzorčast	27-—
Brisače meter	7-—	Volneni mode krep 140 cm	80-—
Flanel-rjuhe 220 cm la	6-—	Štof za plašče	48-—
Klot odeje	38-—	Štof za plašče enobarven	68-—
	110-—	Štof za modne plašče od Din 80-— do 180-—	

Posebna velika izbira modnih štofov za plašče!

Lastni izdelki belega blaga:

Kontenina	Din 6-—	Šifon la 80 cm	Din 10-—
Šifon 70 cm	6-—	Kontenina za rjuhe	15-—
Šifon 80 cm	8-—	Platno za kapne 200 cm	28-—

Narodni magazin Splošna tekstilna d. d., Ljubljana
Mestni trg 17

ZAHVALA

Za vse dokaze iskrenega sočustvovanja, ki so nam došli povodom smrti naše nepozabne matere, gospe

MARIJE GOLI

vдове posestnika

izrekamo tem potom našo najlepšo zahvalo. Posebno zahvalo smo dolžni prečastitemu gosp. župniku Finžgarju za njegovo zadnjo tolažbo ter spremstvo pri pogrebu, pevskega društva Krakovo-Trnovo za ganljivo petje, vsem darovalcem krasnega cvetja, kakor tudi vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so blagopokojnico spremili na njeni zadnji poti.

Se enkrat vsem najpristrčneja hvala!

Ljubljana, dne 31. oktobra 1934.

ZALUJOCI OSTALI

Alja Rahmanova:

67

Zakoni v rdečem viharju

Dnevnik ruske čene

Dočim je vse to hitro sipal iz sebe, je z desno nogo neprestano delal neobičajno kretnjo, akoro, ko da igra nogomet, in pri tem so mu vselej pogledali preli iz režečih čevljev.

Ko nama je Dunja odprla, je kar odskočila od strahu, ko je zagledala Mitjo Čistjakova, in urno mu je zaloputnila vrata pred nosom; po-sepnila mi je:

»Kje pa ste pobrali tega potepuha?«

Mitja Čistjakov je pil čaj pri nas; zdaj pa zdaj je pogledal Irino, zardel ko dete, ki ga zasačijo pri sladkosnednosti, in si je prizadeval, da bi čevlje z bosimi prsti skril daleč nazaj pod stol. Bil je pa najboljšje volje, kramljal je veselo, vne-to, skoro mrzlično, in je vso družbo spravil v naj-boljšo voljo.

18. marca 1924.

Ko sem se vrnila z vseučilišča, mi je Otmar povedal najnovejšo, strašno novico. Dijaka Govo-rov in Ivanov sta bila nočoj aretirana. Naredili s ohišeno preiskavo, pa niso našli ničesar; kljub temu so ju zaprli. Gotovo se jima ne bo dobro godilo. Zadnje čase boljševiki ne šarijo tako z ustreličitvami; ta milostljivost je pa le navidezna, so hišno preiskavo, pa niso našli ničesar; kljub koncentracijske tabore, kjer jih uporabljajo za težka dela, ne da bi jih kolikoli zadostno prehra-njevali. Konec je isti ko pri ustreličitvi: ljudje kon-čno poginejo. Toda boljševiki pravijo: sedaj ži-vimo v dobi NOT-a (znanstvena organizacija dela) in zato je racionalnejše, da buržuje najprej izko-ristimo kot delovno moč in šele potem likvidi-ramo, nego da jih takoj ustrelimo.

Sklenila sem nesti Govorovu v ječo jedil. Z Otmarjem sem šla tja. Pred jetnišnico se je na-bralo mnogo ljudi, sami svojci, ki so hoteli so-rodnikom kaj izročiti. Zadnji čas so jih spet silno mnogo zaprli. Kaj se prav za prav godi, nihče ne ve; sedaj se vse vrši mnogo bolj tajinstveno in zagonetno kot prej.

Končno je prišla vrsta name. Debel paznik mi je vzel zametek in čez pol ure sem dobila nazaj servijeto, ki so bile v njo zavite jestvine. V njej je bil listič, popisan s evinčnikom, odtrgan od papirja, ki je bil vanj zavit kruh. Govorov je pisal:

»Hvala. Ne pišite moji materi ničesar o tem, prosim! Vdani Govorov.«

25. marca 1924.

»Čestitam, Irina Lvovna! In vam tudi, Nata-lija Lvovna, in da tudi vas ne pozabim!«

S temi besedami je pozdravil Tolja Karpov družbo mladih dijakinj, ki so bile pri nas na čaju. Vse so ga obsule z vprašanji, kaj zopet to pomeni; on pa je mirno segel eni za drugo v roko, se udobno usedel in šele potem se mu je zljubilo, da je prišel s svojo novico na dan:

»No torej, »čestitaj« vseučilišča se je pričelo!«

Njegove besede so udarile ko bomba in to tembolj, ker so se mlade dame po uvodnih be-sedah Toljevih pripravile na prijetno iznenadenje. Vladimir Vasiljevič Trubin, Toljev tovariš, ki je z njim vred vstopil in smo ga šele sedaj opazili, je bil bled ko smrt in se je zdel od večerj deset let starejši. Šele sedaj nam je podal roko, ki je bila mrzla ko led.

Nekaj trenutkov je vladal molk, potem pa je nastopila reakcija. Irina je zagnala jok, Nataša si je vila roke in tudi njej so drle solze po licih. Asja, nežno, fino dekle z melanholičnimi, črnimi očmi, je pogledala Toljo ko ranjena srna. Lenočka

Voskresenskaja je edina dejanski pokazala svojo prepust. Planila je kvišku, tekala po sobi sem ter tja in kričala:

»Batjuški, čistka! Izgubljena sem! Samo eno leto mi še manjka in naj grem z univerze? Nak, to pa že ne! Tako ne bodo delali z menoj!«

»Čisto po nepotrebnem se razvnamate, tova-rišica Voskresenskaja!« je dejal Karpov v učiteljskem tonu. »Vseučilišče se mora očistiti hudodel-skih, razkrajalnih buržujskih elementov, ki kva-rijo rdeče visoke šole. Prostor se mora napraviti tistim, ki nasproti odgovornim strankarskim de-lavcem kažejo razredno zavednost v svojem vede-nju. Samo ti imajo pravico, da vstopijo v palačo proletarske znanosti!«

»O, moj Bog, saj sem vse storila, kar je le človeku mogoče!« je tožila Lenočka. »Pri nižjem vseučiliškem oboju sem pobijala nepismenost, de-lavcem sem predavala o spolnih boleznih, brala sem sostram bolničarkam o Karlu Liebknechtu, o otroških boleznih in o Rozi Luksemburg, o Fiskul-turi, o Dobroletu, Aviahimu, o Kooperativnih, o...«

»Stoj! Vi se to umevate preveč preprosto!« ji je segel v besedo Karpov. »Vse to bi vas ne rešilo, toda osebne zveze z gotovimi vplivnimi osebnostmi v akademski sekciji in v ProfSojuzu vas bi morda utegnile rešili.«

Toda ve boste zletele vse tri, laže od perja!« se je obrnil do mojih sester in Asje. »Ni ideolo-gije, ne sovjetske zavednosti in zlasti ne sodelo-vanja v družtvih!«

»Tako, midve sva obe skoz dva meseca pobi-jali nepismenost!« je ugovarjala Irina.

»Dva meseca! To je, kakor se lepo izraža naš predsednik v Komsomolu, v največji meri zelo malo. Dalje, ve se pošteno oblačite, znate zapadno-evropske jezike, ne priznavate svobodne ljubezni, si čistite nohte, akrtika, povsem se razlikujete od delavne mase, povsem vam nedostaja razredne

zavednosti, povsem ste se oddaljile od strankarsko določene smeri...«

»Saj sem vendar naredila največ izpitov!« je vzdiknila Irina razdraženo.

»O, kakšen otrok ste! Saj to je ena največjih vaših napak! Kolikokrat sem vam rekla,« je na-daljeval Karpov sedaj popolnoma resno, »da si vzemite mene za zgled.«

Jaz n. pr. sem aktivist in dasi popolnoma zanemarjam znanstveno delo, dasi sem tistih par kolokvijev, ki jih imam, za vsak slučaj priberačil, ostanem gotovo na univerzi, dočim boste ve go-tovo zletele. Pri predavanjih in v seminarjih me je še malokdaj kdo videl, zato sem pa aktiven član v krožku brezbožnikov, član uredniškega ko-legija atenskega časopisa, ki v njem pribijam sumljive mišli iz predavanj naših profesorjev, na vsakem zborovanju nastopam kot referent in zve-neče fraze sipljem okrog sebe. Saj veste, da je se-daj glavno geslo stranke »usmerjenost k cilju«, dobro, usmeril sem se k cilju. V sovjetski državi boš kaj dosegel le, če si predrzen, nesramen in imaš širok gobec...«

Glejte, napravil sem si celo znanstveno meto-diko, kako sem na videz lahko pristen sovjetski človek. Pogledjte, prosim, n. pr. samo moje obleko! Ali morete reči, da je na njej kaj, kar bi ne bilo pristno sovjetskega? Narejena je iz najfinejšega inozemskega blaga, dobil sem jo po nekem članu stranke; in kljub temu je bolj sovjetska ko n. pr. tale stari, raztrgani, obledeli inteligenčni plašč, ki ga nosi Vladimir Vasiljevič tu. Le pogledite kroj: na pol civilen, na pol vojaški, na pol sporten, na pol salonski, ni ne franch, ne smoking, akrtika, prav tak, kakršnega vidite pri članih GPU-ja in pri kooperatorjih...«

»Ali so že znane smernice, po katerih bode čistili?« je prekinila Irina zgovornega Karpova

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka pešna vrstica po Din 2:50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Damske plašče

kupite najceneje pri
F. I. Goričar
Ljubljana, Sv. Petra cesta 29

Na zalogi velika izbira športnih zimskih od 220 Din naprej, črni in v različnih modnih barvah od 400 Din, deklški v vseh velikostih od 180 Din naprej, otroški od 2 let vse velikosti od 110 Din naprej. — Na zalogi tudi vsa ostala damska in otroška konfekcija lastnega izdelka. — Vljudo Vas vabimo, da si ogledate konfekcijo pri nas, predno kupite drugje, ker boste najbolje postreženi.

Službe iščejo

Gospodinja

z večletno prakso - išče mesto kjerkoli za takoj ali pozneje. Ponudbe na oglasni oddelček »Slov.« pod šifro »Pridna« št. 12410. (a)

Dekle

pridna in poštena, ki zna kuhati in opravljati vsa druga dela, gre k dvema starejšima osebama. Naslov v upravi »Slovenca« v Mariboru pod št. 1047.

Kuharica

in postrežnica, pridna in poštena, vajena vseh hišnih del, išče službo, najraje v župnišču ali privatno. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12406. (a)

Gorenjka

dvajsetletna, že par let zaposlena v večji gostilni, kuhinji in trafiki, želi mesto takoj ali pozneje. Cenj. ponudbe prosim na upravo »Slovenca« pod št. 12477. (a)

Hlapec

25 let star, vaje konj, išče službo. Martin Reberšak, Podova 34, pošta Rače-Maribor. (a)

Vajenci

Učenko

iz boljše hiše, z dobrimi spričevali in referencami, z vsjo oskrbo v hiši, za dobo 3 let, sprejme Čeh Franc, trg z meš. blagom, vseh vrst deželnimi pridelki in jajci na debelo in drobno, Murska Sobota. (v)

Dekle

vajena nekoliko šivanja, išče službo pri šivilji, da bi se izučila. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12409. (v)

Službodobe

Mlada kuharica

snazna in poštena, za pomoč kuharici v restavraciji, se sprejme. Naslov v upravi »Slovenca« Maribor. (b)

Zbiralce naročil

iščemo! Tudi take, ki že prodajajo trgovcem in pekomo! Poudarimo: Nasloviti z znamko za odgovor na: Separator — Ljubljana, poštni predal št. 307. (b)

Veletrgovina

na deželi išče agilnega trg. pomočnika specerijske stroke za obisk odjemalcev (samo trgovcev). Ponudbe poslati upravi »Slov.« pod »Agilen« št. 12475. (b)

Tovarniško podjetje

v bližini Ljubljane - išče prvovrstno strojevisko s popolnim znanjem hrvaškega, slovenskega in nemškega jezika ter vsaj dveh stenografij. Nastop in plača po dogovoru. — Ponudbe je poslati upravi »Slov.« pod značko »Stalna« št. 12436. (b)

Dekle

stara 16—17 let, z dežele, se takoj sprejme za kuhinjska in zunanja dela. — Viktor Šetina — Guncelje, št. Vid nad Ljubljano. (b)

Vnajem

ODDAJO:

Izredno svetli
večji prostori

v obsegu okrog 350 m², posebno pripravljeni kot pisarne za izdelovanje narštov, delavnice z manjšimi stroji, skladišča in podobno, se oddajo na dvorišču

Rimske ceste 2, I. nadstropje. — Pojasnila daje hišnica na Rimske cesti 2.

Pisarniški prostori

primerni tudi za samska stanovanja se oddajo. Obseg: 2 sobi in predsoba. Poizve se: Uprava palače »Grafika«.

Gostilna

na prometnem kraju, v bližini večjega trga ob državni cesti, se da v najem. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Ugodna prilika« št. 12311. (n)

Pekarna

se odda v velikem trgu v centru, z lepim prometom in dobro bodočnostjo. Potreben je kapital za odkup inventarja. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Dobro vpeljana« št. 12444. (n)

Lokal s pisarno

oddam v Pražakovi ulici št. 2. Pojasnila pri hišniku. Tyrševa 36. (n)

Pisarna

ali poslovni prostor se odda. Kolodvorska ulica št. 11, pritrleže. (n)

Ženitbe

Obrotnik

trezen, ljubezniv, poroči gospodično z nekaj gotovine. Ponudbe s sliko na upravo »Slovenca« pod »3000« št. 12496. (ž)

Razno

Zastonj

dobi material za zasipanje, kdor ga naloži in odpelje. — Informacije: »Vajenci doma, Kersnikova ulica, Ljubljana. (r)

Izposojamo

Plošče . . . 2 Din
Gramofoni 10 Din
Elektron
Ljubljana
Tavčarjeva ulica 3

Ljubitelji sremskih jedi

dobite za 4 Din gulaž kruh z 2 deli vina, ali po izboru hrenovko, telečji ali goveji paprikaš s kravice, klobasice po 2 Din porcija v gostilni

ŠAFARIČ

Maribor, Spilavarska št. 5. Se priporoča!

Reenček

do tretjega leta — se sprejme v oskrbo. Najboljši zrak, prvovrstno mleko, zanesljiva nega. Mesečno 400 Din. — Pojasnila daje M. Sajovic, Mala Rupa 35, p. Kranj.

Pohištvo

Jedilnico (vezano), 10 komadov, moderne oblike, ugodno kupite pri Fr. Čepeljnik, Vižmarje, p. St. Vid. (s)

Prekrasne kodre dobite brez železa za onduliranje z vodo za las. »ISOLDE« in kodralkami »FEMINA« in »ISOLDE« Din 35.—, kodralka »FEMINA« Din 8.—. Za rast las in proti prhljaju je ne nadkriljiv »BALSAM Din 35.—. Originale »SCHRODER-SCHENKE« razpoložljiva »OMNIA« oddelček J/5, Zagreb, Gunduličeva ulica 8/1. — Poštnina pri plačilu v naprej Din 7.—, pri povzetju Din 14.—.

Zahtevajte brezplačni ilustrirani cenik!

Posestva

Mlad gozd

40 ha, ležeč ob banovinski cesti, nasproti Rajhenburga, napredaj za govinu ali vložno knjižico Kmetijske posojilnice ljub. okolice. Ponudbe upravi »Slov.« pod »150.000« št. 12261. (p)

Lepa parcela

ob Dunajski cesti - napredaj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12388. (p)

Hiša z mesarijo

prodam v centru trga. - Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12446. (p)

Hiša z vrtom

napredaj. Dve tretjini plačljivo v obrokih, ostalo v gotovini. Aleksandrova cesta 57, Pobrežje, Maribor. (p)

Manjši kmečki mlin

s posestvom, kupim. — Edvard Cimperman, mizar, Zalec. (p)

Lepa hiša v Ptuj

enonadstropna, s prostornimi dvoriščnimi zgradbami in lepo urejeno kletjo, v najboljši prometnem delu mesta, takoj napredaj. — Vpraša se pri: Dr. E. Bučar, advokat, Aleksandrova 12. (p)

Kupimo

Peč na žaganje

rabljeno, kupim. S. Rakoš, Društvena ulica 2, Moste, Ljubljana. (k)

2000 božičnih drevesc kupim

Nujne ponudbe na Hinko Bauer, Zagreb, Ilica 26.

Vsakovrstno

zlatu kupuje po najvišjih cenah ČERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3.

Za majhno trgovino

kupim ves inventar. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12443. (k)

Kupujem starine:

staro pohištvo, ure, porcelan, vsakovrstne slike in vse druge starinske predmete. Plačam takoj. Golob Marija, Gallusovo nabrežje 29, Ljubljana. k

Kupujem in prodajam

vsakovrstno staro pohištvo, omare, postelje, madrace, otomane in vse drugo. Plačam takoj. — Golob Marija, Gallusovo nabrežje 29. (k)

Auto-motor

Avtobus

s 15 sedeži, dobro ohranjen - se kupi. Ponudbe po možnosti s sliko in ceno upravi »Slovenca« pod »Avtobus 1« 12438.

Obri

Slava Gril

Kozmetični salon, Ljubljana, Beethovnova št. 15 - se priporoča za nego cenj. občinstvu. (t)

Usnjeni suknjiči pumparce — najboljši nakup. A. Presker, Sv. Petra cesta 14.

PREMOG DRVA IN Karbo paketi

pri Iv. Schumi
Dolenjska cesta
Telefon št. 2951

Vzrejališče

Woodland ima tri mlade, resaste Foxterrierje z rodovnikom na prodaj. Vprašati na naslov — Marija Grofica Thurn, Ravne, p. Guštanj. (l)

Koruzno moko

za krmo, koruzo, oves, pšenico, rž, aid in praso

dobite najceneje v Javnih skladiščih (Balkan)

Tyrševa (Dunajska) c. 33 pri trdkli

Fran Pogačnik d. z o. z.

Šivalni stroj

počreznjen, štopa, stika itd., poceni prodam. Dvorkova ulica 3, I. nadstr.

Mošančke

in druga zimska jabolka

ima stalno v zalogi

Gospodarska zveza

Ljubljana, Tyrševa c. 29

Enovprežen voz

s streho, dobro ohranjen, uporabljen za dvovprego, poceni napredaj. Vprašati: Krivanek, Maribor, Loška 2. (l)

Novo koruzo

in koruzno krmilno moko

za prašičjerejo oddaja po zelo nizki ceni

tvrdka A. VOLK

Ljubljana Bealjeva c. 24.

Otroški vozički

najnovejši modeli, solidno blago, reklamne cene. M. Tomšič, Sv. Petra c. št. 52. (l)

Konfekcija

za dame in deklice napredaj; istotam nova izvesna omarica in police. Naslov v upravi »Slovenca« št. 12404. (l)

Damske klobuke

kupite najugodnejše pri: Zofii Laurencić, Mestni trg 7. — Preoblikovanje zelo poceni. (l)

Turistovski čevlji

moški, št. 41, poceni napredaj. Streljska ul. 32, k

Lepe fige

za žganjekuho dobite pri

Gospodarski zvezi v Ljubljani, Tyrševa c. 29

2 moški zimski suknji

prva črna, druga rujava športna, poceni napredaj. Jamnik, krojač, Ljubljana, Franciškanska ulica 8. (l)

Najboljši sir

lastnega izdelka — Gor. mleč. zadruga, Naklo — Stojnica na ljubljanskem živilskem trgu in mlečarna nasproti Dramske gledališča. (l)

Inserirajte

V

'Slovincu'!

Vrtnice

visoke čajevke, mahovke, žalujske, rdeče velikocvetne in rumene potonke, delfine, bele, smolnate in gorenjske klinčke, kraljeve begonije — prodaja Polše, Mala vas 40, Jezica. (l)

ZEPHIR

kg drva ur greje eno sobo

PROIZVOD tovarne pošt, šteditnikov in emajla

ZEPHIR d. d., SUBOTICA

Zahtevajte brezplačne prospekte!

Samoprodaja:

Za Ljubljano: Venceslav Breznik, Stritarjeva ulica 7 — Za Celje: D. Rakusich
Za Maribor: Pinter & Lenard

HOTEL „BELLEVUE“

naznanja cenj. gostom, da bo restavracija

čez zimsko odprta samo ob sobotah, nedeljah in praznikih, ostale dneve

počeni s novembrom pa le po prednaročilu za večjo družbo, bankete itd.

Vsako soboto in nedeljo domače kolone,

krvave in jetrne klobase, pečnice itd.

Izborna vina Cene solidne

VELIKA IZBIRA

blaga za moške in ženske obleke in plašče, barhentov, flanele, kambrika, finih šifonov in vseh vrst belih tkanin, volnenih in flanelastih odev

SOLIDNO BLAGO

Vam nudi vedno v najnovejših vzorcih, v vseh kakovostih, samo trpežne vrste, splošno znana tvrdka

R. MIKLAUC „Pri škofu“

Lingarjeva ul. - Pred škofijo v lastnih prostorih

Zaradi jako velikih nakupov izredno

ugodne cene

Prosim oglejte si naše izložbe!

LEPO KOKOŠJE PERJE

nečehano po Din 5.— kg odpošilja po povzetju iz Maribora

VILJEM ABI, export, Maribor

Najmanjša količina 15 kg. — Ojemalec čez 50 kilogramov posebno ugodne cene

Maks Ussar - Maribor

Gregorčičeva ulica 17

Plise

za volane v različnih gubah

Specielni entel oblek, volan, šalov itd.

Rzuriranje predliskanje.

Vezenje monogramov, zaves, perila.

Naveden lin entel vložkov in cipk. — Hitro, fino in poceni!

Malek & Mikeš, Ljubljana (poleg hotela Struclj)